

ДРАШКО ШЋЕКИЋ

СОРАБИ

историопис

САБОРНА СФЕРА, 3

**СФАИРОС
ТИМОР**

**БЕОГРАД - ПОДГОРИЦА
1994**

САДРЖАЈ
1.део

Уводна ријеч

ДАВНАШЊИ НАРОД

Поглед у давнину
Коријени наших предака сежу у предбиблијска времена
Име Срби настало је још у незапамћено доба
Праколијевка српства и прва сеоба Срба
Кад ја идем из земље Инђије
Друга велика сеоба Срба
Долазак Јелина и најезда Келта
Зашто је Александар Велики назвао Србе Славним
Борбе Срба с римским освајачима
У некадашњој Сарамантији
Велика сеоба народа
У узаврелом свијету све ври
Када су Њемци "помолили роге" против Балтичких Срба
Како су Њемци унијели неслогу међу Србе

Када ће се пробудити седам лужичких краљева и узети мач у руке
Појава имена Словен
Бијели Срби и Бијели Хрвати
Појава Бугара и долазак Хунгара
Српске земље у седмом стољећу
Какви су били и у шта су вјеровали давнашњи Срби
Бог Сварог и његови сварожићи
Бог Светог Вида

НАСТАНАК И ЗНАЧЕЊЕ ИМЕНА СРБИ

Коријен Словенства
О прадомовини, расијању и распрострањености Српства
Из проклете у рајску земљу
Градитељи Куле вавилонске
Језеро Сорбонис - провалија што у Тартар води Троја - прасрпска насеобина
Казивање Мојсија Хоренског
Гусле свједоче
Шта каже Нсстор Часни Кијевски
Сипријан Робер о првобитним Србима
Гледишта берлинско-бечке германске школе
Ко је дао РИЈЕЧ другима и ко је носилац аријанизма
Језик ВЕДА
Веде и Веденте
Србинда и Србенда
Зашто се за име Срби мало знало у претхришћанско доба
Дунав је прасловенска ријека
Извори српске читанке
На Балкану прије Грка живио је један стари народ
Истина о античким Србима је онемогућена
Упозорење руске царице Катарине Велике
Кад вријеме сазри и земља проговори тајнама
Велика грешка
Порфиогенитова неистина и некритичност излази на видјело
Запис о Паштровићима као претхришћанском српском племену

КАДА СРБИ БИЈАХУ СЛОЖНИ И КАД СЛИЈЕЋАХУ ЈЕДНОГ ВОЂУ

Бјеше, као да га је историја одабрала
Душанова војевања и стварање Српског царства
Душанов законик
Законик светих отаца
"Пријатељовање" цара Душана и папе Иноћентија
Шта се догодило Србима када су изгубили великог вођу
Балкан и његову стару културу прекри отоманско мрачњаштво

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

ЗА СВЕСЛОВЕНСКУ СЛОГУ ОД ЈАПАНА ДО ЈАДРАНА

Речено је:

"Људи чине историју, али не знају какву".

"Кад вријеме сазри,
и земља се отвори
да проговори тајнама".

"И велике истине када се открију, дуго остају неувјерљиве", каже једна мудрост, баш као да говори о судбини открића и свједочанстава којима се, ево већ више од два стољећа доказује древност и аутохтоност коријена словенског, а опет из неких магловитих, боље рећи тенденциозних разлога - све се то потиरे и даје забораву.

Након вишегодишњег интересовања за тим открићима и свједочанствима, и упознавања оних до којих ми је било могуће доспјети - настале су странице које слиједе.

А то што слиједи није ни студија, ни расправа, ни историјска проза, већ - историопис или преношење сазнатог.

Он садржи оно најбитније и најзанимљивије из литературе и грађе - вјеродостојна свједочења и предања која осветљавају дубине давнодавне прошлости, у којој је настао свети коријен наших предака, о којима ни данас - било због нашег нехата или због нечијег диктата - више слутимо него што знамо.¹

Аутор

Подгорица, 20. фебруар, 1994. год.

¹ Рукопис је завршен у ноћи када је истицао ултиматум СРБИМА од стране НАТО-а, западног војног савеза којему је на челу генерал Манфред Вернер, припадник оног народа који је у овом вијеку Србима слао још два ултиматума, али узалуд и на крају крајева - на своју штету.

НАЈДРЕВНИЈИ НАРОД

ПОГЛЕД У ДАВНИНУ

У Аналима Франачког краљевства из 822. године по Христову рођењу стоји записано да су "СОРАБИ народ за који се казује да држи велики део Далмације".

Писац ових Анала под народом названим "Сораби" подразумијевао је античке Србе, а под Далмацијом - истоимену римску провинцију која се налазила између обала Јадранског Мора и ријеке Саве.

По казивању византијског цара и писца Константина VII Порфирогенита¹ ови Срби доспијевају на Балкан, а тиме и у Далмацију, "од некуда са севера" у доба цара Ираклија, што владаше од 610. до 641. године наше ере.

¹ Константин VII Порфирогенит је владао Византијом од 945. до 959. године. Под крај живота посветио се историји и књижевности. Позната дјела су му "О управљању царством" и "Биографија о цару Василију I", који му је био дјед.

Порфирогенит ове Србе назива "бели Србли".

"Они", тврди Порфирогенит у свом спису "О управљању царством"² воде порекло од некадашњих некрштених Срба, насељених с оне стране Турске³, у крају који се код њих назива Бојки, где су од давнина настањени... Пошто су два брата наследила од оца власт над Србијом, један од њих, преузевши половину народа, пребегне Ираклију, цару Ромеја. Цар Ираклије га прими и као место насељења даде му солунску тему (област), где они подигоше град Сервију⁴. После неког времена исти Срби одлуче да се врате у своју земљу и цар их отпусти.

2 У овом спису, у којем се говори о више народа, налази се и казивање о досељењу Срба на Балкан, што су наши историчари прихватили као важно свједочанство за почетак српске историје.

3 Порфирогенит под Турском подразумева Угарску његовог вријемена, што одговара историјској истини, јер су Угри турског поријекла.

4 Овај се град и данас назива Сервија.

Кад су прешли реку Дунав, покају се, и преко стратега који је тада управљао Београдом, јаве цару Ираклију да им додели другу земљу за насеље. И пошто Авари беху опустошили римску провинцију Далмацију и Драчу, то цар овим земљама насели исте Србе..."

Порфирогенит у спису "О управљању царством", насталом средином X вијека свједочи да Срби живе у приморју од долине ријеке Маће у Албанији до ушћа Цетине у области Имотско, и то у кнежинама: Дукљи, Требињу, Конавлима, Захумљу и у неретљанској Паганији. Неретљанн су, поред територије на копну, држали и острва: Брач, Хвар, Корчулу и Мљет. У заљеђе ових кнежина, на простор од Бугарске до Хрватске, Порфирогенит смјешта кнежевину Србију са Босном, а Хрватску сјеверно од Имотског до Истре.

Порфирогенитово¹ казивање да су Срби на Балканско полуострво доспјели "одпекуда са севера" у VII вијеку нове ере и да су се по вољи цара Ираклија прво настанили у "солунској теми", а потом у некадашњој римској провинцији Далмацији - писци "наше националне историје узели су као вјеродостојно свједочење о првом доспијевању Срба илии Словена на Балкан и почетак нашег историјског постојања - наше историје.

¹Грчки цар Порфирогенит је био савременик српског жупана Часлава, те је његово свједочење о српским кнежинама у приморју поуздано.

Они још увијек - да ли због инертности или необавијештености, или пак због германско-ватиканског диктата - без понирања у дубину давних времена и било каквог критичког прилаза Порфирогенитовом свједочењу, почетак српске историје укивају у VII вијек нове ере, не питајући се: шта је било с оне стране тог уклетог седмог вијека? Од када се за СРПСТВО и име СРБИН зна и шта оно значи? Докле им у дубину времена сеже коријен? Ког су поријекла и гдје им је првобитна колијевка била? Ко претходи коме - Српство Словенству или Словенство Српству? Гдје су све, било како да су се звали, прије тог седмог стољећа, њихови преци пребивали и битисали? С каквим су се све силама и невољама сретали и борили? Какву цивилизацију градили и имали?

Нема исказане сумње ни у Порфирогенитову кажу да су "дошли однекуда са севера", па испада да су Срби с неба на Балкан доспјели. Да су, по оној народној, "репа без коријена".

Писци наше званичне историје, како истичу неки зналци давне прошлости, нијесу узели у обзир, а можда ни уочили, намјеру и намјену Порфирогенитовог списа "О управљању царством". А Порфирогенит, "напосљетку, и није писао историју, већ упутства свом љубезном сину Роману, како ће, кад дорасте и постане император, да сакрива истину и како ће да влада и покорава дивље 'варварске' народе...", каже Милош С Милојевић,¹ један од наших најпреданијих истраживача свједочанстава о нашим прецима - античким Србима.

¹За М. С. Милојевића се каже да је својим истраживањима ишао у дубину времена и простора и да онај ко није читао Милојевића не познаје историју Срба. С његовим казивањем, које је у заборав бачено, сретаћемо се на страницама које слиједи.

По тврђењу и доказима и других бројних наших и европских зналаца - истраживача српске и словенске давнине, VII вијек као почетак наше националне историје не одговара историјској истини.

Низ аутора историјских хроника, летописа и научних студија, крцатих аргументима, свједочанствима и истраженим доказима, а уза све то и увјерљивим и јасно исказаним мишљењима, објашњењима и закључцима - од Ђорђа Кедрина, византијског хроничара из XI вијека и Нестора Часног Кијевског, првог словенског летописца, такође из XI вијека нове ере, до изванредног француског слависте Сипријана Робера, великог Чеха Павла Јосифа Шафарика, Пољака Лоренца Суровјецког, Швајцарца Адолфа Пиктеа, Италијана Апендинија и наших преданика Милоша С. Милојевића, Симе Лукин - Лазића из XIX стољећа и наших савременика Илије М. Живанчевића и Ненада Љ. Ђорђевића - тврди и доказује да су Срби древни народ и да су још прије Јелина - грчких, а тиме и Порфиригенитових предака, живјели као аутохтони народ на свим балканским просторима.

Вели се: "Цео Балкан некада је представљао једну етничку целину, временом разорену".

И не само да су били аутохтони житељи Балканског полуострва - много стољећа прије Порфиригенитове "Велике сеобе Срба на Балкан - већ су се временом ширили слободном-ненастањеном - подунавском низијом и централном Европом, а затим и даље: на запад, сјевер и исток, па их антички писци Плиније, Птоломеј, Страбон и други налазе и западно од Каспијског језера и сјеверно од Кавказа.

У једној студији која се односи на Порфиригенитово казивање о доласку Срба "однекуда са севера" на Балкан, може се прочитати и слједеће:

"Велика је штета што је Порфиригенит о Србима уопште писао, будући, да је због његовог обавештења настала забуна у односу на почетак историје српског народа".

У другој се, опет, каже:

"Срби уопште, а особито младе српске генерације, лишени су сазнања о правој историји своје нације".

"Све ово, како неко рече, гони на размишљање, зашто је тако"?

А гони и на закључак: Срби су више од онога што о њима знамо! И свијет треба то да зна.

КОРИЈЕНИ НАШИХ ПРЕДАКА СЕЖУ У ПРЕДБИБЛИЈСКА ВРЕМЕНА

Ова казивања, као и она која слиједе, саздана су од затурених истина о нашим прародитељима - њиховом постојању, расијању, славности, државотворности, култовима, језику и култури, од истина које су слависти: историци, географи, лингвисти, археолози и други, током цијелог деветнаестог вијека, из дубина прошлости износили на свјетлост дана.

А до поткрај XVIII и почетка XIX стољећа, када се у Европи јавља национална свијест и креће у истраживање коријена индоевропских народа, и када њемачка наука и државна политика настоје да пошто пото створе мит о Њемцима као Аријевцима и најстаријем чистокрвном народу у Европи - о Словенима и њиховом поријеклу располагало се веома шкртим и нејасним сазнањима.

А ту чињеницу - да Словени нијесу знали своју историју од почетка, нити о себи нити о просторствима по којим су се кретали и на којима су вјековали - живјели - њемачка наука је вјешто користила. Иако јој је било добро знано да су Словени стари европски народ, она је у остваривању своје нацио-замисли вјешто користила Порфиригенитово казивање, као и неке баварске списе, и истакла гледиште да се словенско присуство у Европи може рачунати тек од VI, а српско на Балкану од VII стољећа по Христову рођењу, "када су овамо стигли као варвари са дивљим азијским племенима".

Овакво гледиште њемачке науке, диктирано државном политиком и стратегијом, није се могло одржати у објективним научним круговима Европе. Они су на свом истраживачком путу, на сваком кораку диљем Европе и Азије, посебно у приобаљу Средоземног Мора и у Подунављу, сретали трагове и знамене који су говорили о Словенима и њиховим прецима, као народу и давнашњем и многобројном. Огласила се и руска царица Катарина Велика. Она је бечком цару и пруском краљу дала на знање да "супериорност у Европи има словенска, а не германска раса".

Ови разлози, као и чињеница да се словенски род "бројно и географски пружа као кичма човечанства средином евроазијског копна од Владивостока до Мора Јадранског ", су подстакли бројне и словенске и несловенске научнике да крену у трагање за поријеклом и коријеном Словена, њиховом праколијевком, распрострањеношћу и древном цивилизацијом.¹

¹На словенском југу створена је и историјска школа под називом СРПСКА АУТОХТОНИСТИЧКА ШКОЛА. Српска - јер су њени најизразитији представници били: Јован Рајић, Милош С. Милојевић, Сима Лукин-Лазих и други, а аутохтонистичка - јер је радила на доказивању да су Срби још од најдањих времена аутохтони становници Балкана, Подунавља и шире.

Створен је и свесловенски покрет под називом панславизам, у којем се истичу оновремени научници: Тадишев, Болтин, Ламански, Мицкијевич, Суровјецки, Шафарик, Папенек и други.

Насупрот Српској аутохтонистичкој школи и Панславизму- Германи стварају БЕРЛИНСКО - БЕЧКУ ШКОЛУ, која је настојала да обезвриједи и потре све доказе о аутохтоности Срба на Балкану и словенских предака у Европи прије VI вијека н.е.

Њихово стогодишње и још дуже исјраживање садржи: митове, легенде, предања, обичаје, вјеровања, затим топониме и хидрониме са очуваним називима српског језика. Ту су и археолошка непобитна свједочанства, као и списи старих грчких и римских хроничара и историчара и летописи словенских часника. Садржи и можда најстарије и најупечатљивије људске духовне творевине - ријечи и појмове што и данас непромијењени живе у српском језику.

Све то што сазнајемо из тих извора о нашим праоцима силно је узбудљиво. Узбудљиво и заводљиво, јер нас, попут каквог мага, изводи на затурене путеве у заборављену давнину, у затамњену област наше староставности, над којом, још од времена христјанизације, стражу држе германска и ватиканска гледишта и становишта. Узвисује се и наша урођена гордост, кад сазнајемо оно што нијесмо знали: од када смо, од кога смо и ко смо - да нијесмо народ "од некуда", да наша историја не почиње у VII вијеку ове ере и да нијесмо дођоши ни у Европи нити на Балкану, како говоре Германи и Ватикан.

Слависти XIX вијека су својим научним дјелима - студијама и историјама, препуним свједочанстава и чињеница доказали да су Словени стари народ, да је њихова прадомовина "ИНЂИЈА" - Индија, да су се првобитно звали "једним општим рођачким именом СОРАБИ, да су у тој "Инђији" имали и своју државу која се звала "САРБАРСКА", што ће рећи да је то била прва држава наших давнодавних предака - Сораба или првобитних Срба. Ова сорабска држава, како се мисли, постојала је у доби које се рачуна на више од 4.500 година прије рођења Исуса Христа.

Из тумачења Светог писма произилази да је Бог свијет створио 4004. године прије Христа¹, па се с правом сматра да постојање и цивилизација наших земних отаца сеже у предбиблијска времена и да су Словени један од најстаријих народа који се убрајају у индоевропске.

¹ Године 1654. ирски надбискуп Ашер обзнанио је да је на основу пажљивог проучавања Светог писма- прорачунао да је Бог свијет створио 4004. године прије Христа. Надбискуп Лајтфут у свом прорачуну је био још прецизнији. По њему, Бог је свијет створио тачно 23. октобра у 9 часова прије подне 4004. године старе ере.

У дјелима слависта из прошлог стољећа истиче се и сазнање, да наши древни преци нијесу, нити су могли представљати издвојену људску расу, већ су се, нарочито након напуштања своје прадомовине "Инђије", током сеобе и расијањем земаљским шаром евроазијских простора - од истока на запад, с југа на сјевер и обратно онамо и овамо у више махова - мијешали са другим расама и народима, обичајима и религијама. У дјелима неких истраживача наше давности налазимо јасно освијетљене трагове тих путева, мијешања и опстајања.

ИМЕ СРБИ НАСТАЛО ЈЕ ЈОШ У НЕЗАПАМЋЕНО ДОБА

Сима Лукин - Лазих, већ на првим страницама свога дјела "КРАТКА ПОВИЈЕСТ СРБА - од настанка српства до данас"¹, настоји да баци свјетло на незапамћено, заборављено или вјешто

прећуткивано и скривано српско - словенско давно доба: "Срби, као и сви Словени", пише он, "спадају у велики бијели сој индоевропских народа - у народу најпросвјетљеније. Али, посебно, Срби су грана словенског стабла, а у то стабло спадају ови народи: Руси, Чеси (Моравци), Пољаци, Словаци, Бугари, Хрвати, Срби и Лужички Срби. Сви су ови народи блиски род и говоре сродним језиком, а сви се зову опћим именом: Словени. Али од свих Словена најстарији су Срби"

¹ Сима Лукин - Лазић (1863-1904) један је од најватренијих заступника СРПСКЕ АУТОХТОНИСТИЧКЕ ШКОЛЕ. За своје дјело "КРАТКА ПОВИЈЕСТ СРБА - од постанка српства до данас" (Загреб, 1894.г.), као и за дјело "Срби у давини", годиима је прикупљао не само грађу, већ и обимна достигнућа бројних европских слависта, који су се помно бавили расвјетљавањем прошлости античких Срба - коријена свих Словена.

"Име Србин", иаставља Сима Лукин-Лазић, "постало је у незапамћено доба, на много стољећа прије Христа. А име Словен ², као опће наше име поникло је у VI вијеку по Христу, када се Срби изближе сукобише са Ђерманима, а то су данашњи Нијемци или Швабе. То је било овако:

"Сва она српска племена, која су могла међу собом да слове (да говоре)³ и да се споразумијевају, назваше се Словени, а све оне туђинце који нијесу 'словили' (говорили) српски, назваше Нијемцима, јер они за Србе збиља бијаху нијеме, јер говораху неразумљивим језиком. Али све дотле, сви данашњи Словени зваху се једним опћим именом: СРБИ. То јест: као што су Срби данас само једна грана великог стабла словенског, тако су онда сви данашњи словенски народи били само огранци истог стабла - српског. Ријеч Срби постала је од старе српске ријечи СОРАБИ, а то ће рећи: рођаци или својаци.

² Њемачки научник Карл Готлоб Антон (XVIII в.) сматра да је име Словен први пут споменуто 491. године по Христовом рођењу и упозорава "да то треба да знају сви који Србе означавају именом Словен".

³ Објашњења у заградама, у овом првом дијелу, су Лукин-Лазића, као и употребљене ријечи "данас", које се односе на крај XIX вијека, када је писао "Повјесницу Срба".

"Дакле, сва она племена, која међу се бијаху род и говораху истим језиком, звала су се - СОРАБИ или СРБИ."

"У стародавном индијском (санскритском) језику, из којег је постао српски језик, и у другим некојим језицима, ријеч Срб значи човјека слободна, племенита, узорита и јуначна, који се вјечито бори. Но, осим овог правога имена, туђинци називаху Србе још и Рацима и Власима.

"Име Рац, или Рас, или Расијан, или Рашћанн - једно је исто. То је име врло старо и постало је још у најстарије доба, када се Српство раселило из своје прадомовине Индије. Тада се наши праоци расејаше по свијету, те по томе једне Србе назваше Рисијани, а стари Грци их зоваху Спорима, по грчкој ријечи спорадин, што ће рећи такође: расијани. Касније, особито у доба Немањића, то је име подмлађено и обновљено, па онда је ријеч Рас или Рашћанин значила човјека из Расе или Рашке, а Рас или Рашка била је најглавнија српска област усред праве Србије, гдје је данас Нови Пазар..."

"Име Влах нешто је млађе и значи човјека туђинца. То име чули су Срби на 400 година прије Христа од такозваних Келта... Касније Влах се звао сваки пастир, па и тежак. А када су Турци освојили српске државе, онда су се Срби повукли из градова у горе и дубраве и бавили се само сточарством и земљорадњом, те тако се име Влах пренијело на српски народ под Турцима... Данас нам то име надијевају само наши душмани, кад хоће да нас наруже... Срби се данас називљу: Црногорци, Босанци, Херцеговци, Далматинци, Бокељи, Личани, Бановци, Крајишници, Славонци, Сријемци, Бачвани, Банаћани, Србијанци, Шумадинци, Старосрбијанци, Маћедонци итд. Све су ово само покрајински називи и не значе ништа друго, него земље и покрајине оне гдје ти Србљи живе. А живе: у краљевини Србији, кнежевини Црној гори, сјеверној Арбанији, Старој Србији, Маћедонији, Босни, Херцеговини, Боки Которској, Далмацији, Хрватској (Банија, Лика, Крбава и Приморје), па у Славонији, Сријему, Барањи, Бачкој, Банату и у западном дијелу кнежевине Благарије до ријеке Искра, а отуд на југ преко планине Рила до ријеке Месте и дуж Бистрице и Струмице у Маћедонији. Затим живе Срби по мањим насеобинама: у Русији, Румунији, Италији и у Америци. Осим тога има 175.000 Лужичких Срба у Саксонској (у њемачком царству)..."

ПРАКОЛИЈЕВКА СРПСТВА И ПРВА СЕОБА СРБА

Сима Лукин-Лазих, као и неки његови претходници и савременици, о прапостојбини Српства и његовом расејању, које, ево, и дан данашњи траје, казује и ово:

"Праколијевка Српства била је чак тамо у далекој Азији, у земљи Инђији. Мисли се да је ту била и прва Србија, која се дијелила у двије области: Сарбарску и Пановску Србију... Било је то врло, врло давно, на хиљаде година прије Христа".

Прва сеоба Срба и њихово расејање, по Сими Лукин-Лазиху, отпочела је око 4.500 година прије Христовога рођења, и то у три правца:

"Један огранак Српства крену из Инђије према западу и устави се око ријеке Тигра и Еуфрата, у земљи Мезопотамији (Међурјечју), између Перзије, Арабије и мале Азије. Ту Срби основаше Нову Сарбарску (Србију), подиглоше многе градове, дадоше им српска имена и пробораваше ту неколико вјекова... Тамо и данас имају развалине града Сербице и ријека Сербица.

"Ови Срби у Новој Сарбарској живљаху поглавито војничким и пастирским животом и вјечито стајаху на ратној нози против околних народа: Сираца, Асираца, Халдејаца, Мићана, Персијанаца, Чивута, Арабљана, Феничана итд. Но множећи се све већма и ту им отешња, те се најзад опет преполовише. Мањи дио остаде још у Новој Сарбарској, а сви остали дигоше се оружаном руком, па прегацише цијелу Малу Азију и нагнуше у Африку, па поплавише Египат (Мисир), Либију и Мавританију, и поставише тамо своју власт. Ова српска најезда извршена је у три маха и позната је у свјетској повијести под именом:

"Провала пастира у Египат".

"У Египту, Либији и Мавританији борављаху ови Срби дуље времена, те се на послетку једни претопише у тамошње народе, а остали се разасуше и пријеђоше у Европу. Неки се настанише у Шпањолској и јужној Француској, неки у Италији, али већина се насели на Балканском Полуострву. Они у Италији, Шпањолској и Француској утонуше у латинштину. Одржаше се само они Срби на Балкану и један њихов огранак у западним странама Мале Азије. Ови малоазијски Срби бораху се у славном тројанском рату против Грка као савезници Тројанаца. А кад Тројанци подлеглоше Грцима и кад у том рату погибе и српски краљ, онда ови Срби изабраше новог вођу, па с њим отпловише Егејским, Јонским и Јадранским Морем, те се једни отиснуше чак иза ријеке Пада у Италији и тамо засноваше нову српску насеобину на овом простору, гдје је касније царевала Мљетачка Република или Венеција. Јер ове Србе туђинци називаху Венетима, па с тога и ту српску насеобину прозваше Венетија - Венедија - Венеција, а ми је зовемо: Мљечи.

"Једни од ових Срба Венета задржаше се у данашњој Црној Гори, Боки и Далмацији, па тамо и остаде. То бјеше прво и најстарије Српство у тим земљама..."

"Други огранак Срба", наставља Сима Лукин-Лазих, "пође из Индије преко средње Азије и устави се између Каспијског и Азовског Мора, на међама данашње азијске и европске Русије. Сада се покренуше и они Срби, што бјеху застали у Новој Сарбарској и по сјеверним обалама Мале Азије, па пређоше ријеку Арас и велику планину Кавказ и спојише се са овим Србима каспијским."

"Ту они оснују нову домовину, коју назваше Србанија, те се тамо и дан данас један крај зове: Серванија."

"Ови каспијски Срби зваху се Бијели Срби, а једни од њих, који живљаху по брдима, зваху се још и Брђани. Они су имали свога старјешину, који се звао Господин. Господин Брђана и Бијелих Срба владао је независно далеко наоколо и вели се, да је имао и по неколико стотина хиљада коњаника. У Србанији остаде ови Срби много стољећа, док их не потиснуше отуда нови освајачи".

О Србима из Србаније говори и Јован Планка Саскин. Према ономе што нам преноси Јован Рајић, Саскин каже да су Срби тамо дошли након хиљадугодишњег кретања из Индије, око 2560. године прије Христа. "Ту они", каже се, "основаше државу Србанију, коју су још називали и Брђани или Брђани. На челу те државе налазили су се старешине и цар, који је носио титулу Господин. Била је то нека врста конфедерације, односно, сталног савеза међу двема групама Срба у Србанији".

Србе и Брђане спомиње и неколико грчких и римских писаца. Страбон каже:

"У западној Азији живе Срби и Брђани, одн. Срби Брђани."

Страбон наводи да су Срби из Сербаније имали велико царство и цара. Око 70 годна прије Христа, њихов цар по имену Облак, упутио је краљу Фарнаку, који је владао Босфором и дијелом мале Азије, 20.000 коњаника, које је овај употребљивао у борби против свог оца краља Митридата. VI.

"Трећи, посљедњи огранак Срба", казује Лукин-Лазих, "крену из Индије правцем на сјевер и упути се међом великог царства Китаја или Кине... и дођу у Сибирију. А то је огромно велика руска земља у сјеверној Азији. Ту они оснују нову Србију, која се звала Сирбија или Сирбирија или Сирбидија (по прастаром српском имену Сирб), а у потоње доба Сирбирија се назва Сибирија (Сибир)..."

Лукин-Лазих каже да су сибирски Срби били силан и јуначан народ. "Азијске гатке", наводи он, "пуно причају о тим Србима. Тако се у гаткама сачувао спомен о њиховим владоцима: Бану, Јанчи, Ранку и Цичану, који много пута до ногу потукоше Китајце и Хуне".

Милош С. Милојевић¹, ријетки познавалац српске древности, наводи да је и у кинеским хроникама сачувана успомена на некадашњу српску државу Сирбирију и њене владаре: Бана, Јанчу, Ранка, Цичана, а посебно на српског цара Танчу и његових пет синова. Танчини синови су владали у доба кинеског цара Сју-Ан-Диа. Његов погранични гувернер Хја-Ју, је у једном свом извјештају записао:

"Срби су од прољећа до јесени тридесет пута на нас нападали. Усуђујем се, да предложим, да се пошаље сва војска из Инђије, да их нападне ван стена и то зими једном, а сваког прољећа два пута".

¹ Милош С. Милојевић (1840-1897), мада у наше вријеме не баш познат, сматра се једним од најнеуморнијих трагалаца за српском древношћу и аутохтоношћу. За његово име везује се и СРПСКА АУТОХТОНИСТИЧКА ШКОЛА. У трагању за античким Србима, коријеном свеколиког Словенства, он је походио не само све српске земље већ и крајеве у Кини и Индији који се сматрају њиховом прадомовином и "осветлио далеку прошлост народа српског и на тој светлости изнео нам оно што нисмо познавали".

Његово капитално дјело је "Одломци историје српског народа" - у два тома. Зналци кажу да је био припремио још 16 томова, на око 4000 страница, и да онај који није читао његова дјела не може рећи да познаје историју Срба. Такође кажу, да су Милош С. Милојевић и Сима Лукин-Лазих, својим сазнањима, дотакли истински коријен Српства - Словенства, те би стога од велике важности било извлачење њихових дјела из заборава, тј. њихово поновно обзнањивање.

Кинески државник Ча-Јун је својим доглавницима овај извјештај протумачио овако:

"Од како су побегли Јуни (Хуни), осилише се Срби и завладаше њиховом земљом. Они имају преко 100.000 војника, далеко су чувени са телесне силе, а и доста просвећени... У њих су коњи бржи од хунских, а оружје је још оштрије од хунског. Српска су племена још силнија и бројнија него што су била и већ су две године, да не можемо да измислимо начин, како би им доскочили..."

Лукин-Лазих, као да се надовезује на казивање Милоша Милојевића, каже:

"О српском цару Танчи говори се, да је издавао законе и подизао грађевине, споменике и храмове. Вели се и да су ови Срби, 'трговали чак са Индијом, а од Миђана и Јермена донашали робу на камилама. Са свог богатства ишли су у злато одјевени'. Али по смрти Танчиној његови синови раздијелише своју државу и тако је ослабише. Половина народа остаде под најстаријим братом Цараном, а другом половином владаху остала браћа. По смрти Царановој зацари се син му Царман, а за овим његов син Будиг. Са Будигом падну Срби опет у ропство, те се велики дио народа српског претопи у Китајце, Хуне и друге народе..."

Своје казивање о првој сеоби Срба и њиховом расијању широм Азије и Европе Лукин Лазих завршава ријечима:

"Тако се поче и доче прво цијепање Српства и прва сеоба Срба. Мисли се, да се то почело, отприлике, на око 4.500 година прије Христа. А док су се извршиле ове три прве сеобе Срба, могло је проћи бар хиљаду година. А за све ово вријеме сеобе Срби живљаху у непрекидном ратовању с многим и свакојаким народима. Само борба ових сјеверних Срба са Китајцима и Хунима трајала је читав низ столјећа, а још дуље је трајала борба и патња оних јужних Срба. У тој хиљадугодишњој сеоби и борби изгинуо је силан Србаљ, а и претопио се у друге народе".

Лукин-Лазих нам, тако, даје на знање, да историја српског расијања кроз миленијуме и пут с истока на запад чине - ИСТОРИЈУ СРБА.

"КАД ЈА ИДЕМ ИЗ ЗЕМЉЕ ИНЂИЈЕ"

Зашто су Сораби - Срби "у готово неодређено доба напустили земљу Инђију" казује нам и дубоко укоријењено сјећање српског народа у то доба.¹

¹ Изгубљене или скривене трагове и податке о нашој древности могуће је надокнадити једино народним предањима сачуваним у српском језику, поготово када се зна да су она настала на нечему што одговара стварности.

Рјечито свједочанство тога народног памћења, је пјесма коју је Милош С. Милојевић, негдје на свом неуморном истраживачком путовању. забиљежио. У њој, наш мудри, али и растужени праотац, на путу из Индије, каже:

"КАКО НЕЋУ СУЗЕ ПРОЉЕВАТИ,
КАД ЈА ИДЕМ ИЗ ЗЕМЉЕ ИНЂИЈЕ,
ИЗ ИНЂИЈЕ, ИЗ ЗЕМЉЕ ПРОКЛЕТЕ!

У ИНЂИЈИ ТЕШКО БЕЗАКОЊЕ..."

Али у "Инђији" владају не само "тешко безакоње" већ и друге невоље - несносна суша и опака срдобоља.

Стога се у наставку каже:

"...ТЕ НЕ ПАДЕ ДАЖДА, НИ ОБЛАКА,
ПЛАХА ДАЖДА, НИТИ РОСЕ ТИХЕ,
ПУНО ВРЕМЕ ЗА ТРИ ГОДИНИЦЕ.
ЦРНА ЗЕМЉА ИСПУЦА ОД СУШЕ,
У ЊУ ЖИВИ ПРОПАДАЈУ ЉУДИ..."

А БОГ ПУШТА СТРАШНУ БОЉЕЗИНУ,
БОЉЕЗИНУ СТРАШНУ СРДОБОЉУ,
ТЕ ПОМРИЈЕ И СТАРО И МЛАДО!!!"

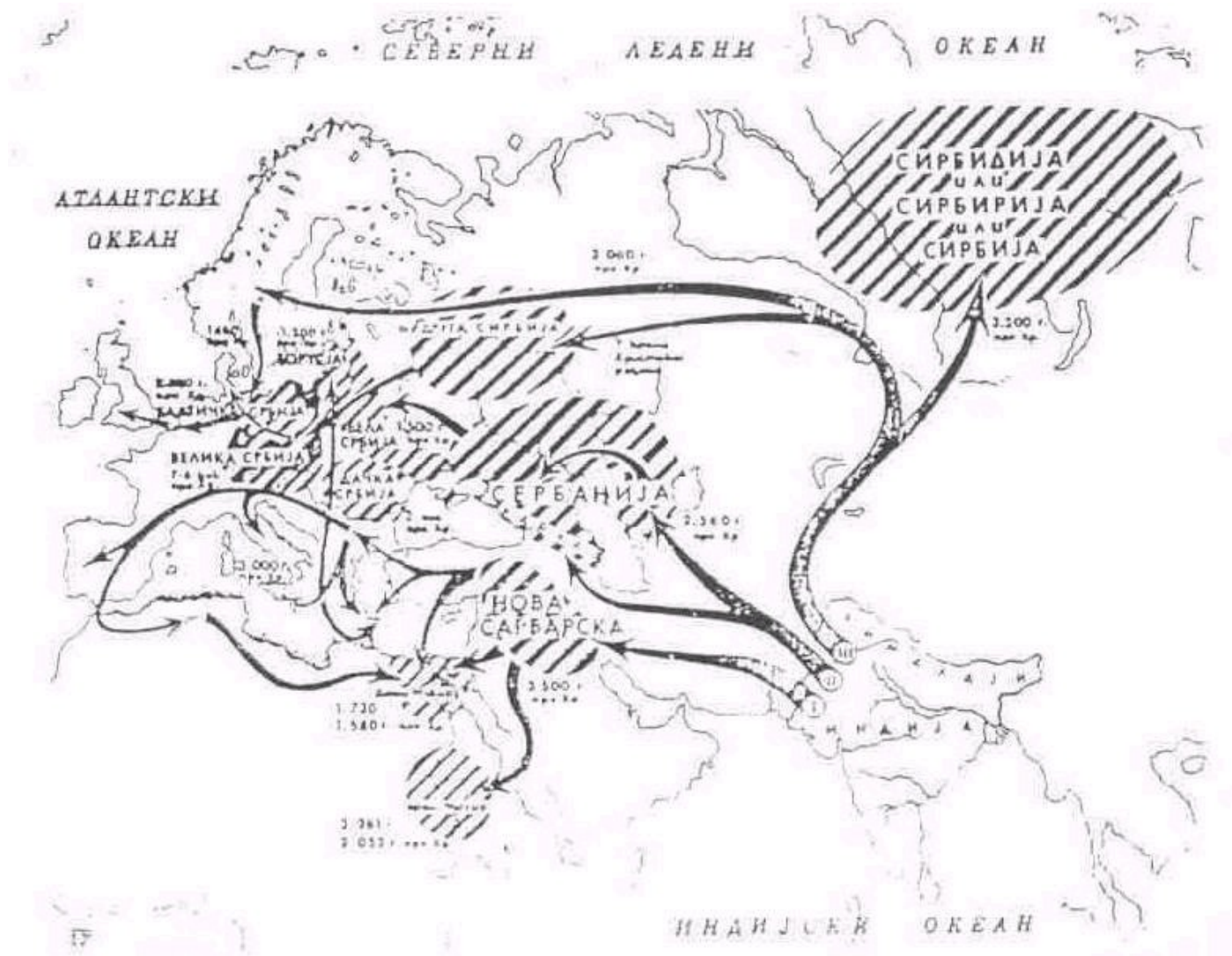
"Ето, дакле, каква је грдна, ужасна и страховита несрећа и невоља била у доба расељења Срба из Индије", вели Милојевић у коментару ове дивне и чудесне пјесме, истичући при том да је она "боља, истинитија и вернија од свих историја и историчара". Као научник, који је трагањем, баш у Индији, поникао у дубину времена и простора наших давних предака, он ће нас обавијестити да се они можда из Индије не би раселили да су у питању била само ова зла која пјесма казује, "ама дође још горе и црње, па мораше".

А то "горе и црње", како сазнајемо од једног другог аутора, били су "сусједи Сорабски: црнокожи, кудрави, са огромним устима, дебелим уснама, кратким, широким и на врху уздигнутим носевима ... Они су непрестано нападали на градове у инђијским српским земљама, док на послетку праоци свих данашњих Словена - Срби не иселише се из своје земље у Инђији, носећи своју нејач, чељад и имања на својим коњима и слоновима, тражећи другог сједишта у ком нема црних и злих народа..."

Овај аутор ¹, који говори о првобитним народима у Русији, казује да су Сјамби или Срби у почетку насељавали широку област испуњену шумом, пустињама, тигровима, слоновима и да су "још одвајкада дивља племена инђијских острва ... обраћала своје завидљиве погледе на тада цветајуће краљевство Сјамба или Срба".

¹ Рус Г. Морошкин,.

Напади тих дивљих племена на "краљевство Сјамба или Срба", по Милошу Милојевићу, трајало је три године: "Прва година означава прве нападе црних народа, дошљака са острва и из Киндуша или средње Азије. Друга година означава нападе тих истих народа, са сасредоточеном силом Кинеза. А трећа и последња - најцрњи насртај мисирских царева на Инђију и коначно утамањење остатака српских племена..."

СЛИКА БР. 1

СЛОБОДА СОРБА - ПРА СРБА ИЗ ПРАПОСТОЛБИНЕ ИНДИЈЕ - ОКО 4.500. ДО 4.000. ГОДИНА ПРИЈЕ ХРИСТА.

Карта приказује кретање Срба по Азији, Европи и сјеверној Африци током неколико хиљада година, означавајући притом не само просторе по којима су се кретали већ и миленије тог кретања и државе које су стварали тијеком тих миленија.

Карту је урадио архитекта Градимир Хацић, на основу казивања и доказа историка Ненада Љ. Ђорђевића.

ДРУГА ВЕЛИКА СЕОБА СРБА

Ову велику сеобу Срба Сима Лукин-Лазич везује за најезду Хуна на Сибирске Србе, након распада Танчиног царства, када се они "почеше повлачити из сибирске Сирбије на запад".

Овим Србима у повлачењу, по Лукин-Лазиху, придружи се и већи дио оних каспијских Срба из Сербаније, " те сви скупа пређу у Европу. Једни се, наставља Лукин-Лазих, уставе око ријеке Волге, Дона и Дњепра у данашњој Русији и простру се чак изнад Иљменског језера и града Новгорода, близу садашњег Петрограда и Кронштата. Други се настане око ријеке Висле, Прута и Серета, у каснијој Пољској, Галицији и Бесарабији. Трећи одмакну још западније и коначно се настане у данашњем њемачком царству, око ријеке Одре и Лабе и дуж цијелог Балтичког Мора, а касније се пруже чак и до ријеке Рајне. Ту они заједно основаше Балтичку Србију...

"Ово смјештање и размјештање сјеверних Срба у сјеверној Европи могло је бити, у средњу руку, отприлике 1.000 година прије Христа... Они још у то претхришћанско доба бјеху на високом ступњу цивилизације..."

Лукин-Лазихево казивање потврђује више историчара. Рус Александар Гиљфердинг је записао и следеће:

"Балтички Срби су имали велике градове, а умјетност, занати и трговина бјеху им такви, да су задивљавали друге народе ... И стари Грци и Римљани су увелико трговали са њима..."

Наш историчар Мавро Орбин, опет, тврди да су "Срби Балтичке Србије имали изврсне законе и похвалне обичаје, а била им је позната и употреба гвожђа, бакра, олова, сребра и злата", а католички каноник Фрањо Рачки је записао:

"Били су веште занатлије, кипари, градитељи бродова, и-мали ливнице и познавали стакло. Имали су и поротни суд..."

О високој цивилизацији Балтичких Срба свједочи и њемачки свештеник и писац из XII вијека - Хелмхолд. Каже да је у "Балтичкој Померанији (Приморској) постојао сјајан српски град РЕТРИ, у којем је био храм бога гостопримства Радгоста, чији је кип био сав од злата, а на постољу од скерлета". Ова цивилизација, како се тврди, трајала је око 1.000 година, доживљавајући прави процват након 900-те године старе ере, постајући почетно језгро цивилизације европских народа.

Археолошка открића градишта и насеља свједоче о сјају те цивилизације. У опису градишта код Бискупина у Пољској, насталог по процјени око 550. године претхришћанске ере, вели се:

"На овалном острву дугом око два и широком око један и по километар, бјеше насеље од преко стотине зграда дужине осам до девет метара, ушорених у 13 правилних низова који су образовали 11 улица поплочаних дрвеним плочама. Цијело насеље и животе људи у њему штитио је од воде и спољњег непријатеља кружни бедем који се састојао од коља, трупаца и земље. Коље је био пободено укосом, на које су набацивани трупци и причвршћивани вјешто испреплетаним спонама од прућа. На то све наваљивана је земља..."

"Градишта и насеља припадала су родбинским заједницама, а зграде које су биле исте величине - ужој породици", каже се и додаје, да су "ови Срби и у праисторији имали организовано друштво и висок степен културног живота ... Германи који су још у то давно доба долазили у додир, па и мијешали се са њима, били су на нижем степену цивилизације у сваком погледу. Живјели су у клановима којима је колиба била заједничко станиште... Угледали се на њих и учили од њих".

Казује се да остаци те Велике Балтичке Србије, на коју су се Германи угледали и од ње учили цивилизацији, а затим је у вријеме християнизације разорили - нијесу само данашњи Лужички Срби, који су задржали своје старо име, већ и они који су га промијенили: Пољаци, Чеси, Моравци и Словаци.

ДОЛАЗАК ЈЕЛИНА, ПРАОТАЦА ДАНАШЊИХ ГРКА И НАЈЕЗДА КЕЛТА

Сима Лукин-Лазих - као да жури да попуни празнине у нашем знању о прародитељима - одједном нашу ускиптјелу пажњу преноси од сјеверних к јужним Србима. Пише:

"Некако у исто доба, кад се ови сјеверни Срби насељаваху око Балтичког Мора, дођоше у Европу и покојни Јелини (Хелени), праоци данашњих Грка. Они дођоше у Европу с југа, готово истим путем, којим прије њих дођоше они јужни Срби-балкански.

"Јелини посједоше западне стране Мале Азије, па одмах се почеше увлачити на Балканско Полуострво у данашњу Грчку и Тракију.

"Уступајући мјесто новим гостима, Јелинима, они јужни Срби почеше се протезати све даље на сјевер и запад, те горњим својим крилом превалише Саву и Дунав и населише потоњу Панонију и Дакију. Панонија је обухватала Сријем, Славонију и Хрватску од Сиска, па онда Међумурје, Барању и готово сву западну Угарску заједно са Бачком до Титела на Дунаву и до Земуна, а Дакија сву осталу - источну Угарску са оба Баната, а осим тога још и цијелу данашњу краљевину Румунију чак до Бабијих Гора, а то је велика планина која се сада зове Карпати.

"Временом некоји од ових Срба из Паноније и Дакије отиснуше се још сјеверније, те се спојише са оним сјеверним Србима око Балтичког Мора.

"И тако од оног растанка у Инђији, ту се сад опет виђеше и састадоше јужни и сјеверни Срби. Од тада бјеху они у непрекидном додпиру и саобраћаху и владаху огромним простором земље чак до планине Урала, Иљменског Језера и Балтичког Мора, па све широм и уздуж до Јадранског, Јонског, Егејског и Црног Мора, а пружаху се тада и у Италију чак до Рима.

"Подунавље, Потисје и Посавина бјеху тада стожер и средиште Српства и на читавом том простору Срби живљаху вјековима слободно и независно све до појаве Келта. А тада, око 400 година прије Христова рођења, Келти притискоше најприје Панонију и Дакију, а онда нагрнуше преко Саве и Дунава, те потлачише и балканске српске земље... Срби донекле успјешно сузбију Келте, али им не могоше одољети, јер бјеху сувише поцијепани - не имађаху још државног јединства..."

"Потиснути келтском најездом", наставља Лукин-Лазих, "Срби из Посавине, Подунавља и Потисја се повукоше на сјевероисток и придружише оним Србима из Бабијих Гора, у Пољској и Русији. Тада се опет створи јаз међу јужним и сјеверним Србима..."

Историчари Келте налазе још у камено доба на Алпима и сјеверу Европе. И мада њихова појава, као и њихова особена култура нијесу још сасвим разјашњене, убрајају их у посебну групу индоевропских народа. Били су, кажу, силни освајачи, а након проналаска гвожђа, и израде оружја од њега, дуго времена сматрани су за непобједиве.

Мисли се да су око 1450. године старог доба с Алпа силазили до Грчке и да су то они Хомерови Ахајци, а зна се да су између IX и V стољећа прије нове ере пријешли Рајну и заузели Галију. Ту су и досегли своју највећу моћ и одатле се упутили у освајање свијета:

- у VI вијеку старе ере освајају сјеверну Италију;
- у V стижу на Британска острва и насељавају их;
- крајем IV и почетком III вијека нека њихова племена прелазе Саву и Дунав и мијешају се са Србима.

Држе их у покориости и са њима јачају своје освајачке легије. На нашим просторима оснивају и бројна градска насеља, од којих су најзначајнија Сингидунум - Београд и Капедунум - Ужице; - око 390. године заузимају Рим, стижу у Грчку, па чак и у Малу Азију.

Ишли би они и у даља освајања и на исток и запад, али?!

"Али наскоро", каже наш историчар Лукин-Лазих, а потврђују други, "балкански Срби се организоваше и у савезу са македонским краљем Филипом и његовим сном Александром Великим силно потукоше и рашћераше Келте, а коначно их дотукоше Римљани ... Временом ти силни Келти се претопише у Србе. а нешто у друге народе, па коначно изумријеше... Посљедњи траг им се сачувао у данашњим Ирцима, Бискајцима и македонским Власима и Цинцарима ..."

И други тврде да су се трагови Келта - њихови обичаји и језик - највише очували у Бретањи, Велсу и Ирској.

ЗАШТО ЈЕ АЛЕКСАНДАР ВЕЛИКИ НАЗВАО СРБЕ СЛАВНИМ

У роду Срба и данас живе предања о Александру Великом. Од сурове неумитности коју називамо заборав, она, ево, миленијумима чувају једну историјску стварност.

"Неки веле, да је и сам Александар Велики био Србин. Али то се посве не зна. Него зна се да су Срби много ратовали у доба Александрово, час против њега, час као његови савезници", казује нам врли Лукин-Лазих.

Други трагачи за историјском истином нашли су и записали, да су Срби, као Александрови савезници, били баш они незадрживи ратници, који су, као савезници, Александру највише и помогли у "освајању свега света". Њихово јунаштво, вјештина и силина, којима су побјеђивали непријатеља, задивљавала је и самог Александра. Они су управљали и бојним колима, са попречним бодезима на точковима, са којима су, на бојном пољу, косили непријатељску војску. Те ратнике Александар је називао "силни косци".

Након једног њиховог страховитог судара с Персијанцима и муњевите побједе, он их упита:

"Има ли ко кога се већма бојите?"

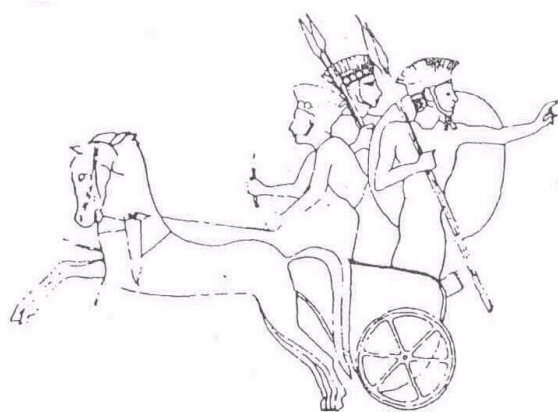
мислећи да се они само њега боје и да ће то од њих и чути. Али они му као по договору у сав глас одговорише:

"Ми Сораби, тако су они називали себе, једино се бојимо,
да се небо не би на нас проломило!"

Александар је, казује се, након таквог одговора заћутао и у небо загледао, а након станке, спустио поглед на "силне косце" и, као да божју поруку преноси, блажено изговорио:

"Ви сте одиста највеликомоћнији, најзнаменитији и најмногољуднији мој народ".

Помињао је, кажу, при том и богове: Марса, Јупитера и Плутона, а онда се чуло како изговара: "славни и чувени" и како им каже да су у "њих многа срца херојска и да заслужују да носе лепо име: СЛАВНИ или ЧУВЕНИ.

СЛИКА БР. 2 БОРНА КОЛА
Репродукција из књиге Јагоша Шпанута.

"Од тада", вели се, "Александар Велики Маћедонски је Сорабе или Србе називао: СЛАВНИ, а они њега: ЦАР ВЕЛИКИ СВЕГА СВЕТА".

Неки слависти су тумачили да је од ове Александрове похвале: Славни и настало име: Словени и то тако што је од Славни прво настало Славини, а онда данашње: Словени. А није...

Александар Велики, када је Србе назвао: "Славни или Чувени", није имао на уму промјену њиховог народног и исконског имена, већ жељу да истакне и узвиси њихове врлине, које их разликују од других народа. То каже и предање - СТАРА СРПСКА ПЈЕСМА, коју је француски слависта Сипријан Робер пронашао у првој половини XIX вијека у старим списима других француских слависта, а потом и чуо у неким српским мјестима и онда уврстио у своје дјело "Словенски свет", као драгоцену свједочанство о српском памћењу своје историјске прошлости. У тој дивној СТАРОЈ СРПСКОЈ ПЈЕСМИ² се каже:

"НАШИ УМНИ ПРЕЦИ СУ НАС УЧИЛИ,
А ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊИМА И МИ ПОНАВЉАМО:
СВАКИ НАРОД НА ЗЕМЉИ ИМА РАЗЛИЧИТЕ ВРЛИНЕ,
КОЈИМ ЈЕ ОБДАРЕН ОД БОГА СВЕМОГУЋЕГ.
ОНО ШТО РАЗЛИКУЈЕ СЛОВЕНСКЕ НАРОДЕ
ОД СВИХ НАРОДА НА ЗЕМЉИ,
ТО СУ ЊЕГОВА СИЛНА

ХРАБРОСТ И ВЕРНОСТ.

САМ АЛЕКСАНДАР,
ЦАР ВЕЛИКИ СВЕГА СВЕТА
ДАО ЈЕ ДОКАЗЕ О ВРЛИНИ НАШЕ РАСЕ.
РЕКАО ЈЕ,
ДА СУ У НАС МНОГА СРЦА ХЕРОЈСКА
И ДА ЗАСЛУЖУЈЕМО, ДА НОСИМО ЛЕПО ИМЕ
СЛАВАН ИЛИ ЧУВЕН

ПА НЕКА СЕ ЗНА И ПАМТИ:
ИМЕ: СЛАВНИ ИЛИ ЧУВЕНИ
ДОБИЛИ СМО ИЗ УСТА САМОГ АЛЕКСАНДРА.

ДИВЕЋИ СЕ НАШЕМ ЈУНАШТВУ,
ЈУНАК ИЗ МАКЕДОНИЈЕ
ИЗЈАВИО ЈЕ,
ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ДА ИЗДАХНЕ,³
ДА ПРОКЛИЊЕ СВАКОГ ОНОГА,
КО БИ У БУДУЋНОСТИ
ЛОШЕ ГОВОРИО О НАРОДУ СЛАВНОМ ⁴.

ДА БИ ГА НАГРАДИО ЗА ЊЕГОВА ВЕЛИКА ДЕЛА,
ОН МУ ЈЕ ДАО СВОЈЕ ОБЛАСТИ,
КОЈЕ СЕ ПРОТЕЖУ
ОД ЈАДРАНСКОГ ПА СВЕ
ДО ЛЕДЕНИХ МОРА НА СЕВЕРУ.

АЛЕКСАНДАР ЈЕ ЖЕЛЕО, ДА ЦЕЛА ТА ЗЕМЉА
НИКАДА НЕ ЖИВИ ПОД ДРУГИМ ЗАКОНИМА,
ОСИМ ПО ЗАКОНУ СЛАВНИХ.

ОД ТАДА-
СЛОВЕНИМА ПРИПАДА
ЧИТАВА САРАМАНТИЈА:
ПОЉСКА, МОСКВА, МАЂАРСКА, БОЕМИЈА, БУГАРСКА-
СВЕ СУ ТО ЗЕМЉЕ ПОДВРГНУТЕ СЛОВЕНИМА.
АЛБАНИЈА И ПРИМОРЈЕ РАВНО,
ПА ЦИЈЕЛА РУСИЈА,
ЧАК ПРУСКА И ТАТАРИЈА-
ДЕО СУ НАШЕГ НАСЛЕЂА.

ТАКО ЈЕ ОДЛУЧИО УМИРУЋИ ПОБЕДНИК СВЕТА,
У БЕЛОМ ГРАДУ АЛЕКСАНДРИЈИ.

ОН ЈЕ ЗАКЛИЊАО
МАРСА, ПЛУТОНА И ЈУПИТЕРА,
ДА СВОЈИМ БЛАГОДЕТИМА
ОБДАРЕ ЊЕГОВЕ СЛАВНЕ

СВА ТРИ БОГА ОБЕЋАШЕ,

ДА ЋЕ ДАНОНОЋНО
 ДА БДИЈУ НАД НАРОДОМ СЛАВНИХ,
 ДА ЋЕ ОД ЊЕГА НЕСРЕЋЕ ОТКЛАЊАТИ
 И ДА ЋЕ СТАЛНО ПОМАГАТИ
 ДВАНАЕСТОРИЦИ ИЛИРСКИХ ЖУПАНА,
 СЛАВНИМ НАСЛЕДНИЦИМА
 ДВАНАЕСТОРИЦЕ АЛЕКСАНДРОВИХ ДРУГОВА.

ЕТО, ТО СУ ДАРОВИ,
 КОЈЕ ЈЕ НАШОЈ РАСИ ПОДАРИО ФИЛИПОВ СИН.
 ПА ЈОШ ДАНАС,
 КАО И У ВРЕМЕ АЛЕКСАНДРОВО,
 ЈУНАШТВО И ВЕРНОСТ
 НАШЕ СУ ВРЛИНЕ. "

¹ С Роберовим истраживањем наше давности, као и његовим мишљењима и закључцима, упознаћемо се на наредним страницама.

² Пјесму је с француског превела и у својој студији "Срби... народ најстарији" објавила проф. др Олга Луковић-Пјановић (Београд, 1990.).

³ АЛЕКСАНДАР ВЕЛИКИ је умро у свом граду Александрији 323. године пре нове ере, у 33-ћој години живота.

⁴ Германи, уз благослов Ватикана, то чине вјековима - од настанка хришћанства.

Пјесму су, како Сипријан Робер каже, још у давно доба словенски преци из Илирије разносили куда су се кретали и потомству предавали као поруку својих умних предака о врлинама, које име је из својих уста изрекао Александар Велики.

СЛИКА БР. 3 Цртеж бога Триглава, који је код сорабских мудраца означавао тројство:
 СВЕМИР, ПРИРОДУ И ЧОВЈЕКА.

*

* *

Иако свијет Александра Великог убраја у Грке - још и дан данашњи лебди сумња над том тврдњом, поготово када се зна да његов отац краљ Филип Македонски "није био Грк". И, како се казује, "не само што није био Грк, него им није био ни род". Демостен, његов љути противник, у говорима познатим под називом "Филипике", чак га назива "варварином" из "краја који није лијепо ни споменути, ништарија из Македоније у којој не може да се купи ни добар роб". И Сократ, чувени грчки филозоф и бесједник, тврдио је да краљ Филип није грчке племенске припадности. Тврди се да је он "поријеклом трачки Србљанин". Наводи се и да "краљ Филип није говорио језиком

Грка, али је свог сина Александра повјерио великом грчком филозофу Аристотелу, да му буде учитељ. По томе Александра Великог и убрајају у Грке". Дубровачки поета Иван Гундулић то не уважава, већ га у својој пјесми назива Србљанином:

"ШТО СЕ У ПЈЕСАН СЛОВИ ОД ДАВНИНА,
 ОД ЛЕКСАНДРА СРБЉАНИНА
 ВРХ СВИХ ЦАРА, ЦАРА СЛАВНА".

каже се у "Осману".

Како се међу Србима и Грцима често наилази на то да је нешто што је српско - грчко, а што грчко - српско, па чак и када су у питању отац и син, што се најбоље очитује када је ријеч о краљу Филипу и сину му Александру Великом, суштинско објашњење дао је оштроумни Сипријан Робер. Он каже: "Не заборавимо да су Словено-Срби блиски по својим обичајима и по својим уредбама - Хеленима. Историја једних, историја је других. Њихова судбина, изгледа, сједињена је већ у античко доба".

БОРБЕ СРБА С РИМСКИМ ОСВАЈАЧИМА

Водич давнином - Сима Лукин-Лазиф, што се више приближава нашем добу, све убрзаније предочава историјске догађаје и смјене. Каже:

"Балкански Срби и након смрти Александра Великог Македонског, осташе у пријатељским односима са Грцима. Но, не задуго, на Балкан се појавише велики освајачи - Римљани."

"Они освојише сав Балкански Полуострв, па почеше насртати и на панонске и дачке српске земље. Балкански, Панонски и Дачки Срби много пута потукоше силне Римљане, али најзад мораше признати њихову власт, те у том стању осташе за дуго".

О борби античких Срба са Римљанима свједочи и сам Јулије Цезар. У својим списима он их назива Венетима¹ и о њима говори као о највећој сили земље. Он каже да "и бродове многе имају Венети, а знањем и искуством у поморским стварима надилазе остале, па како је море плаховито и отворено, а они господари пристаништа, скоро сви који су уобичајили да се служе тим морем, плаћају им дажбине".

¹ Научници истичу да давни Срби за себе никада нијесу говорили да су Венети или Венди, како су их, осим Римљана, називали још Франци и Њемци. Римљани су, каже се, знали и за име Срби-Сербос, како су их називали Грци. Али они су име Сербос, што је значило слободан, извргли у "сервус", што је значило роб

Наводи се да западни историчари нигдје не спомињу да су се преци Словена одупирали најезди Римљана, већ да Венде везују за Келте. То се чини по диктату Ватикана и германистичке школе, како би се избрисало историјско памћење о постојању и цивилизацији словенских предака - СРБА - на балканском и подунавском простору у претхришћанско доба.

Са тим Венетима, што су били моћна поморска и трговачка снага, по којима је Венеција названа, Цезар је имао велика посла. Но, у некој одсудној бици, његови легионари, којеје предводио Крез, нанјеше им одлучујући пораз.

"Овом битком", записао је римски император, "рат са Венетима био је завршен на цијелој морској обали ... Они који су остали, нису знали ни куда ће, ни на који начин да бране своје градове..."

А градова је било, записано је, више од 50. У њима су, по Цезарову налогу, сви виђенни грађани - сенатори, поморци и трговци - побијени, а остали предати легионарима као робље, наружени да су вандалаи и варвари.

О отпору старих Срба Римљанима - које су ови, по мјесту живљења, називали различито: Норцима, Венонима, Истријанима, Далматима, Даорсима, Аутаријатима, Дарданцима, а оне преко Саве и Дунава Дачанима, Сараматима и још неким именима - говоре неке древне хронике и предања. Тако се у хроници под називом "Зонарина", у којој се приповиједа о римским и византијским царевима, казује о отпору дачких Срба римском императору Трајану.

"Кад је цар Трајан завојштио на Дачане или Србе - Срби су му дуго давали жесток отпор."

"Али најзад, видећи да се војска Трајанова приближава његову двору, српски поглавица је упутио посланство цару изјавом да му се предаје и да је готов да испуни све његове жеље; изашао је пред њега и поклонио му се до земље. Прославив победу, цар Трајан се врати у Италију водећи са собом разоружане и везане српске поглаваре. Међутим, владалац српски, по имену Декавал, недржећи се споразума, одметне се од цара, на шта овај поново завојшти на њега. Начинивши на Дунаву такав мост

како није могуће испричати га, него само чудити му се¹, цар Трајан, с великом војском прешав Дунав, победи Србе; те се сав српски народ покори Римљанима, а српски поглавица Декавал се уби.." "И велики део Срба Дачана је ишчезао", "стиче Милош Милојевић. "Ишчезао је", како наводи, "не само у крвавим борбама с римским легионарима, већ имешајући се с њима, особито с легионарима цара Трајана. Последица те мешавине је румунски народ с његовим карактеристичним мешаним језиком... Српска имена насеља и реке и у наше доба још увек су најречитији сведоци, да су све те областн некада биле српске".

¹ Мост на Дунаву, под именом Трајанов мост, подигнут је 105. године код данашњег Турн Северина. То је за оно вријеме одиста била грандиозна грађевина на води: мост је био дуг 1.120 метара, а постављен је на 20 стубова чија је висина износила 45 метара. Остаци тих стубова и данас се могу видјети и на једној и на другој обали Дунава, а при ниском водостају и у матици ове моћне ријеке.

Милојевићево казивање у свему подупире и руски историчар Александар Гиљфердинг, а Тома Рачки каже:

"Северно од Дунава, у некадашњој Дакији, обитоваху племена: Бодрићи, Северани и Милчанн. Име румунског града Турн-Северина потиче од Срба Сверана".

У НЕКАДАШЊОЈ САРАМАНТИЈИ²

² Већина слависта је сагласна да је име САРАМАТ дошло од страног искривљеног изговора САРБАТ, како су они и изговарали име СРБИН.

"Док се све ово догађало са јужним Србима, дотле они сјеверни Срби већ се бјеху размјестили и учврстили", преузима ријеч Лукин-Лазих и даље каже:

"Они Срби у некадашњој Сарамантији, данашњој Русији, Пољској и Галицији основаше Велику Србију, која се звала још Бијела Србија. или Бојка. Они тамо даље на западу, иза Висле и Одре и око ријеке Лабе, Сале и Мулде основаше Полапску Србију. Ниже њих, у данашњој Баварској и Чешкој, остали Полапски Срби основаше другу Бијелу Србију, која се такође звала Бојка по српском племену Бојки или Боји. А од те Бојке српске касније Швабе створише своју Бојарију (Баварску) и Бојемију (Чешку), коју Швабе и данас зову: Беман. Они најсјевернији Срби дуж Балтичког Мора основаше Балтичку Србију. Од тих Срба одвоји се велико племе Рујанци и населише се још сјеверније у самом Балтичком Мору на великом острву, које се по њима зове Рујан, а Швабе га данас зову Риген. Временом Балтички Срби продријеше чак у Данску, па тамо основаше Данску Србију...

"Сви ови сјеверни Срби дијељаху се у многа племена. Најглавнија бјеху: Полапски Срби, Лужички Срби, Љутице, Бодрице, Рујанци и Боји или Бојки. Ови Срби живљаху одвојено сваки за се у својим племенским државицама, али сви држаху једне обичаје и говораху једним истим језиком, тако да им је 'готово свака ријеч једнака била'... Рујанци бијаху врло велики јунаци, те једно вријеме и сва остала племена српска признаваху њихово првенство и власт."

"Дуго времена сјеверни Срби живљаху мирно и дивно напредоваху у просвјети и радиности. И тек негдје у другом или трећем столећу по Христу дођоше они у ближи додир са Ђерманима (Нијемцима). Нијемци се лукаво лагацко увукоше међу Србе, па како бијаху у свему слабији од Срба, дуље вријеме живљаху са Србима у љубави. У тој слози затече их и четврто столеће, кад започе:

ВЕЛИКА СЕОБА НАРОДА

"Тада", наставља Лукин-Лазих, "бјеше узаврео сав свијет. Бјеше настало ужасно комешање и мијешање многих и свакојаких народа. Јер као што негда Хуни потиснуше сирбирске Србе, тако сада Китајци разбише дивље Хуне и прогнаше их широм Азије, те они свом силом грунуше у Европу, истим путем, којим и сибирски Срби.

"Престрављени хунском најездом, Нијемци повукоше собом добар дио сјеверних Срба, те с њима заједно почеше продирати преко Дунава и Саве у Византију (Византија је била новооснована Источна Римска Царевина)."

"Око године 378. Срби и Нијемци, удружени под именом Гота, освојише готово сав Балкански Полуострв. Тада се и ови и они ранији сјеверни Срби досељеници стопише са оним јужним Србима старосједиоцима балканским."

"Док се ово збивало, Хуни нагрну свом силином, водећи са собом остатак каспијских и кавкаских Срба, а уз пут скупе под свој барјак и многе друге Србе, тако да Срби сачињаваху главну убојну снагу хунску, а први поглавници хунског вође бјеху Срби, међу којима се особито истиче неки Оногост."

"Око године 449. Срби и Хуни бјеху потпуни господари свих земаља у Подунављу и Посавни, а једно крило ових Срба спусти се тада и у Далмацију. У савезу са овим Србима, Хуни под својим вођом, страшним Атилом, груну на Рим и Византију, па готово сатру обје ове царевне. Касније Хуни са Србима продру до Једрена (близу Цариграда), те потуку и рашћерају све оне заостатке њемачких Гота."

"Сви ови Срби, који дођоше с Хунима, остадоше међу својом браћом на Балкану, те се касније у савезу с Грцима бораху против Хуна. Но брзо по смрти Атилиној Хуни ишчезну као плева на вјетру..."

"Чим пропадоше Готи и Хуни", наставља своје казивање Сима Лукин-Лазих, "појави се међу јужним Србима велики човјек по имену Свевлад."

"Он дође из Велике Србије и вјешто употреби слабост Византије и Рима, па основа нову српску државу, која се простирала преко планине Балкана од Рила до Старе Планине, па преко сјеверне Македоније, Старе Србије и Арбаније дуж Јадранског Мора чак у Истрију до Трста."

"Свевлад I умрије око 530. године, а наслиједи га најстарији син Боривој Свевладовић. Боривој увећа српску државу од Јадранског Мора до ушћа Саве у Дунав. Њега наслиједи млађи му брат Стројило I, он освоји многе заостале градове у јадранском приморју и по острвима и очисти их од Грка и Латина. Разори и стари град Епидаур у Далмацији, који је лежао тамо где је Цавтат. Становници Епидаура, Грци и Латини, бјежећи испред српске навале, повукоше се нешто сјеверније према острву Локрум и ту ударише темеље новом граду Рагузи, који ми зовемо Дубровник. Одмах за Грцима и Латинима наиђоше и Срби, па населише и утврдише град Дубровник, који касније постаде врло силан и славан са свог богатства и просвјете".

"Стројило подиже и Сплет, Трогир, Крк, Раб и друге градове, и очисти од туђинштине све српске земље од Пољане у Арбанији чак до старе Виндобоне (садашњег Беча), те ослободи и велики дио панонских српских земаља, заједно са Сријемом. Он погибе код Скадра 552. у боју против Грко-Римљана, а наслиједи га сии му Свевлад II..."

"Но још за живота Боривојева и Стројилова, њихов средњи брат Тотило, по договору с браћом својом, пређе с многим војском у Италију, те последије многих славних побједа освоји Рим, принуди га на плаћање данка и зададе смртни ударац негда свесилном западном Царству Римском. Народ у Риму одушевљено је дочекао Тотилу и поздравио га као ослободиоца потлачених робова римских. Тотило је и даље војштио по Италији у друштву са Нијемцима, те по томе неки мисле да је Нијемац, што није истина."

"Са Тотилиним Србима и придруженим им Нијемцима ратоваху тада против Рима и многи други Срби, који упадаху у Италију са далеког сјевера чак из Балтичке Србије, из покрајине Вендалије (Вендалија се називала од имена Венда, а тим именом онда туђинци називаху све Србе). Тотило погибе негдје у тим силним бојевима, а сви његови Срби, као и они придошли, временом се полатинише и сасвим несталоше."

"Послије Свевлада II владаху још неколики Свевладовићи, као: Селимир, Владан и други, о којима се једва нешто може наслутити, али ништа поуздано. Са посљедњим Свевладовићем изумре та српска држава на Балкану и Свевладова династија, која је Српству дала неких 11 владалаца".

У УЗАВРЕЛОМ СВИЈЕТУ СВЕ ВРИ

Комешање и мијешање многих и свакојаких народа се наставља. Сима Лукин-Лазих ту пометњу прати увјерљиво и аргументовано, баш као да је свега тога очевидац:

"Још за владавине Свевлада II Свевладовића појавише се у Панонији и Дакији нови освајачи, дивљи Авари или Обри, народ турско-монголског поријекла."

"Продирјући из Средње Азије у Европу, Авари силом повукоше са собом сав остатак Каспијских Срба, а затим придружише им се добровољно и многи други Срби из Велике Србије, Дакије и Паноније. Помоћу својих јуначких савезника Срба, Авари у данашњој Угарској основаше такозвану Аварију. Али уистину то није била аварска држава, него је то била обнова праве и прве Панонске Србије, коју Срби сами засноваше у међувремену између хунске и аварске поплаве, отприлике, на прелазу из петог у шесто столеће. Јер у опште Авара правих бјеше врло мало (свега око 200 хиљада душа), а сви остали бјеху Срби, сакупљени са многих страна".

"У исто вријеме између хунске и аварске најезде заснована је и у Дакији (данашњем Банату, Румунији и Ердељу) Дачка Србија, у којој још из раније борављаху српска племена Спори и Анти, који дођоше тамо преко Бесарабије са Волге, Дона и Црног Мора. (Име Спори значи Расејани или Рашчани, а име Анти значи Граничари). Ови Срби Рашчани и Граничари (Спори и Анти) бјеху многобројни и силни. Они задуго владаху независно све од Бабијих Гора (Карпата) чак до Дунава и Црног Мора".

У наставку стоји:

"Кад Авари дођоше у Панонију позваше Дачке Србе да им се покоре. А на то им српски кнез Доброта отпоздрави овако:

"Нико се није родио, нити га ово сунце грије, ко би нас могао подјармити! Ми смо навикли да заповиједамо другим народима, а не други нама. И ово је наш завјет, докле год буде на свијету рата и мача!"

"Касније", вели Лукин-Лазих, "старјешине Дачких Срба узеше аварски назив бан, а своју земљу назваше Банат (банство или бановина), те се и данас дио тих земаља зове Банат".

"Ови Дачки Срби", саопштава он, "намножив се одвећ, чешће упадаху преко Дунава у византијске земље, а једни се године 527. и 553. протегнуше и у Далмацију, Арбанију и Босну, те тако допунише оно раније Српство тамошње".

"У то вријеме Византија ратоваше у Азији са Персијанцима, те се дачким Србима учини згода, да се сасвим сједине с јужном браћом својом. Тако они груну преко Дунава, освоје многе градове и тврђаве, па се стане око Солуна и ту са оним јужним Србима оснују Солунску Србију. Тада се од тих ратника одвојише два силна српска племена, Милинзи и Језерци, па продријеше чак у Пелопонез (у дну Грчке), па тамо за навијек остадоше. Ту се они учврстише и основаше посебну Пелопонеску Србију. Но најзад Грци и њих покорише, а временом их сасвим погрчише".

Лукин-Лазих каже, да је Дачка Србија, након преласка њених ратника преко Дунава и запосиједања грчких територија, знатно ослабила. То користи византијски цар Тиберије, те "из освете напуђа Аваре, те они нападну и опљене Дачку Србију, али је не покорише". Лазих указује да су Авари били непоуздани савезници: они су се према прилици, удруживали извјесно вријеме са Грцима против Срба, а потом са Србима против Грка. На послјетку, Срби и Грци се удруже против тих превртљиваца и униште их.

КАДА СУ ЊЕМЦИ "ПОМОЛИЛИ РОГОВЕ" ПРОТИВ БАЛТИЧКИХ СРБА

Сима Лукин-Лазих, напореда са збивањима код јужних Срба, будно прати и збивања код сјеверних - Балтичких и Полапских Срба. О пише:

"Чим је за Нијемце и Данце прошла прва опасност од хунске поплаве, одмах они помолише рогове против Срба и упињаху се свом силом, да их одроде. У томе им много поможе и само Хришћанство, које Нијемци донијеше међу сјеверне Србе."

"Балтички и Полапски Срби ни за живу главу не шћедоше да се одрекну старе своје вјере многобожачке јер новом вјером (хришћанском) њемачки попови убијаху стару народност српску, а уз то чињаху над Србима и многа нечовјештва. Из тога се изродише дуги и крвави ратови на живот и смрт. Силна српска племена Бодрице и Љутице највећма се одликоваше у тим ратовима против Данаца, Саксонаца и Франака. (Данци су огранак скандинавских Шведа, а Саксонци су њемачко племе као и Франци)."

"Још у првом рату Срби страшно поразише Саксонце, а у другом потукоше и Саксонце и Данце, па убише и самог краља данског. Славне српске војсковође Звјездодраг, Бјелослав и Дерван потукоше много пута војску франачку, а Дерван освоји цијелу Саксонску и Тирингију и опустоши их. Тако и Лужички Срби (Сораби) одржаше многе побједи у борбама против Карла Великог, краља франачког, те само у једином боју паде 32.000 Франака. Бодрички вођа Драшко¹ погибе у боју против Данаца, а затим Бодрице три пута застопице разбише Данце и освојише велики дио њихове земље. За тим опет у три битке потукоше 50.000 франачких војника Једном приликом Срби Љутице Богдана под својим краљем Рашком превалише преко мора и завојштише чак на Енглеску. Али тамо бјеху лоше среће, те у повратку искидалише срце над Шведима, Данцима и Нијемцима..."

¹ Име се налази у Лукин-Лазихевој "Повјесници Срба" на 25. страници.

Након описа ових српских витештава - у одбрани свога имена, старог вјеровања, језика и опстанка на земљи на којој вјековаху, Сима Лукин-Лазих, који се својим сазнањима спустио у дубину давнине, открива нам и отровну клицу српске неслоге и одрођивања. Како каже, она се заче баш међу јуначким и силним племенима Балтичких и Полапских Срба.

"Ту ђаволску неслогу међу ове Србе донесоше Нијемци² и то баш међу Љутице и Бодрице", јетко казује Лукин-Лазих, а онда додаје:

"И нигдје братска неслога није починила толико зла, колико међу тим Балтичким и Полапским Србима".

² Од тог доба, па ено и до 1993. године, а то ће чинити и у будућим временима, Њемци не престају да сију отровно сјеме неслоге и раздора у свеколиком Српству - Словенству. Вјековне циљеве, у потчињавању Словенства и заузимању њихових територија, које не успијевају да остваре у ратовима које сами изазивају - остварују, бар дјелимично, на овај начин. Докле ће још тако? - већ би било вријеме да се запита Свесловенство од Берингова и Охотског мора до Јадрана.

По свим знацима, и небеским и земаљским, то вријеме долази. Доноси га XXI вијек. То ће бити вијек Словенства, у којем ће васкрснути древни дух Сораба и учинити их јединственим и у свему доминантним.

"Нијемци су", наставља он, "за вријеме док су Бодрице и Љутице међу собом водиле ратове - пустошили њиховим земљама и најзад их ставили под своју власт".

"Тако сав пређашњи отпор њихов и све муке јуначке поруши - неслога српска... Велики број оних Србаља изгибе у безбројним бојевима са Нијемцима и Данцима, али још веће мноштво претворило се у праве Нијемце и баш то су најжешћи противници Словенства".

КАКО СУ ЊЕМЦИ УНИЈЕЛИ НЕСЛОГУ МЕЂУ СРБЕ

Сима Лукин-Лазих нам казује да су "ђаволску неслогу" међу Балтичке и Полапске Србе Нијемци унијели преко Хришћанства¹ и српске господе:

¹ Хришћанство, тј. католицизам је "отровно сјеме" са којим Германи уз помоћ Ватикана вјековима разарају Словене и одрођавају од свога коријена.

"Хришћанство међу њима (Балтичким и Полапским Србима) бјеше захватило коријена, те покрштена господа, одличници и вође народне, почеше пријењати уз туђинштину: примати њемачки језик и обичаје, а одбацише све своје српске особине. Временом и дугом навиком ова одродска зараза пређе са српске господе и на сам народ, те тако ово некада несавладиво Српство сваким даном падаше у суноврат. Већ у XII стољећу готово сасвим нестане тог силног 'урлајућег лава', од кога некада 'погибоше војске њемачке и дрхтијаше читава држава римско-њемачка' - како веле сами Нијемци."

"Тако на преснажним српским костима"², рећи ће, као да допуњује Лукин-Лазиха, Милош С. Милојевић, "никну данашња Германија, Белгија, Данија, Холандија, већи део Француске, Шпаније, сва

Аустрија, Пруска, Италија... Сама несрећа гонила је непрестано српски народ, да целог свог века, колико се зна, долази у додир све са најужаснијим и најсебичнијим народима..."

² Мисли се да су Германи у току поњемчавања Балтичких и Лужичких Срба истрејебили више милиона житеља.

О германизацији, истребљењу и затирању Балтичких и Лужичких Срба, као и Срба у Западној Европи, постоје бројна историјска свједочанства, као и тужна поетска казивања и предања. Тако пјесник Ћишински, из рода Лужичких Срба, о трагици своје земље пјева:

" О ЗЕМЉО СРПСКА!
САМО ТВОЈУ ЋУ ГРУДУ ДА ХВАЛИМ
И ТВОЈЕ ЈУНАЧКЕ СТАРОДАВНЕ ГРАДОВЕ!
ОЖИВЈЕЋУ СЛАВНА ИМЕНА ТВОЈИХ СИНОВА,
МАКАР МИ СРЦЕ ПРЕСВИСЛО ОД ДИВЉЕГ БОЛА!
О ЗЕМЉО СРПСКА!
ЧАРОМ ТВОЈИМ КРЕПИМ МОЈУ ВОЉУ,
ДА БИХ ОТКРИО СТАРИХ ВРЕМЕНА КРВАВЕ ТРАГОВЕ
И ДА БИХ ЧУО КАКО С НЕБА ЗОВУ ОСВЕТУ
ЗА ТУЋИНСКО ЗЛО ПРЕКО ГОРЕ, ЊИВЕ И РАВНИНЕ!
О ЗЕМЉО СРПСКА!
ПРОСЛАВИЋУ ТВОЈЕ ПЛОДНЕ ЊИВЕ,
ТВОЈИХ ГОРА ЧАРОБНЕ ПЕСМЕ
И СЛАВИЋУ ТИХУ ЛЕПОТУ ТВОГА НАРОДА.
О ЗЕМЉО СРПСКА!
НИКАДА ТЕ НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ.
ТВОЈУ СЛИКУ ВИДИМ У МИСЛИМА
И У СНУ ЗВОНИ МИ ТВОЈЕ ИМЕ
КАО ЈАСНИ ЗВУК ЗВОНА".

О граду Будишну, старом сједишту Лужичких Срба, пјесник каже:

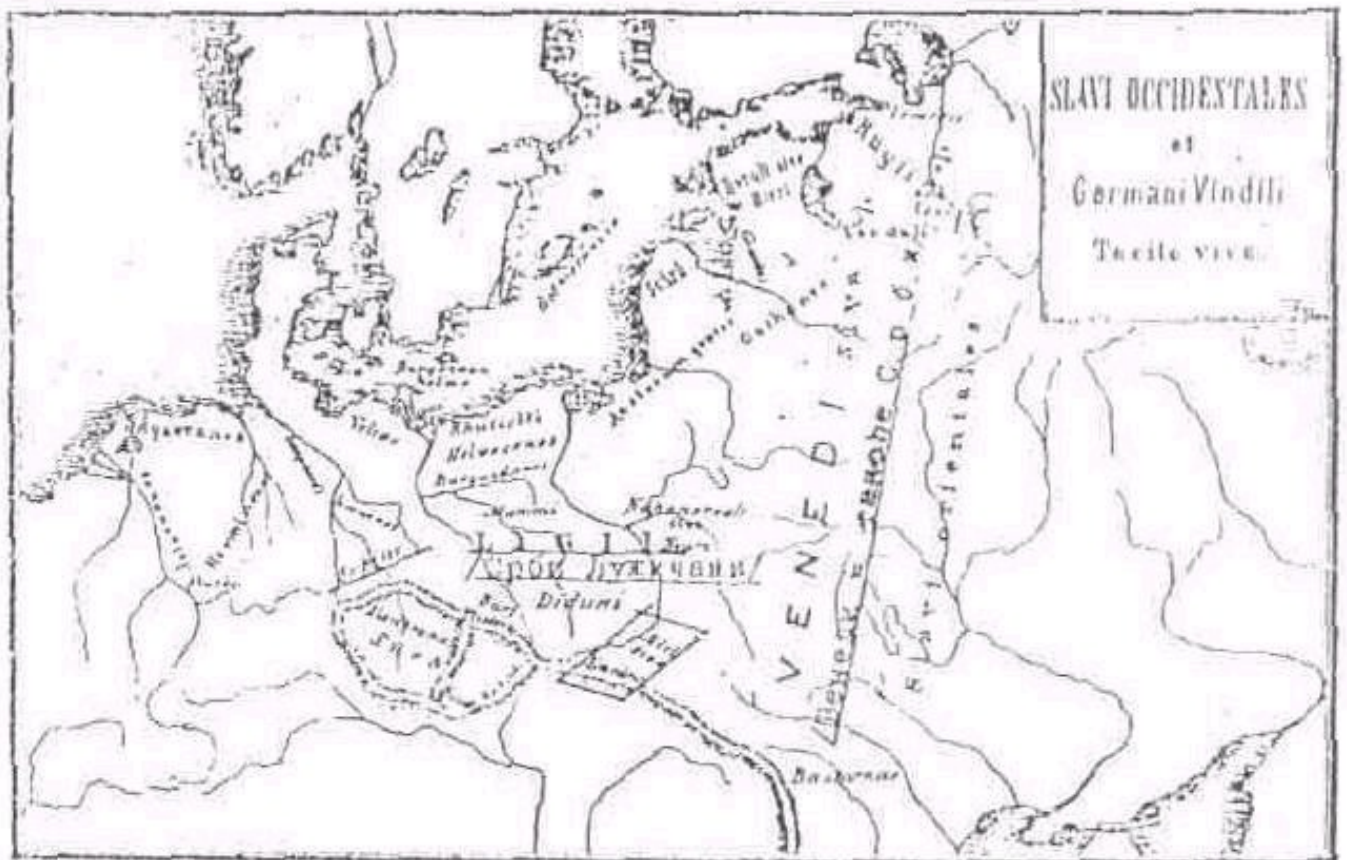
"ПОЗДРАВЉАМ ТЕ, СТАРО МЕСТО НЕПОБЕДНО!
ПОТРЕСЛЕ СУ ТЕ ДИВЉЕ БОРБЕ СРБА СА ФРАНЦИМА,
У САМРТНИЧКОМ БОЛУ НАПАЈАО СИ СЕ КРВЉУ
СВОЈИХ СИНОВА!
ТУЋИН ЈЕ НЕКАДА ПАЛИО ТВОЈЕ ДОМОВЕ
И НЕЧОВЕЧНО ГАЗИО КРВ ТВОЈИХ СИНОВА.
АЛИ ЈОШ СРПСКА СРЦА
НА СРПСКИ НАЧИН БИЈУ У ЛУЖИЦАМА..."

Пјесник Ћишински, док још чује да "српско срце на српски начин бије у Лужицама", обраћа се српској мајци као божанству. Поручује јој:

"СРПСКА МАЈКО,
УЧИ ДЕТЕ СВОЈЕ МАТЕРЊЕМ ЛЕЗИКУ,
СРПСКЕ ЗВУКЕ БУДИ НА СРПСКИМ УСНАМА!
ПОШТУЈ И ПОНОСИ СЕ СРБОВАЊЕМ,
ТВОЈ ДОМ НЕКА БУДЕ КО СРПСКА ЛИПА!"

Ћишински, након ове поруке српској мајци, обраћа се и самом Богу:

"ТИ, О БОЖЕ,
 ЗНАШ ДА САМ СВОЈЕ МОЋИ ДУХА
 И ЦЕЛУ СНАГУ ПОСВЕТИО САМО СРБИМА
 И СВЕ МОЈЕ ЖЕЉЕ САМО СУ СРБИЈИ!
 ТИ, О БОЖЕ,
 УСЛИШИ МОЈУ МОЛИТВУ:
 ОТКЛОНИ КАМЕН КОЈИ НАС ГУШИ
 И ПРИТИСКУЈЕ!
 СКИНИ МРАК С НАШИХ ДУША!"

СЛИКА БР. 4

Карта сјеверо-западних Срба - ВЕНДА, рађена на основу Тацитових обавјештења -120. г. п. н. е.

КАДА ЋЕ СЕ ПРОБУДИТИ СЕДАМ ЛУЖИЧКИХ КРАЉЕВА И УЗЕТИ МАЧ У РУКЕ

Када ће Бог и хоће ли "скинути мрак с душа Лужичких Срба" не зна се, али кажу да и данас у Лужици живи предање које каже:

"Седам краљева у пећинама Лубина има зачаран гроб. Они се у одређеним временским размацима дижу из гробова и тада им златне круне бљеште на главама. У тим тренуцима њиховог буђења они гледају доље на српске равнице, заплачу и опет се враћају у своје пећине, падајући у сан. Али - доћи ће дан, када ће ових седам српских краљева васкрснути усред Лужица, узети мач у руке, узбуркати крв у српским жилама и опрати некадашњу српску срамоту".

Тако каже предање. А историјски факти говоре, да су Словени, у оним државама, за које Милош Милојевић каже да су "никле на преснажним српским костима", постали мањина у односу на владајући народ. Током средњовјековља, у тим државама - државама западне Европе - дошло је до немилосрдног

гушења словенских особитости, посебно до потирања словенских језика. Као доказ, наводи се језик Полапских Срба:

"У долини Лабе у средњем веку живели су Полапски Словени који су говорили полапским језиком. Одвојени од осталих словенских језика, а под притиском јаке германизације, овај језик је изумро у XVIII веку".

О изумирању тог словенског језика свједочанство је оставио Јан Парум Шулице, полапски сељак. Он је 1725. године записао:

"Мој деда је у своје време добро говорио вендски, и мој отац је такође знао вендски, а обојица су, исто тако, добро говорили немачки. Неки стари људи говорили су пола вендски, пола немачки... Мени је 47 година. Кад умрем ја и још троје у нашем селу - више нико неће знати како се на вендском каже пас..."

Године 1756. забиљежена је у црквеним књгама смрт посљедњег житеља који је говорио вендски. Језик Полапских Срба називан је вендски, по томе што су Њемци тај народ називали Венедима.

ПОЈАВА ИМЕНА СЛОВЕН

Очаравајући нас сазнањима о српској вјековјекости, расијању, славној и много чему другом што се догађало у току дуга времена - Лукин-Лазих наше ограничено знање о нашим праоцима употпуњава и казивљем о појави имена: СЛОВЕН.

"Још почетком шестог стољећа", вели он, "прво се појави име Словен у сјеверној Русији око Иљменског Језера, а касније име Словен пређе и на све оне Дачке, Панонске и Корушке Србе.

"У то доба бјеше у Великој Србији једно горштачко племе, које живљаше хрбатом Бабијих Гора, те се по томе назваше Хрбати, што ће рећи: Горани или Планинци. По њима се и Бабије горе назваше Хрбати, а затим Карпати. Касније од тих Срба Горана постаде посебно српско племе Бијели Хрбати, а то су данашњи Хрвати. Затим се појави име Чех, па Моравац, Пољак и Рус..."

"И тако из оног остатка прастарих Србаља, поникоше нови народи: Чеси, Моравци, Пољаци, Руси, Словенци, Хрвати и Блгари. Са постанком тих нових имена народних, нестадоше и она премнога племенска имена српска, а тек за тим, сва ова племена, која се некад називаху опћим именом СРБИ, усвојише ново опће име: СЛОВЕНИ.

"Тиме се круниса оно најубитачније доба српске прошлости, које заслужује да се назове: доба одродско - доба одрођавања".

Лукин-Лазих и након ове јетке констатације не посустаје:

"Али још тада", наставља он, "добар дио оних Срба у галичко-пољској Бојки сачува своје име српско. Један велики огранак ових Срба Бодрица, потиснут њемаштином, сађе у Бачку и Банат, па ту осташе за навијек. То су праоци данашњих Срба Бачвана и Банаћана".

БИЈЕЛИ СРБИ И БИЈЕЛИ ХРВАТИ

Из незапамћеног или пак заборављеног, а понајприје занемареног доба наших праотаца - у ово наше, којему је историјски међаш, без ваљане аргументације, поставио Константин VII Порфирогенит, а наша службена историографија прихватила као да је то дошло од Бога - Лукин-Лазих нас изводи слjedeћим казивањем:

"Почетком седмог стољећа умрије врховни кнез оних Срба у Бојки галичко-пољској, а државу му наслиједише два сина његова. А кад у то доба Авари прегазише српске земље на Балкану, један од оне браће са половином народа оста у Бојки, а други са другом половином пође у помоћ јужним Србима, који бјеху заподјели нову борбу против Авара. Тако настаде: Посљедња велика сеоба Срба са сјевера на југ, а то се заврши од 630. до 636. године".

То су управо они "Сербли" за које Константин Порфирогенит казује да су "дошли однекуда са сјевера", а наши историчари, нехатно или послушнички, по диктату германско-ватиканском, узели то као једино досељавање Јужних Словена на Балканско полуострво и почетак српске историје.

Лукин -Лазих у наставку каже:

"Ови Срби бијаху некрштени и дођоше у ову земљу под именом Бијели Срби и Бијели Хрвати. Срби и Хрвати потуку остатак Авара, па онда Хрвати посједоше сјеверозападно приморје и пружише се до ријеке Уне и Купе, а Срби заузеше данашњу Далмацију, Боку, Босну, Праву Србију, Црну Гору и сјеверну Арбанију са пећком облашћу, чак до испод Шар Планине и Скопља, те тако се измијешаше и саставише са оним ранијим Србима на Балкану и са оним Србима старосједиоцима у Банату, Бачкој, Барањи, Сријему и Славонији."

"Тако Срби опет дођоше на старо огњиште, одакле их бјеху потисли Келти и други отимачи. Тако изнова освојише и населише домовине своје, пошто прегазише готово половину земљине површине и преживљеше хиљаде година у најстрашнијој борби. Тако је био далек и мучан пут наших праотаца, док нам извојштише ово мало земљице, коју и ми већ столећима натапамо својом крвљу и крвавим знојем својим ... Колико ли славних и великих дјела починише наши праоци за толике хиљаде година! И колико ли јуначких мука претрпљеше они на тако далеком путовању!"

О Србима и Хрватима Лукин-Лазих каже и сљедеће:

"Срби и Хрвати од постојања бјеху један јединцати народ и међу њима не бјеше никакве разлике. Много пута Хрвати Србима и Срби Хрватима притицаху у помоћ још у старој домовини, па и у овој новој. Тако Хрвати помогоше Србима у борби против Авара и Блгара. А кад бијесни Франци потлачише Хрватску, те натицаху на ножеве невину дјецу хрватску и бацаху их псима - тада Срби помогоше јуначком бану Порину, те овај стресе јарам франачки и Хрватска већ године 834. бјеше опет слободна. А кад затим и Сарацени насрнуше на Хрватску, Срби се сложено бораху раме уз раме са Хрватима - и сјајно побиједише злотворе... А затим и Хрвати и Срби сложено одбијаху и многе учестане нападе Маџара".

И од других историчара и списатеља да се сазнати, да су ова два блиска рођачка племена - све до раскола хришћанства на православце и католике - у свему била сложна и са истим животним циљевима. Били су окренути земљи и небу, животу и знању.

"Али наскоро затим", наставља Лукин-Лазих, "Хрвати почеше окретати леђа Србима и православљу, те се стадоше обраћати Риму и туђинштини. А кад Хрватски краљ Крешимир IV на црквеном сабору у Сплиту године 1059. признаде папску власт и потврди забрану божје службе на српском (словенском) језику: тада се Хрвати вјером и црквом одвојише од Срба. А коначно се одцијепише, кад много хваљени њихов краљ Звонимир прими круну из Рима и обавеза се плаћати данак папству, те поче свом силом уводити римску вјеру и таманити старе обичаје. Народ хрватски бунио се ради тога против Крешимира и Звонимира, па Звонимир то и главом плати."

"А кад Хрвати убише и посљедњег свог владоца. Петра Свачића, онда угарски краљ Коломан године 1102. у Задру постави на своју главу круну Звонимирову и Хрвати га добровољно примише за краља. Од тада до данас краљеви угарски уједно су и хрватски краљеви. А са нестанком Звонимирове круне и државе, престаје и хрватска повјесница, те се спаја са повјесницом Угарске. Због оне отуђености, највећи дио хрватског народа потпаде у туђинштину, те данас има свега 250 до 300 хиљада правих Хрвата, а све остало или су поримокатоличени Срби или Словенци".

¹ Односи се на вријеме када је Лукин-Лазих живршавао писање свог дјела "Кратка повјесница Срба", око 1893. године.

² Као у претходној напмени.

Предање каже:

"... Кад оно Хрвати убише свога краља Петра Свачића, па потом његову круну предадоше угарском краљу Коломану, један мудрац, коријеном од оних старих Хрвата који се нису мирили ни са подлијегањем под папску власт, над својим народом изрече клетву која гласи:

"Невјерни Хрвати, никада не имали господара од својега језика и своје чисте крви, него вазда туђем језику и туђем господару подложни били."

Историја казује да се ова клетва остварила и да их и дан данашњи прати њихова потчињеност туђинштини - Риму, Угарима, Аустријанцима и Нијемцима, да траје већ, ево, скоро ће хиљаду година - изузимајући вријеме између 1918. и 1991. године, када су имали државу у заједници са Србима и другим јужнословенским народима.

ПОЈАВА БУГАРА И ДОЛАЗАК ХУНГАРА

Бугари, који су се називали још и Гагаузи, хунско-турског су поријекла. Из Азије су у Европу дошли као освајачка хорда од око 20 до 30 хиљада ратника. На источном дијелу Балканског полуострва појавили су се 679. године по Христову рођењу.

"Ови Блгари Гагаузи", каже Лукин-Лазих, "увукоше се међу Дачке и Балканске Србе - Рашчане и Граничаре (Спори и Анти), који бјеху подијељени у седам великих племена, и подчинише их. Но временом они приберу око себе сву раштркану снагу тамошњих српских племена, па до под конач десетог столећа учврсте јаку државу око планине Балкана и наметну јој своје име Блгарија.

"То званично државно име полагацко је прелазило на поједину српску господу око престола, а са њима и на сав народ, те тако кроз неких 300 година оних свих седам племена српских неосјетно изгуби старо своје име српско, па од њих постану данашњи Блгари или Бугари. Но дотле бјеше нестало и правих Блгара Гагауза. Јер њих је било тако мало да се и не зна, како и када брже утонуше у тамошњем Српству. Блгари примише од тамошњих Србаља и језик и народне обичаје и просвјету и све што народ чини народом, а Србима наметнуше само своје име Блгари".

О Бугарима Гагаузима, ратничкој хорди хунско-турског поријекла, у историјским списима и расправама може се прочитати и следеће:

"Они су у почетку подчинили аутохтоне балканске Србе -Рашчане, мирно становништво, које, бавећи се земљорадњом и сточарством, није било приправно за војевање са таквим нападачима. Али пошто су били неупоредиво мање бројни од старосједелаца, то се они у њих претопише, примивши њихов језик и обичаје".

Лингвисти, словенски и страни, кажу да су они тај језик изобличили, те се он због тога и разликује од српског. Каже се:

"Бугари су научили српске речи, али без познавања српске граматике..."

"Осим кварења српског језика, тим давним Монголо-Гагаузима, успјело је још да тамошњим Србима или Словенима наметну своје име: Блгари - Бугари".

Сима Лукин-Лазих саопштава још једну историјску истину: истину о доласку Мађара у Европу и о њиховом запосједању Подунавља и средње Европе, некадашњег средишта древног Српства или старих Словена. У његовом дјелу "Кратка повјесница Срба", чита се и следеће:

"Стари Маџари зваху се Хунгари или Угри, а бјеху сродници Хуна. Они дођоше из Азије у Европу, бјежећи испред Татара Печењега и врзмаху се с почетка по западној Русији, селећи своје черге с једног мјеста на друго... Године 1894. (када је Лукин-Лазих завршавао ову своју повјесницу) навршује се равних хиљаду година, откако Хунгари дођоше и стално се населише у овој негда чистој српској земљи, која се по њима прозва Хунгарија или Угарска. Истом негдје касније, у XIII столећу, Хунгари се прозваше Маџари, али још задуго туђинци називаху Угрима све народе угарске, па и Србе.

"Кад Маџари дођоше у Подунавље, они ту затекоше мноштво Срба старосједилаца. Она шачница правих Хунгара губљаше се у том мноштву српском, те с тога Маџари за дуго живљаху у најљепшој љубави са Србима и Срби заузимаху прве части и достојања у држави и у војсци угарској. Но временом Маџари претопише у себе многе Србе и Словаке, па и Румуне, те тако Маџари постадоше господари тих земаља".

У једној хроници, опет, стоји записано:

"У Подунавље, некада чисти српски простор, Хунгари су стигли и настанили се око 895. године по Христову рођењу. То је био невелик број, који се у почетку скоро није примећивао међу српским мноштвом. Но временом, ови Угари, најпознији досељеници у Европу, који се у XIII веку назваше Мађари, кад створише своју државу и династију, извршише мађаризацију подунавских Срба, Словака и Румуна и постадоше господари тих земаља.

На тај начин они су упали у средиште словенског простора. Разломили га и удаљили Словене једне од других, а највише два скоро истородна словенска народа - РУСЕ и СРБЕ.

Ову истину ваљало би да има на уму све Словенство, али и Мађари.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У СЕДМОМ СТОЉЕЋУ

На праг наше новије и познатије прошлости Сима Лукин-Лазих нас доводи следећим казивањем:

"У доба оне посљедње сеобе Срба са сјевера Самко већ бјеше основао своју Полапско-панонску Србију и протегао јој међе до јужних земаља српских. С тога се мисли, да је Самко тада послао једног свог сина на сусрет Бијелим Србима и Хрватима и да је тај Самков син међу тим новодосељеним Србима основао нову државу и спојио је са очсвом, те се тако Самкова Србија протегла до Јадранског, Јонског и Егејског Мора... Нешто касније, око 675. године, извесно се зна и помиње "свети цар Давид солунски" в царјех Будимир српски", којег српска православна црква у Старој Србији и данас слави под тим именом.

- 1 Према неким историјским студијама, које за свједока призивају франачког хроничара Фредегара из VII вијека н.е. Самко је одиста створио велико српско царство 630. године по Христу и назвао га "Imperium Surlbiorum". То царство, по казивању, обухватало је источну половину данашње Њемачке, Чехословачку, Пољску, највећи дио данашње Аустрије и Мађарске. Али ова велика српска држава је након Самкове смрти издијелена, а потом великим дијелом германизована и мађаризована.

СЛИКА БР. 5

Карта држава, на простору између Саве и Јадранског Мора означених на основу обавјештења Константина Порфиrogenита VII - X вијек.

Вели се, да је тај Будимир раздијелио своје царство на многа жупанства, бановине и кнежевине, од којих најглавније бјеху: Солунска или Доња Србија - јужна Македонија до ријеке Месте; Браничево и

Тимочани - земље с обје стране Дунава и Тимока до Колубаре; Посавље или Мачва- од Колубаре до преко Дрине и Саве; Епирско-арбанска или Драчка Србија - западна Македонија, са дијелом Епира и јужне Арбаније до Драча; Дукља или Прехвала. или Зета - данашња Црна Гора са сјеверном Арбанијом и Боком Которском; Хум или Захумље - данашња Херцеговина; Травунија или Требиње или Конавле- приморска област између Боке и Дубровника са околним градом Требиње; Неретва или Паганија - приморска област око ријеке Неретве; Далмација - дуж мора; Босна или Рама - сачињавала је једну нераздвојну област са Правом Србијом; Права Србија или Рашка - простира се усред ових српских земаља око Косова, до ријеке Ибра и Мораве. Права Србија звала се још Загорје, а под Загорје спадала је с почетка сва Рашка, Босна, Мачва и Сријем са источном Славонијом до Осјека."

"Тако се простираху српске земље у седмом стољећу. У свим тим покрајинама Будимир постави своје великаше (властелу), који му бјеху подчињени и зваху се: банови, жупани, кнезови, итд.

У овом послу много помаже Будимиру појава ислама, који се нагло ширио из Арабије у малоазијске грчке земље. Имајући пуне руке посла на истоку, Византија није могла да одоли Србима, те се ови без велике муке смјестише и учврстише.

"Како су владали ови владоци српски, и да ли су што зависили од грчких царева - не зна се. Па не зна се ни ко је владао послје Будимира. Уопће ово је доба заплетено-најзамршеније доба у српској повјесници. Нема ни два писца, који би се у томе слагали."

"Тек зна се, да је срце тадање власти српске на скоро било пренесено у западне стране око данашње Црне Горе (Дукља) и Херцеговине (Требиње и Конавле), гдје од вајкада бјеше језгро најовијанијег (најсрпскијег) Српства".

КАКВИ СУ БИЛИ И У ШТА СУ ВЈЕРОВАЛИ ДАВНАШЊИ СРБИ

Од Лукин-Лазиха и из старих споменика сазнаје се, да су "прастари Срби били врло крупни и тјелесно јаки, русе косе, бијеле пути и плавих очију". Једни су радили, а други ратовали. Оружје им бјеше: праћка, сјекира, копље, мач и штит. Како су живјели поред великих ријека сибирских и панонских, око језера и мочвара, као и у приобаљу мора, овладали су веома рано вјештином коришћења воде у борбама.

Византијски историчар Прокопије наводи, да су Сјабри веома вјешто градили сплавове од волујских кожа и козјих мјешина, тесали чамце од дебела дрвета и да су приликом прелажења ријека "вештији од свих других људи". Каже и да су "издржљиви у води, држећи у устима дугачке и за то урађене трске".

О нашим прецима писао је и Херодот. Он каже:

"Кад би они имали једногстарјешину, или бар кад би међу се били сложни, били би они најсилнији народ на земљи. Али то је у њих немогуће, те их баш то чини слабирим".

То и њихове потомке, ево, и данас чини слабирим.

Давни Срби, преци Словена, вјеровали су у постојање неба, земље и подземља.

Небо, по њиховом поимању, има више слојева - пет или чак седам. Оно поклапа земљу као полулопта, спајајући се с њом по ивици. Прво небо је људско небо, са олујама и грмљавином. Изнад њега су друга небеса и по њима се крећу небеска тијела и мањи богови. Најгорње небо је оно на којем стољује врховни бог.

Земља је замишљана као нека огромна плоча која је постављена на неколико јаких подупирача и на једну велику осовину која се налази у центру свијета. Њено помјерање изазива земљотресе.

Подземље је свијет у којем бораве душе мртвих. У њега се улази кроз пећине, провалије или морске бездани. Мислило се да свијет мртвих личи на наш свијет и да се он налази негдје на западу, преко великог мора, гдје сунце ноћу почива. Због тога су вјеровали да је душа бесмртна, па су своје мртве спаљивали уз ритуал и гозбу, а онда њихов прах чамцима отискивали низ ријеку или на морску пучину.

Небо, земљу и подземље повезује свето дрво храст. Оно је осовина свијета. Његови високи врхови надвисују и највише планинске врхунце и шест небеса и допире до седмог неба, на којем, у

свијетлим дворима, столује врховни бог. Колико је светом дрвету врх висок, толико му је и коријен дубок. Жиле му се шире по подземноме царству. Коријен му је четворокрак: један крак води на југ, други на исток, трећи се пружа ка сјеверу, а четврти на запад. Ситне ресе у крошњи храста су: сунце, мјесец и звијезде. Под њима се простире земља, на којој живе људи и сав други живи свијет. На земљи је и вода и свакако биље које се рађа из ситна сјемена и даје плодове.

Постојање свемира, сунца, мјесеца и звијезда, свјетлости и мрака, земље и живота на њој, подземља и његових чудеса -стари Срби су објашњавали у митовима. А ти митови су били резултат мисаоног напора да се објасне тајанства и непознате силе природе с којом се сретају и сударају, и да се схвати мјесто човјека у том свијету чуда и тајни. У свом ранорелигиозном мишљењу, које је пролазило кроз фазе анимизма, тотемизма и магије, они су замишљали да је свемир, ваздух, земља, вода - све, насељено живим бићима налик људима, над којима бдију добри богови и божанства. Ти богови, што бораве на седмом небу, с врховним богом у врху светог дрвета - свему што се налази испод првог неба дају живог и обиље, које се непрекидно оплођује из свуда просутог сјемена. Они су и велики ратници. Непрестано се боре са мноштвом злих богова који сију мрак, хладноћу, неродицу, болештине и доносе крај који се зове: СМРТ.

Њихов бог заштитник, бог над боговима, звао се ТРИГЛАВ. То најдавніје сорапско или прасрпско божанство култно је представљано са три главе на попрсју. Једна од тих глава означавала је свемир, друга - природу, а трећа - човјека. Срби су, тако, још у давно, прахришћанско доба имали своје схватање тројства, засновано на индо-поимању човјека, свијета. и свемира.

У једном штиву, у којем се говори о прожимању вјеровања и култова међу давним народима који су се додиривали и мијешали, читамо:

"Народни обичаји и гатања у Србији и Индији су зачуђујуће слични, баш као што је и стара, прадавна српска вера била слична с индијском. Брама, Вишну и Шива имају своје двојнике у српском ТРИГЛАВУ. Осим тога, још и данас у Срба постоји бадњак, који се некада прослављао у Индији, а корен им је у култу бога Агне, тј. бога. огња, ватре.

"Ово је, вероватно, најстарији обичај, који се, и у доба хришћанства, везао на нову религију Срба... У словенском свету и дан данашњи живе светковине и обичаји, само им је црква дала нова објашњења и преименовања".

Наводи се да "није мали број ни оних древних српских обичаја које је православна црква неизмењене с благословом примила", дајући посебно мјесто култу предака.

Веселин Чајкановић, један од најревноснијих проучавалаца религије старих Срба, у свом дјелу "Мит и религија у Срба", каже:

"Без претеривања може се рећи, да се цела српска религија своди на култ предака".

Чајкановић ће рећи и следеће:

"Извесне појаве из религије и култа не морају бити искључиво српске, али су у српској религији најбоље сачуване, па их, према томе, у оквиру те религије најлакше уочити и објаснити. У српским изворима има доброг и поузданог материјала за решавање општих питања из историје религије... У односу према другим религијама српска религија је претежно индоевропска и у њој има највише елемената из индоевропског времена..."

Рећи ће Чајкановић и ово:

"Српски извори су данашњи српски обичаји, који су, захваљујући томе, што су Срби у религијским схватањима и навикама врло конзервативни, не само поуздан извор за испитивање прошлости, него су за стару српску религију и једини извор".

Они који су трагали за вјеровањима старих Срба, налазе да су њихова многа религијска схватања поникла још у доба када су њихови преци живјели у Индији. Каже се да се поклонство божанству ТРИГЛАВУ, као свестворитељу, у Српству одржало и у хришћанском времену.

БОГ СВАРОГ И ЊЕГОВИ СВАРОЖИЋИ

Заједничко божанство СОРАБА и њихових потомака античких Срба, а потом и свих Словена, био је и Сварог. Њега су називали и Сварун, Старибог, Прабог, Белбог и још неким именима. Сматран је за

бога неба, сунца, ватре, као и индијски бог огња - Агну. Зналци наводе да је "Сварогсродан санскритском Сварги, што означава етер, небо Индре и придевак сунчаног бога". Каже се и да су Грци Сварога преименовали у свог бога Хефеста - бога ватре, а касније Латини у свог Вулкана.

Сварог је, вели се, и отац више богова, на које је пренио власт врховног бога ТРИГЛАВА и своју. Његова дјеца се називају Сварожићи. То су:

Перун, које му је Сварог повјерио на управљање олујно небо, громове,
кише; затим
Световид који је постао бог свјетлости, сунца, мудрости, знања –
видовитости;
Дајбог - бог сваког добра;
Усуд - господар судбине;
Весна. -богиња прољећа;
Лејла - богиња љепоте и дружбе;
Велеса -заштитница стада;
Стрибог - бог вјетра и олуја,
Мориња - богиња зиме, која је касније преименована у Жежибабу.

Антички Срби су вјеровали да њиховом судбином, осим ових богова, управљају и три жене које су називали суђенице. Оне долазе дјетету на рођење и одређују му судбину. Од њих три - двије су милостиве, а трећа зла и свирепа, али се међусобно не разликују. И што оне досуде, не може се избјећи. За суђенице знају сви словенски народи. Код Руса оне се зову доље, код Чеха - судичке, код Бугара - ориснице, а код нас: судаје, суђенице, усуде, рођенице и срећке.

Осим врховног бога и заједничких великих богова, постојали су и бројни други богови, везани за одређени крај или мјесто, племе. Свака кућа имала је свог домаћег бога, заштитника.

Боговима су, о одређеним празницима или у нарочитим приликама, приношене жртве: крвне и бескрвне - животиње и плодови. Уз жртвовање изговаране су побожне ријечи и молитве, пјеване химне. Жртве су приношене, молитве казиване и химне пјеване најчешће у храмовима саграђеним понајприје у светим гајевима храста, бора, ораха и јасена. Гдје није било храмова, обличја бога идола, украшена живим бојама, сребром и златом, постављана су на каквом шумском пропланку или усамљеној чистини. И у храмовима и на мјестима гдје су стајали кипови идола, постојао је заједнички жртвеник, звани требиште, на које је кнез или свако за себе приносио жртве: крвне и бескрвне - преклане животиње и плодове с припремљеном храном и пићем. Приношење крвне жртве (клање животиње) звало се кољиво. У српским домовима кољиво се приноси и дан-данас. То је оно зготовљено жито, којим је замијењена крвна жртва, а приноси се на крсно име и задушнице.

Најтеже ријечи које су изговаране пред идолом бјеху: душман и изрод. Душман се односио на спољњег непријатеља, а изрод на домаћег одрода - скрнавитеља породичног и племенског реда, части и достојанства.

Ове ријечи код Срба и данас имају исту тежину и значење, с тим што је Његош изроде и одроде назвао и "кукољ рода".

Највеће светиње старе српске вјере бјеху: култ природе, ватре и предака.

Култ природе изражавали су преко храста - којем, како се сматрало, мајка земља даје исконску снагу, а бог неба Сварог -вјечну ватру.

И исконска снага земље и вјечна ватра бога Сварога -намијењене су роду СОРАБА. Снага земље да их држи, храни и чини вјечним, а ватра да боговима приносе жртве и грију душе својих предака, које бораве поред кућњег огњишта.

Своје поклонство култном дрвету - храсту и богу Сварогу, они су временом овјековјечили у религиозном ритуалу са БАДЊАКОМ, који прати БОЖИЋНА ПЈЕСМА, у којој се каже:

"ИВАЊИЦА ПАУНИЦА
ВЕНЦИМА СЕ НАКИТИЛА

ОД ИВАЊСКА ПЛАВЕТНОГА,
СУХЕ ЛИЛЕ ПРИПАЛИЛА,
ПА ИХ НОСИ ДО БАДЊАКА
И БОЖИЋА СВАРОЖИЋА,
ТОГ БОЖИЋА МЛАДА БОГА,
ДА НАМ СТАДА БУДУ ЗДРАВА:
ТА ГОВЕДА И ТЕ ОВЦЕ,
ТИ ЈУНЦИ И ЈАГАЊЦИ;
ДОРАТАСТИ ВЕЉИ КОЊИ,
ШТО НО НОСЕ ТЕ ЈУНАКЕ,
МИЛЕ БОРЦЕ ТРИГЛАВ БОГА
ТРИГЛАВ - БОГА СТВОРИТЕЉА
И БАДЊАКА БРАНИТЕЉА..."

Кућно огњиште, на које се ставља бадњак и разгоријева ватра која има моћ као и небеска, сматрано је за олтар домаћег бога и култ светих предака. Њихов дух бдио је над добром куће и породице. Кућни праг чувао је од душмана и сваковрсних невоља, али и кажњавао недоличне чланове породице, оне који не поштују своје претке и божанства или чине нешто нечасно.

Наши прапреси, осим светог дрвета хрasta, у култно дрвеће су убрајали још и јасен, бор, дријен, лијеску, шимшир и друга. Имали су и култ животиња, за које су везивали магијске обреде. По предању, медвједима, које су често сретали ловећи у великим шумама, придавали су највећу моћ. Да би њихову моћ и снагу пренијели па себе - убијали су их, а потом уз ритуал: кожу убијеног медвједа навлачили на себе и јели његово месо, а шапе и њушку одсијецали и спаљивали. Мислили су да се на тај начин спречава његов посмртни дух да их пронађе и свети им се.

Култна птица бјеше им орао.

Вјеровали су они и у постојање митских бића са човјечијим обличјем, она огромног раста, али и сићушна. У огромна су убрајали дивове, а у сићушна - патуљке, човјечуљке, кепеце, малиће, пикулице и друге.

Вјеровали су и у виле: загоркиње, планинкиње, облакиње, бродарице, видарице ... Оне су увијек младе, лијепе и добре. Лијепо пјевају, свирају и играју. Живе у облацима, у гори, покрај језера, ријека и извора, на литицама поред мора. Имају моћ прорицања судбине, лијечења од неизљечивих болести и оживљавања. Воле јунаке. Некима од њих биле су посестрима и притицале им у помоћ у невољи.

И данас у Срба, а и у свеколиком Словенству, живе древна вјеровања, обичаји и светковине, само се увијек и лако не препознају јер им је црква дала своја обиљежја и хришћански култ. Многи религиозни обичаји у Русији, особито на Кавказу, и суштином и детаљима, скоро су истовјетни са српским у данашњој Србији и Црној Гори. Сличности и истовјетности се посебно очитују када је у питању култ покојника, затим култ с бадњаком и полагеником, као и у многим мађијским обредима.

Када је ријеч о хришћанству, сматра се да су Грци и антички Срби - што су онда живјели у данашњој Солунској Македонији, Србији, Албанији, Црној Гори и Далмацији - примили хришћанство од првих Христових апостола: Павла, Тимотија, Андрије, Луке и Тадије. То се догодило приликом преласка апостола Павла са овим другим преко Балкана за Рим. А они Срби који дођоше касније са сјевера, Христову вјеру примише од апостолских ученика.

Срби су - примајући крст и јеванђеље, умјесто ранијег домаћег бога, узимали за кућног заштитника онога свеца хришћанског за којег су везивали дан у који су примали хришћанство. Тај дан су узимали за своје крсно име или славу, коју славе вјековима, сваке године.

Крсну славу славе само Срби, па се стога и каже:

"Где је слава - ту је Србин".

Јован Цвијић, наш велики географ и етнограф, за српску славу каже:

"Слава је пре свега празник предака: он почиње верским обредом, у чијем току свештеник призива успомену на претке и моли за њих... Највећа брига за једну породицу јесте, да има мушког потомка, да би се овековечило одржавање славе..."

"Осим ове", наставља Цвијић, "присне и увек живе везе са својим непосредним прецима, човек динарског типа се осећа дубоко повезаним са својим националним прецима; он сматра да припада једној још старијој и још славнијој лози: лози својих давних краљева и царева, својих славних јунака и витезова..."

Бадње вече, Божић и слава се убрајају у најважније светковине и празнике које су ововремени Срби наслиједили од својих предака. Тих дана, уз призивање најближњих предака поименице, кућа српска је отворена широм - и госту, и путнику, и намјернику - јер се вјерује да су они посланици предака. Чувајући ове обичаје везане за култ предака, они су сачували не само обиљежја старе религије већ и своју аутохтону индивидуалност и животни простор, упркос вјековним најездама и агресијама свакојаким туђина.

БОГ СВЕТОГ ВИДА

Од свих сварожића, дјеце бога Сварога, која постадоше богови, наши преци највише вјероваху у моћ и доброту Световида и чињаху му култна поклонства као врховном богу.

Световид, или бог Светог Вида, оличавао је свјетлост, мудрост, знање, пророчке вјештине. Штитио је племе и кућу, усјева и плодове. Војсковође надахњивао провидношћу и храброшћу.

Хелмхолд, њемачки свештеник из XII вијека, у својој хроници записао је, да се у његово вријеме бог сјеверно-западних Словена звао СВЕТОВИД. "Назив му је", каже, "од вид: видети, знати".

Хелмхолд наводи и то да је на острву Риген постојао Видов храм, у којем су на дан Бога Вида, који пада крајем жетве, из свих словенских крајева приношене жртве.

Граматикус Саксо, дански љетописац из друге половине XII стољећа, оставио је и свједочанство о Световидовом храму у Аркони, најљепшем словенском многобожачком храму за који се зна. Он каже:

"Усред града беше једно место па коме се уздизаше леп дрвени храм, поштован не само због величанствености свог култа, него и због идола којег је у себи крио.

"Спољашност овог храма била је украшена дивним, грубо обојеним дрворезом, који је представљао разне предмете. У храм се улазило само кроз једна врата. Око самог храма беше двострука ограда; спољна ограда била је покривена дрвеним кровом, унутрашња је сачињена из застора који држе четири коца, а са спољном оградом се додиривала само кровом. У згради беше велики идол, много већи од човековог природног раста; имао је четири врата и четири главе : две спреда и две с леђа; и спреда и позади једна глава као да гледа на десну, а друга на леву страну. Брада је обријана, коса ошишана, као што носе Рујани; у десној руци држи рог, скован од разних метала; сваке године свештеник га пуни вином (или можда медовином); и, по стању овог пића, свештеник предсказује жетву те године. Лева рука идола држи један лук спуштен низ тело. Једна мантија покрива тело идола и спушта се до ногу."

"Идол је саграђен од разних врста дрвета, тако вешто спојених да се саставци могу приметити тек после најпажљивијег испитивања. Ноге се ослањају о земљу, али се не види како су за њу утврђене. Поред идола види се: једна узда, седло и разни други знаци божанства.

"Нарочито дивљење изазивао је један огроман мач, чији су капија и балчак били од сребра и нарочитим шарама украшени".

"Ево како се светковао велики празник овог идола:

"Један пут у години, када се сабере летина окупи се гомила народа испред храма да принесе на жртву животињске главе. Свештеник, који, противно обичају земље носи браду и врло дугачку косу, једини има право да уђе у светилиште. Дан пре свечаности он је брижљиво очистио метлом сав храм, пазећи добро да не дише док је унутра; кад је хтео да удахне ваздух, истрчавао је на врата да не би окужио божанство додиром једног човековог даха."

"На празник, када се пред вратима окупи свет, свештеник узима суд из идолове руке и почне да испитује: да ли се течност у суду смањила од раније обележеног знака. Ако јесте, онда он предсказује

оскудицу, сиромаштво у производима идуће године; у противном случају, предсказује обиље. Затим пиће од прошле године проспе по ногама идоловим, као да лије жртву, па напуни рог новим пићем."

"Одавши кипу поштовање, чинећи се као да му нуди да пије, почне онда од њега свечаним призивањем тражити свакојака добра за себе и отаџбину, богаство и славу за грађане. Онда у један мах испије све оно што је било у суду, поново га напуни и стави у десну руку идола... Затим поздрави народ у име идола, опомене га да остане постојан у својој побожности и у приношењу жртава, а зато му обећа одређену награду у побједи на сувом и на мору."

"Остатак дана посвећен је гозби..."

Саксо Граматикус у дјелу "Историја Данске" описује и рушење Световидовог храма од данског краља Валдемара, који је по папиној заповиједи дошао у Аркон да Балтичке Словене преведе у хришћанство. У том опису стоји:

"Краљ бјеше послао Есберна и Свена да храм разоре. Морали су употријебити гвожђе и чувати се да кип при паду кога не придави, јер би тада незнабошци веровали да се њихов бог свети ... Идол паде...Потом идола одвукоше у поље, гдје га је огромна гомила света радознало посматрала. Кад паде мрак, разлупаше га, исекоше у комаде и њима наложише ватру. Затим су Рујани (старо, велико српско племе, морали да предаду и све благо, које је било посвећено Световиду..."

Надко Нодило, Хрват који је изучавао паганску митологију Срба и Хрвата, године 1885. ће утврдити да је некадашњи бог Хрвата и Срба Свевид исти онај Рујански што је био на Ригану. "То им бјеше", записао је он,"свети јаки вид. Назив му је од Вид: видити, знати".

Бог старе српске вјере ВИД, бог свјетлости, живота, знања, обиља, рата и сваког другог стварања и чињења, и после рушења његових храмова и христанизације Српства - Словенства, остаје извор надахнућа хероике српске. У његову божанску заштитничку моћ Српство безгранично вјерује. Он све види, све зна и народу српском прави пут показује.

Бог Светог Вида и дан данашњи је оличење српског вјеровања.

Његов култни дан - 28. јун, назван ВИДОВДАН или ВИДОВ ДАН -и данас се сматра култним, светим, а не само историјским.

У Српском митолошком речнику стоји да су се "уочи Видовдана палиле испред куће ватре од сламе и сухог грања; прескакали су их младићи и девојке уз ријечи: 'У име Бога и светог Вида'".

Паљење ватре је везивано за култ сунца, а прескакање преко ње за древне ратничке игре. Спајањем ових симбола - свјетлости и јунаштва, изражавана су својства старе српске вјере.

Казује се и да "уочи Видова дана, дјевојке и млађе жене, наберу траве видачице, и метну је у воду под руже, те преноћи. Сутрадан устану рано, умију се том водом, а оном травом видовчицом, мало премажу очи, говорећи:

'Видовчице, по богу сестрице!

Што очима ја видела, то рукама и створила'.

"Дјевојке видовчицу уочи Видовдана, пред спавање, с мало хлеба и соли стављаху подјастук уз ријечи: 'Виде, Виде! Тако ти соли и хлеба, земље и неба, кажи ми ко ће ми бити суђен! Нека ми изађе на сан!' "

Код српских сељака, опет, постоји вјеровање, да на Видовдан треба на сунце изнијети сјеме, како би догодине никло и добар берићет дало. Они који то чине, говоре:

"ЈЕЛЕСИЈЕ ПРОСО СИЈЕ!

ИДЕ ВИДЕ ДА ОБИДЕ;

ШТО ЈЕ НИКЛО, ДА ЈЕ ДИКЛО;

А ШТО НИЈЕ, НЕКА НИЈЕ!"

На Видовдан одиграо се и Бој на Косову 1389. године. Овог времена Срби Видовдан највише и везују за ову чувену битку. Тога дана оживе предања о кнезу Лазару и косовским јунацима - Обилићу, браћи Југовића, издаји Вука Бранковића, погибији турског султана Мурата и о самом боју. Након боја

на Косову, на Видовдан, се не пјева (осим уз гусле), не игра и не весели. Тога дана, из жалости за изгинулим српским јунацима, и кукавице престају да кукају - вели се. А Јован Јовановић Змај у пјесми ВИДОВ-ДАН каже:

"ХОЋУЛ' ДА ПЛАЧЕМ, ИЛИ ДА ПЕВАМ?!
ЈА НЕ ЗНАМ САМ-ДАНАС ЈЕ ВИДОВ-ДАН!
ВАСЦЕЛО СРПСТВО ПРЕД БОГА СТАЈЕ,
ОД ЊЕГА ЧЕКА УТЕШНЕ РЕЧИ,
ДА МУ СЕ РАНА СМРТНА ЗАЛЕЧИ.
А БОГ ГА ПИТА: - 'ОХ ВЕЉИХ МУКА!
ИМА ЛИ И САД МЕЂ ВАМА ВУКА?"

НАСТАНАК И ЗНАЧЕЊЕ ИМЕНА СРБИ

КОРИЈЕН СЛОВЕНСТВА

"Све што је Сима Лукин-Лазих тврдио у својој историји, од речи до речи је тачно", записала је професор др Олга Луковић - Пјановић у својој студији СРБИ... НАРОД НАЈСТАРИЈИ !¹

¹ Овом студијом (Београд, 1990.г. изд. "Досије"), испуњеном загубљеном или намјерно прећутаваном аргументацијом о српској давности, проф. др Олга Луковић-Пјановић (докторирала на Сорбони 1969.године, влада врсно са девет језика: старогрчким, латинским, француским, њемачким, руским, енглеским, пољским, италијанским и шпанским) настојала је и успјела да нам, с обзиром на наше ограничено или никакво знање о коријенима и аутохтоности Српства и Словенства, покаже докле у давнину досеже Српство, као и да је оно одиста претходило Словенству.

Олга Луковић-Пјановић је, очито, ову тврдњу засновала на подударности закључака Лукин-Лазиха са аргументацијом античких писаца - хроничара, летописаца, историчара и бројних слависта краја XVIII и оних из XIX вијека, који су помно истраживали прошлост и поријекло словенске расе - кичме човјечанства. И при том спознали, а онда више њих и свијету обзнанили, да је име Срби "најстарије име Словена" и да је "прво име свих Словена било Српско".

За древне Србе се каже и да су "мајка народ", коријен и жилиште свих словенских племена и народа - врело њиховог мајчинског језика, предања, вјеровања и духа славних предака који никад не умиру већ над њима бди и опомиње поруком да смо један род с врлинама које нас "разликују од свих народа на земљи". А те врлине су, као што и СТАРА ПЈЕСМА каже: СИЛНА ХРАБРОСТ И ВЈЕРНОСТ, на основу којих је Александар Велики, "цар свега света", те наше јуначке претке и сав наш род назвао: СЛАВНИ И ЧУВЕНИ. Када би нам врлина била и СЛОГА ми - потомци древних Срба - одиста "били бисмо најсилнији народ на земљи".

Да је "све што је Сима Лукин-Лазих тврдио у својој историји", о нашим прецима, "тачно", за свједоке позивам бројне наше и стране слависте, античке писце и друге znalце - оне које налазимо баш у дјелу Олге Луковић-Пјановић СРБИ... НАРОД НАЈСТАРИЈИ, али и оне којих тамо нема, а свједок су поуздан. Ево тих свједока:

Павле Јосиф Шафарик², Словак, један од најгласовитијих слависта из XIX вијека. Он каже: "Имена: Сјурб, Сјабр, Сјабрин, Себр, Срб... само су облици имена СРБИН, са значењем: род, рођак, народ..."

² П.Ј.Шафарик (1795-1861) у свом капиталном дјелу "Словенске старине" ("Славјанске старожитности") пише о Словенима од њиховог прапочетка до покрштавања. У том дјелу он посвећује посебну пажњу Србима, њиховом имену, појави на европском тлу, тврдећи да је име СРБ прастаро име СЛОВЕНА.

Шафарик налази и тврди да је "име СРБИ прастаро и најстарије име СЛОВЕНА, толико старо да му се значење губи у тами најудаљеније прошлости..."

"У Русији се", наводи он, "по Србима зову и нека стара села: Србино у петровградској губернији, Сиерби у области Минска, Сербовки у Чернигову, Срби и Србиновка у Волинијану. У Пољској, опет, налазе се: Сербентиније, Сербентини, Сербентики, Србинов, Сербовица..."

Њемачки етнограф Кохл је 1872. године записао:

"Име Србин беше некад једно од великих ознака Словена!..."

"Ово име допире све до у најудаљенију старину", стоји у једном минхенском рукопису из 1837. године, а у хроници, која се чува такође у Минхену, пише:

"Српско царство је било толико велико да су из њега произашли сви словенски народи. И сами Словени тврде да своје порекло воде од Срба".

Шта се још каже о имену Србин и Срби?

Велтман, руски историчар, у дјелу "Атила и Руси", пише:

"Име Србин се од старине односи на војничке ратничке сталеже у Русији, те тако име означава војника, храбра човека, који се вечно борио и од кога су постали сви данашњи Козаци у Русији".

Велтман пише и ово:

"У малоруски народ спадају Словени и надалеко чувени Донски и Запорошки Козаци, који су постали од Срба".

Бјелоруси сматрају да ријеч Сјарб или Сарб- Србин значи силу, множину - мноштво великог народа исте крви и истог језика.

Лужички Срби, опет, под именом СОРАБ - СРБ подразумевају најодабраније, најљепше и најразборитије у роду свом.

Јосиф Добровски (1753-1829), којег називају оцем славистике и будилником националне свијести код Чеха, иначе језуита и ректор Чешке богословије, у свом Годишњаку за 1827. годину пише:

"Истовјетност Лужичких Срба и Балканских Срба није случајна. Она потиче из прастарих времена, када су се српским именом називали сви тадашњи Словени - пре него што је настало словенско име".

О сродности Балканских и Лужичких Срба писао је и Шафарик. Он, као да допуњује Добровског, каже:

"Оба та народа наследила су своје име из прадавних времена, када су сва данашња словенска племена била уједињена под заједничким именом СРБИ и када су говорила још једним општим, заједничким језиком, из којег се, постепено, приликом многих кретања, кроз дуга времена, развило дванаест различитих говора..."

Томо Маретић, хрватски филолог и лингвист, у свом дјелу "Словени у давнини" (Загреб, 1894.) записао је:

"Многи њемачки и руски историчари слажу се, да је Херодот под Трачанима подразумевао Србе. Поријекло те ријечи они тумаче на сљедећи начин: 'Међу Србима од памтивијека је живјело племе које се називало Рашчани или Раси. То име добило је још у старој постојбини Индији... У доба Херодота, ти Срби су живјели у Малој Азији и на Балкану, у Тракији. По њима се и назвала стара Рашка у Тракији, око ријеке Расе, притоке Марице и око саме Марице, а и средњовјековна Рашка великих српских жупана."

"Развалине градова, чија су имена била Рас или Рашка, и данас се налазе у Тракији и у Србији, док ријеке истог имена постоје у Индији, у Турској, у Србији и у Њемачкој, у некадашњој области давнашњих Срба. Тако је име Трачана погрчени облик од Рашана..."

О оригиналности имена српског Маретић каже:

"Има писаца, као што је византијски цар Константин Порфирогенит, који самовољно тумаче име Србин као латинску ријеч сервус, што значи роб. Та. његова злонамјерност није имала ослонца, јер је

тачно утврђено да су се Срби већ прије доласки на византијско тле звали Србима. Осим тога, име Лужички Срби и Руски Срби најбоље потврђује оригиналност српског имена, јер ови не имају никакве везе ни са грчким ни са римским царством".

Након овог казивања, Маретић ће кратко закључити:

"Прво име свих Словена било је Српско".

Фрањо Рачки, хрватски историчар, иначе католички каноник, у свом дјелу "Борба јужних Словена" пише:

"У почетку називаху се Словени домаћим именом Срби, тј. рођаци, а странци, специјално Њемци, звали су их Вендима. или Виндима. Под тим именом познају Словене и Грци и Римљани још од седмог вијека прије Христа. Ширењем римског царства и Римљани добијаху тачније податке о Вендима, тј. Србима, а кад је уништена стара римска држава, нестале старог домаћег имена Срб као опћенитог свему роду, те се он задржа код Полабских и Јужних Срба".

"Јасно је", казује се, "да су Трачани, Скити, Венди или Венети. Трибали, Илири и други које у својим дјелима спомиње грчки историчар Херодот - сви од реда Срби. И у доба историчара: Птоломеја, Тацита, Полибија и других највише се говорило о Трачанима, Вендима, Антима, Трибалима, Дарданима, Илирима - што ће рећи о Србима, јер се за име Словени тада није знало".

Венемин Калај, Мађар, у својој "Историји Срба", тврди:

"По испитивању најбољих научника, сви словенски народи су се у прастаро доба називали Срби, а Словени и Анти били су огранци ове породице ... Опште заједничко име Срби касније је забачено. Име Анти већ у петом веку по Христу нестаје, а од шестог појављује се у хроникама име: Слави, Славини."

"Док су садашњи Словени живели слободно и заједнички, они су се звали Сабраћа, Сораби, Сорби - СРБИ. Нерешено је у историји питање када је отпочело цепање јединственог народа Срба. у садашње разне словенске народе..."

Грегор Крек, професор у Грацу, године 1887. у једној од својих студија записао је:

"Име Срби које је некада означавало словенски род све се више сужавало и данас припада само становницима двеју Лужица и јужнословенском имену Срби".

Јаков Грим, оснивач модерне германистике, у свом предговору "Малој граматички Вука Караџића", године 1824, каже:

"У ствари, Србин изгледа да је најбољи назив, којим се граматички могу обухватити сви ови народи истог порекла и језика. 'СРБ' је сам за себе тамног порекла (као и највећи део старих назива народа), али је чисто словенска реч, коју је Добровски држао погодном, да постане општом ознаком свих словенских племена. Њу срећемо и у западној грани (словенских народа), као и у јужној... Према томе, мени изгледа, да нема славнијег имена, које би се могло употребити и за све Југо-Словене. Ни једно друго југословенско племе нема такву историју, која би се могла упоредити са српском..."

Добровски (Јосиф), на којег се Јаков Грим позива да име Србин "држи погодним да постане општом ознаком свих словенских племена", у свом дјелу "Слованка" (Праг, 1814.) рекао је:

"Кад бих имао да предложим заједничко име, под које сви словенски народи могу да се сврстају, то би било име СРБИН".

Такве и сличне су тврдње познатих европских слависта о настанку и значењу имена СРБИН и СРБИ - коријену СЛОВЕНСТВА. Ево њихових казивања.

О ПРАДОМОВИНИ, РАСИЈАЊУ И РАСПРОСТРАЊЕНОСТИ СРПСТВА

Адолф Пикте, Швајцарац, истраживач поријекла и коријена језика индо-европских народа (XIX в.), каже:

"Може се закључити са сигурношћу да је постојао један преисторијски народ, расут на огромном простору - од Индије до крајњих граница Европе..."

Виктор Хејман, њемачки списатељ, као да појашњава Пиктеов закључак, наводи да су "индо-европски народи седели негде у Азији, па су, држећи се природног пута, што га сунце сваки дан с истока на запад преваљује, дошли у Европу, а неки остали у Азији".

Многи су слависти утврдили, да су онај "преисторијски народ", што се у праскозорје историјске епохе "расуо од Индије до крајњих граница Европе", чинили СОРАБИ, СЈУБРИ, РАЦИ, чије је заједничко име СРБИ.

Мороскин, руски историчар, пише:

"Од хималајски хдо индијских планина живио је народ под именом Сјемскрита. или Срба... У тој унутрашњој Индији биле су главне државе Празија, а иза ње велика држава Сарбарска, дакле српска, а друга је била у приморској Индији и називала се Пановска држава".

"Потпуно смо увјерени, да је наша прва колијевка била и остала: ИНДИЈА. А што су се наши давни преци у више махова кретали у разним правцима по земном шару - и на запад, и на исток, и на југ - то ни мало не мења напред наведену чињеницу", каже наш историчар Ненад Љ. Ђорђевић, у свом обимном дјелу "Историја Срба".

О њиховој колијевци и кретањима по "земном шару" свједочи, казује се, особита архива топонима и хидронима. То су географска имена држава, покрајина, градова, села, ријека, језера, планина, развалина, споменика и других знаменитости и обиљежја која носе печат древног српског имена и живљења на тим просторима. Има их на хиљаде - од оних која је својевремено Птоломеј записао на својим географским картама, до оних која су током XIX вијека откривали и записивали страствени слависти, док су трагали за поријеклом, пребивалиштем и расијањем словенских предака - античких Срба. Само Милош Милоевић је од Кине и Индије до Јадрана и Балтика открио и записао преко 700 топонима и хидронима са српским именом.

Као примјер како су Срби остављали једно те исто име свуда гдје су пребивали, наводи се ријека РАШКА.

"Срби су", каже се, "оставили једну реку с именом Рашка у Индији, а постоји једна река Рашка и у Немачкој, коју су Немци прекрстили у Ракса; река Рашка постоји и у Турској и у Србији". Наводи се и да "рашанско име није од реке Рашке, већ обрнуто: Река је добила име по Рашанима, како се још у најраније доба називало једно српско племе".

У Индији, првој сорабској или српској колијевци, гдје су још 5.000 година прије Христова рођења постојале двије српске државе: велика Сарбарска, у предјелу Ганга, и приморска Пановска, осим ријеке Рашке, успомену на давне Србе чувају и ријеке: Сараби, Сарабус, Сарабанус и још неке. У књизи и карти Британске империје, коју је средином XIX вијека сачинио генерал - лајтнант и гроф Бјорнштајерн, налазе се и ријеке са именима : Млава, Мутина, Буна, Лађана. Налазе се и имена мјеста: Равна Гора, Дрвар, Котор, Србумпур, Сербинагор, Мићани, Сарбја...

По некадашњим српским пребивалиштима у Азији, која су они називали својим стаништима, настала су и имена: Индостан, Пакистан, Авганистан, Курдистан, Бјелуцистан...

У студијама налазимо да у Индији, иако немају индијско значење, постоје и имена: Србица, Сарба, Сарбалин, Сабије, Пољача, Јарак, Лујан, Гора, а онда и нама добро позната имена: Нана, Божан, Чујан, Драгор, Сањарин, Јара, Неда и друга.

"Та имена и називи баш и доказују још и дан данашњи некадашње борављење и живљење народа српског тамо", каже Милош Милојевић, а онда наставља:

"Ту драгоцјеност ми видимо још и дан данашњи - не само у Индији и Китају, него и у свој Азији - којом се обистињава некадашње живовање тамо пропавшег народа српског. Оволики број имена, која су чисто српска, држимо, да ће свакога убиједити у наведено..."

"Када би се", наставља Милојевић, "китајска империја, као и Азија средња и остала пропутовала, како треба и ваља, онда би се можда нашла још по која племена, која, ма и покварено, говоре спрски, а нарочито по ужасним гудурама и провалијама. Не треба заборавити ту околност, што и дан данашњи, многа азијска племена носе имена српска... Особито када се узме, да у Китају има војних народа, који носе имена таква, као: Сибоје-Србоје, па Осате - што подсећа на наше Осаћане (Осат) у Босни..."

Милош Милојевић ће рећи и ово:

"Да су Срби одиста од искона живели преко Хималајских планина по данашњем тзв. Тибету и тзв. Китајској империји, па од ових час потискивани даље ка Сибиру, час опет покоравани и преливани у Китајце, имамо и сувише како историјских дата, тако и остатка трагова о истима. Борбе Срба са Китајцима, ови су нам последњи у неколико описали, називајући их - по свом обичају - разним именима,

час Сјамбима, час Селбима, а урачунавали су их час у Монголе и остала племена, доказујући да се једни у друге сливају... Разуме се само по себи, да овакво тумачење и нагађање не вреди ништа... јер иако су Китајци предевали српским племенима имена - опет се сачувало оно првобитно Сјаб, Сјабри, Сјамбри, Селби, Семби, тј. СРБИ, чак до 300 година после Христа ...

"Напоследку", додаје он јетко, "да су се Срби вечно борили са својим угњетаоцима: Китајцима, Монголима, Манџурима - час преливајући се, државно - по сили и политици у ове, час бегујући од њих у удаљене земље, а кад их Китајци, раширивши своје границе и тамо налажаху, онда се опет борише с њима, бегаше, преливаше се... (Но), маколико да је се упињала сва најрафиниранија, највештија, најузвишенија државна и укупна мудрост прастарих Етиопа-Монгола, Китајаца, помогнута свим на свету најподлијим и најнечовечијим средствима, само својственим монголско - турско - етиопским племенима и осталим њиховим рођацима - опет није била у стању утаманити и искоренити духовне знаке некадашњег живљења српског у свим оним некадашњим прастарим својим, а сада туђим земљама! То не учинише ни њихови рођаци Германци, ни ближи Бугари, Мађари и остали, па ни удаљени потомци Елена и Римљана и остали. Тако, дакле, осташе сва њихова средста и сви њихови начини узалудни..."

ИЗ ПРОКЛЕТЕ У РАЈСКУ ЗЕМЉУ

"Из Индије, из земље проклете, по прорачуну Мавра Орбина и још неких историчара, расијање СОРБА - СРБА отпочело је одиста у давно доба - бар 4.000 година пре Христа.

Први дио се из Велике Сарбарске покренуо на запад и зауставио у Месопотамији- На тој рајској земљи, што се пружа у међуречју Тигра и Еуфрата, ови Срби основаше своју нову државу коју назваше Нова Сарбарска.

Константин Николајевић, историчар, нашао је да се сви Срби из ове групе нијесу задржали у Месопотамији, но се један велики дио њих запутио к Малој Азији, "да б'и одатле прешао у Европу и распростра се Балканским, Пиринејским и Апенинским полуострвом".

Руски историчар Ломански, опет, каже да су "српске насеобине, првог српског главног дијела, оставиле трагове не само у данашњој Италији, Шпанији и Португалији, већ и на Сицилији и на обалама Африке". Ово казивање подупире још зналаца, а међу њима и римски папа Енеја Силвије.

Међутим, ови првобитни Срби, најочитије и неизбрисиве трагове оставили су на Балканском полуострву. По тврђењу неких писаца историје, прва група СОРАБА - Сарбарских Срба доспјела је на Балкан 3.000 година прије Христовог рођења. Чинило их је више племена, а међу њима најбројније и најодважније бјеше племе Расени или Рашани - Раси. Они се, кажу, најприје настанише око ријека које се уливаху једна у другу, па једну назваше по свом имену Раса. - Рашка, а другу, опет, по неком свом значајном имену - Марица. Рашка их је подсећала и на завичајну ријеку Рашку, коју оставише у Индији. Са овог простора - српско племе Раси, или Рашани, током вјекова и миленијума, расијаше се широм Балкана и Подунављем, називајући те просторе земљом Рашана. Грци су касније ту српску земљу Расију или Рашку назвали Ракија, а потом Тракија, а Расе или Рашане - Трачани.

Грци, Римљани и Германи су Србе и српске земље, најчешће недобронамјерно, називали и другим изокренутим, па и увредљивим именима. На срећу, то предивање учене и објективне трагаоце за аутохтоним словенским коријеном и поријеклом најчешће не доводи у недоумицу. А ако се она и јави, ови се ослањају на укоријењено српско сјећање на своје и најдавније постојање и име. Ту драгоцјену документацију о Србима чува српски језик - исконске ријечи, имена, митови, мудре поуке, предања, легенде и поезија. Срби су тако у свом језичком памћењу сачували и име свог великог племена Раси или Рашани, и - упркос преименовањима, сељењима тамо и онамо и борбама против којекаквих зала - и након прохујалих вјекова и миленијума - обновили: своју средњовјековну државу, коју створише око ријека Ибра, Лима и Таре, назваше Рашка.

ГРАДИТЕЉИ КУЛЕ ВАВИЛОНСКЕ

Они Срби што осташе у Месопотамији, проборавише тамо вјекове у подизању градова, обради плодне земље, чувању стада, а и у ратовању са сусједним народима. Приписује им се и учешће у градњи Вавилонa и Куле Вавилонске.

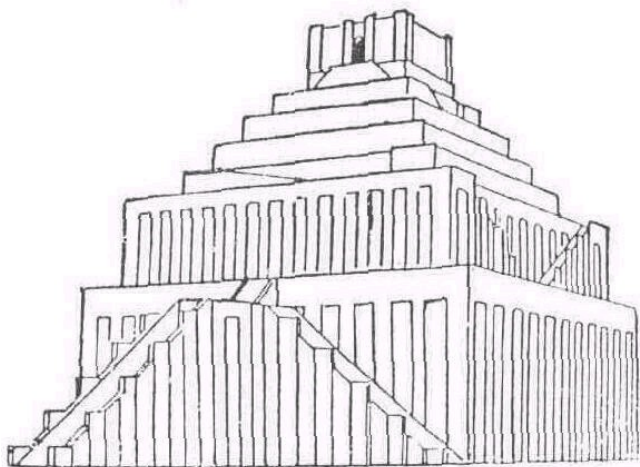
По библијској причи, градња је та била у доба када "на целој земљи беше један језик и једнаке речи", када су људи "у плодном крају пливали у изобиљу, па се узгордише и решише да подигну град и кулу којој ће врх бити до неба. Уместо каменом зидали су опекама и спајали их глином". Даље се каже:

"А Господ сиђе да види град и кулу што зидају синови човечији. Разгневи га гордост њихова, па им помеша језике да не разумеју један другога. Тако их расу оданде по свој земљи, па не саградише града. А град у ком су зидали кулу и где су људски језици измешани назва се Вавилон". Што значи: "Божја врата".

Да је Господа разгневила кула што је зидаху "синови човечји", и да је градњу куле омео баш тако што је народима који је грађаху "помешао језике", а онда их "расуо оданде по свој земљи" - нико осим библијске приче не тврди. Али је посве јасно да ова легенда садржи неке историјске истине:

Постојање Вавилонске куле у некадашњем Вавилону, красној метрополи у земљи Сенарској, утврдили су поуздано археолози. Открили су њене темеље и установили да је зидана опеком, која је спајана управо глином - баш као што стоји у библијској причи. Њено постојање и њен архитектонски изглед потврђују и откривене таблице са клинастим писмом. Кула је на њима и описана и уцртана, те се тако сазнало да је она имала седам спратова и да је била висока 90 метара. Имала је изглед степенасте

пирамиде, јер су јој се спратови према врху уздизали степенасто.

ВАВИЛОНСКА КУЛА слика бр.6

Вавилонска кула - реконструкција на основу археолошких ископина у Вавилону.

Историчари, опет, тумаче да се народи из Месопотамије нијесу разишли "по свој земљи" по казни Господа, већ зато што им је та "рајска земља" отешњала и у једно доба постала "немирни котао мноштва народа", који су се на тај простор са свих страна сливали и брзо множили. У борби за опстанак, ти народи су се међусе гложили, стварали своје мале државице, ратовали једно с другим, па и разилазили у потрази за новим пребивалиштима и стаништима. Велико напуштање "рајске земље", кажу, настаде кад у њу провалише са сјевера азијска племена Хуријати.

По најновијим сазнањима археолога, који су испитивали слојеве земље на локалитетима у долинама ријеке Тигра и Еуфрата, великом напуштању "рајске земље" или како они кажу "колијевке цивилизације", допринијела је и "драматична промјена климе".

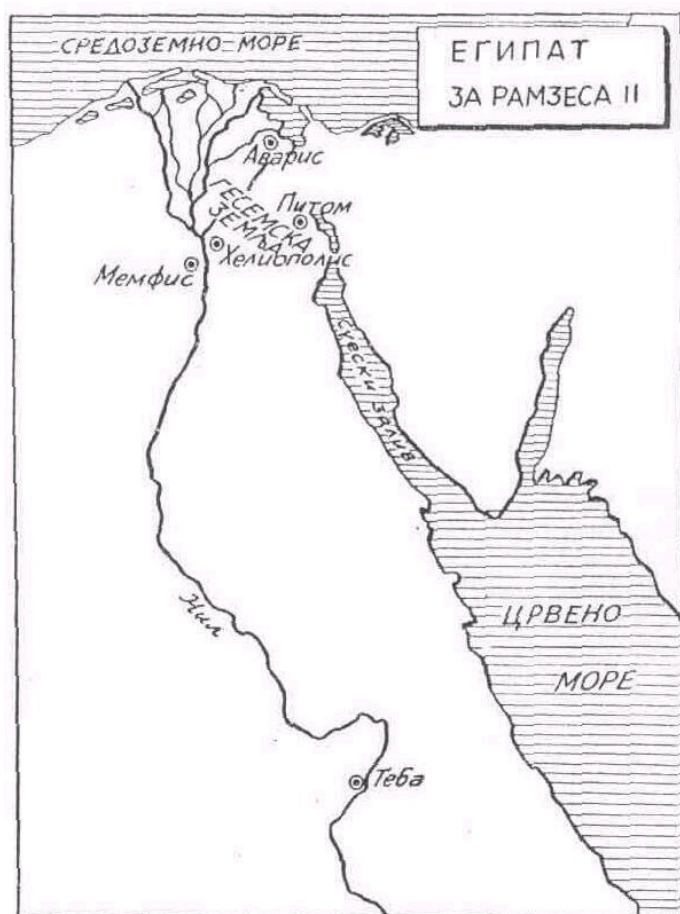
До те промјене дошло је око 2000. године прије нове ере. Из године у годину заредом, падавине су бивале све рјеђе и рјеђе, а доток воде са планина у долине све мањи и мањи. Суша и пјешчане олује трајале су стољеће и више, те су напуштени не само многи простори у долинама Тигра и Еуфрата већ и најстарији градови на земљи, као што су Акад, Ур, Нинива и Вавилон.

Тада су се из "немирног котла народа" покренули и сарбарски Срби. Највећи дио њих - оружника и номада, упутио се на југ, к Црвеном мору и новој обећаној земљи Мисиру- Египту.

Ови Срби, које неки историчари и писци хроника називају "тајанствени Хиксози", бјеху, казује се, веома покретљиви, жилави и вични ратници. Оружје им бјеше и чврсто и убојито - од бронзе ливано и грађено... Имали су и усавршен лук и стријелу, дуг мач и плочасти оклоп, а уз то, што други нијесу, послушне и брзе коње упрегнуте у бојна кола с посадом.

У "Библијским легендама" Зенона Косидовског, у једном од коментара, читамо:

"Инвазија Хиксосу била је, по свему, последица великих етничких преображаја које је доживела Месопотамија... Заштићени оклопима, наоружани дугим мачевима, освајачи су муњевитом брзином јурили на оклопљеним бојним колима у која су били упрегнути коњи. Египћани су се тада први пут срели с

СЛИКА БР. 7 Египат за Рамзеса II - репродукција из Шпанутовог дела

новим начином ратовања; запенушанн коњи и копљима начичкана бојна кола створили су велику пометњу у њиховим редовима. Египатски војници борили су се пешачки и били су готово наги; док стигну да употребе своја копља, праћке и стреле, већ су их газила копита и гњечили их точкови кола. Просто су испали беспомоћни према наметнутој им ратничкој брзини. Вековима непобедива, египатска сила била је у прах сатрвена, а сјај фараона угасио се на скоро два столећа".

Претпоставља се, да су Хиксосу, у тој најезди, чинили предводнички и горњи слој ратника, док је војничку масу представљала мјешавина пустињских и брдских племена, која им се прикључивала.

Њихово освајање Египта памти се и пише под називом : "Провала пастира у Египат".

Хиксосу, тј. Сарбарске Србе из Месопотамије, Египћани су приказали хијероглифским записима на пирамидама и споменицима као народ "беле расе, с лицима зараслим у дугу косу и браду, плавих очију".

На хијероглифским записима приказано је и неколико ликова владара тога народа, које су они

називали "краљеви пастира". Они су се, каже се, понашали као прави фараони...

¹ Јеврејски историчар Јосиф Флавије сматра Хиксосу својим прецима. Међутим, то се мишљење не поклапа с научним чињеницама. Научници чак претпостављају да су народи Палестине били потчињени освајачима Египта, те да је један дио Израјлаца, међу којима и Јаковљева породица, с најездом Хиксосу доспио у Египат.

ЈЕЗЕРО СОРБОНИС² – ПРОВАЛИЈА ШТО У ТАРТАР ВОДИ

Стојан Бошковић, наш историчар, у својој "Историји света", осим што потврђује претходно казивање, каже да је владавина Срба над Египтом трајала пуних 150 година - од 1730. до 1580. прије Христа. Пише он и о бунама Египћана у Доњем Египту. Тешке борбе са Србима, на ријеци Нилу и на каналима, водио је Амосис I, оснивач XVIII египатске династије. Када му је пошло за руком да освоји српски пријестони град Аварис, успоставио је и власт египатских фараона.

² Сорбонис је касније назван: Језеро Бардавил.

Диодор Сицилијски¹ налази да је након ових збивања мањи дио Срба и даље наставио да живи у Египту, али се током времена стопио с Египћанима, док је други, већи, прешао на Синај. Они су се

кретали на сјевер, држећи се источне обале Средоземног мора. Кад, упркос отпору тамошњих номадских племена, стиглоше у Либан - разиђоше се.

¹ Грчки историчар. Живео у вријеме Христово рођења Писац дјела "Историјска библиотека", у којем се налазе подаци о српским земљама античког доба.

Већи дио настави кретања дуж морске обале к Малој Азији, а мањи, који чињаху претежно оружници, запути се "по једном чудном песковитом и подводном терену, у Сирију". У том правцу, тј. у правцу Месопотамије, своје некадашње старевине, повукло их је дубоко укоријењено памћење. Али тамо где су хтели и жељели - не стиглоше. Траг им се изгубио у пјесковитом прибрежју Сиријске долине. Кажу, да су тамо пропали у језеро чија се површина, кад вјетрови витлају пијесак, не разликује од приобаља. Митолози сматрају да је то онај бездан који води у мрачни Тартар, у који је Зевс стровалио стоглаво чудовиште - Тифона. По тим несрећним Србима, језеро је названо Сербонис. Упечатљив опис тога језера оставио је Диодор. У њему се каже:

"На пола пута између Либана и Антилибана, у Сиријској долини, налази се језеро, чија је ширина незнатна, али чија је дубина чудновата. Његова дужина је отприлике 200 стадија (преко 30 километара). Зове се Сербонис. Они који га не познају, а приближе се његовим обалама, наћи ће се у потпуно непредвиђеној опасности."

А ево објашњења:

"Водено корито овог језера веома је уско и доста налик на дугу траку, уоквирену широким прибрежјем. Чим подневни ветар почне да дува, то обално прибрежје буде прекривено гомилом песка, у чијој се средини не види водена линија. Тако се површина језера стопи у једно с тереном који га окружава. И тако више погледом ока не може да се разликује, па су целе војске, чије вође ово место нису познавале, нестале, удаљивши се с правог пута."

"Уистину, песак по којем се лако газе, најприје је под ногама податљив, а онда, наједном, као да нека кобна сила отпочне да га покреће, мало по мало нестаје под тешким корацима све дотле, док се опасност не запази. Међутим, док ти траже да опасности умакну и да се међусобно помогну, одједном увиде, да им је свака могућност бега и спаса немогућа. Јер човек, који утоне у овакву мочвару, не може да плива, будући да брлог који га притиска, онемогућава сваки покрет тела. С друге стране, немогуће му је и да се ослободи оваквог вртлога, јер нема ни једног ослонца, на који би могао да стане. Мешавином воде и песка ствара се једна нова средина, која не дозвољава - нити да се хода, а нити да се плива".

"Тако они, који овим путем крену, бивају изгубљени, не успијевајући да се прихвате било чега, што би могло да их спасе, јер песак са обала клизи скупа с њима, у сваком треутку када га се домогну. Ова опасна места добила су због њихове такве природе име Провалија, које им савршено одговара".

ТРОЈА - ПРАСРПСКА НАСЕОБИНА

Срби што из Либана - тадашње Феникије - наставише кретање морским приобаљем к западним странама Мале Азије једним дијелом тамо и остадоше, а другим (предходница) морским путевима доспјеше на Балкан.

То је, тврди се, био други велики српски вал - који је преплавио Балканско полуострво, а догодио се око 1.500 године старе ере.

Око 1200. године прије Христово рођења Балкан је запљуснуо још један - трећи српски талас. То се догодило након Тројанског рата.

Неки и гласовити историчари кажу да је Троја била прасрпска насеобина и да су ти Прасрби били највећи браниоци Троје. И дубровачки велики поета и зналац историјских догађаја и збивања Иван Гундулић смјешта Троју на некадашњу српску земљу. У свом чувеном епу "Осман" каже:

"ПРИ МОРУ УПРАВ СРПСКИ ЕХ СТРАНА,
У ПРЖИНАХ ПУСТА ЖАЛА,
ЛЕЖИ ТРОЈА УКОПАНА,

ОД ГРЧКОГА ОГЊА ПАЛА;
СЛАВНА ТРОЈА, КА' ЈЕ СВИМЕ
НЕГДА ИСТОКОМ ГОСПОДИЛА,
А САД ИНО НИ'Е НЕГ' ИМЕ
НАКОН СЕБЕ ОСТАВИЛА".

Да је Троја била прасрпска насеобина тврди и грчки историчар Страбон. Он каже: "Древне Тројанце дјелимично су чинили Срби, а дјелимично малоазијски Грци и колонисти са Крита". Ово казивање као вјеродостојно прихватио је и велики руски научник, писац и енциклопедиста Михаило Ломоносов, као и наш историчар Мавро Орбин.

О малоазијским Србима, гдје је Троја "господила", њиховом страдању након Тројанског рата и нестанку са тих простора свједочи и један рукопис у светом Хиландару. У њему се чита:

"А Иродот и остали описали су пропаст српских племена у Малој Азији... Такозвани Јоњани, као бескућници, где год су дошли, побили су све одрасле мушкарце; старце и бабе оставили за рад, младиће стрпали у своје хареме, а жене, сестре и кћери побијених узели су за се... Тако су радили просвећени Елини, а кад ове покорише крвожедни Римљани, онда опет наступи таква иста и још и гора и црња несрећа за српска племена, како у Европи, тако исто и у Малој Азији... Напослетку, дивља хорда Османлија заузео и поплави те земље и малоазијска српска племена сва се потурчише и несташе". О Србима, који након пада Троје спас нађоше на Балканском полуострву, у народу се вјековима приповиједало. Српски путописац Јеротије Рачанин је, и на почетку XVIII вијека, о њима, у маричком крају - Тракија, слушао и записивао усмена предања.

По Страбону, ови Срби оне раније пристигле јако оснажише и узбуркаше, па се њихово присуство ускоро осјетило и ван Балкана.

"Њихова насеља налазе се све до Кавказа, и преко Кавказа, а били су људи с русом косом и плавим очима".

КАЗИВАЊЕ МОЈСИЈА ХОРЕНСКОГ

О живљењу наших предака на балканским просторима прије VI или VII вијека по Христу свједочи и јерменски историчар Мојсије Хоренски, из V вијека нове ере, за којег се тврди да је био "један од најученијих људи свога доба". Он каже:

"Тракија је источно од Далмације, недалеко од Сараматије и састоји се од пет малих и једне велике области, у којој обитава седам словенских племена".

Велика област, о којој говори Мојсија из Хорена, звала се Мезија. По казивању других зналаца, она је обухватала још у "античко доба српске земље које су се протезале од Дрине па западу, Саве и Дунава на северу до Црног Мора на истоку".

Казивање Мојсија Хоренског о античким Србима потврђују и проширују бројни научници. У њиховим студијама и расправама доказује се и утврђује да су не само Трачани, већ и Пелазги и стари Илири били "антички Срби". Вели се да су се у V вијеку нове ере илирска племена, као и сва друга српска, назвала Словенима, али да се "назив ИЛИРА за СРБЕ сачувао до близу наших дана, док назив ТРАЧАНИН постоји у писаним документима све до XVI века".

Казимир Шулиц, Пољак, у свом дјелу "О пореклу и седиштима старих Илира", штампаном у Паризу 1856. године, пише:

"Словени се нису појавили јужно од Дунава тек у VI веку, већ су онде обитовали од најстаријих времена као Илиро-Трачани. Тако су у време римске владавине, за време Јустинијаново, северни Словени дошли и оснажили староседеоце у њиховим седиштима, задржавши обичаје, уређење и сачувавши језик предака".

Шулиц ће, имајући на уму мноштво сабраних докумената о античким Србима, познатим под именом Трачани и Илири, као и простор на којем су живјели, потом њихов језик, обичаје, вјеровања и уређење, закључити да су Трачани и Илири једно те исто. У помоћ овој својој тврдњи Шулиц призива бројне познате античке свједоке, а међу њима и Страбона, који каже:

"Илири и Трачани нису могли да буду туђи једни другима ни на какав начин, јер су оба рода истог порекла, а осим тога, такође, имају исте обичаје и уређење и поштују исте богове".

Након овог и још неких посведочења, изворних и вјеродостојних, Шулц ће записати:

"Изгледа уистину, да су назив Трачани и Илири два имена једног народа, чије су име другачије употребљавали Грци, а другачије Римљани. Наиме, читаву северну земљу (Европа северно од Грчке), у којој су живели Трачани и Илири, или Трачано-Илири, стари Грци су називали Тракијом, да би касније део те исте земље назвали Илиријом".

У писаним изворима име Илирик, Илирија. и Илири потекло је у VII вијеку старе ере.

По грчком писцу Аполодору име Илирија или Илири је митолошко. Он приповиједа да је Кадмо, син феничанског краља Агенора, по очевом налогу, пошао у потрагу за својом несталом сестром Европом. Лутајући морем он доспје у град Тебу, гдје се ожени Хармонијом, кћерком бога Ареса и богиње Афродите. Но, Кадмо и његова жена Хармонија не проведоше свој људски вијек у Теби, јер их наскоро Тебејци прогнаше, мислећи да су они уходе феничанског краља.

Након изгнанства из Тебе, Кадмо и Хармонија се запуте волујским колима на сјевер, у потрагу за Европом. Након дуга и заморна пута, Морје, богиње судбине, доведоше их у племе Ахелејаца¹, које бјеше у рату са неким хордама које су с мора, у лађама, наваљивале на њихову земљу. Кадмо, као искусан поморац, стави се на чело Ахелејаца и, након вјешто вођене борбе, победи непријатеље. Кад се рат заврши и мир завлада, Ахелејци Кадма и Хармонију поставише на краљевски пријесто, а ови, не дуго потом, одабраше на морској обали красно мјесто и ту подигоше свој град, који назваше Бутуа². У том, за њих срећном граду, добише и сина, којем дадоше име Илирос, потом у славу тог имена, сву земљу којом краљеваху назваше Илиријом, а народ Илирима.

¹ Племена Ахелејаца, зна се, настањивало је простор данашњег Црногорског приморја. Оно се, као илирско племе са центром у Рисанском заливу (Бока), помиње и у доба римског освајања ових крајева. На простору данашње Црне Горе помињу се и Лабеати, који живљаху у равницама око Скадра и Доклеати који бијаху настањени сјеверно од Лабеата, чији је центар била Дукља. Сјеверно и западно од ових била су илирска племена: Дарданци, Аутаријати, Даорси, Далмати, по којим ће Римљани Илирију преименовати у Далмацију, затим: Мезеји, Ливурни, Истри и други.

² Данашња Будва. Археолози су утврдили, откопавањем једне акрополе, да овај град одиста датира из VII вијека старе ере.

ГУСЛЕ СВЈЕДОЧЕ

Илирију и Илире у VII вијеку прије Христа помиње и грчки пјесник Алкмеонид. О Илирима, као старом народу, пишу и Плиније, Помпоније Мела и други.

Шулц то зна, и у својој студији "О пореклу и седиштима старих Илира" детаљно разлаже не само како је дио Трачана назван Илирима, већ и како су Трачани Илири или Трачано-Илири названи Словени и како су преци Словена од најстаријих времена били у Европи познати под различитим називима, као и како су их Грци и Римљани све заједно крстили "варварима".

У овој обимној студији Шулц се бави и поријеклом Албанаца и већ у уводном дијелу истиче, да научници сматрају да су се они "на просторима на којима живе, на историјску позорницу појавили после Пелазга, односно после Илира" ¹ У наставку дословно каже:

"Да су се Албанци касније појавили од старих Илира, томе тврђењу највише доприноси данашњи језик Албанаца, који -премда није произишао из грчког, а нити из латинског, ипак им је налик, тако да као да се налази на средини између њих, како је то показао Шлајхер у делу "Систематски преглед европских језика" (Бон, 1850.).

¹ Тврдња Казимира Шулца, као и других научника, заснована на доказима, да су се Албанци, на просторима на којим и данас живе, појавили након Илира, као и да су "Илири и Трачани једно те исто", тј. антички Срби - има изузетно значење у суочавању са тврдњама неких оовремених албанских политичара

и псеудонаучника, што на сав глас тврде, не нудећи никакве доказе, да су данашњи Албанци потомци Илира и аутохтони становници ових простора, а Срби и други Јужни Словени - дошљаци.

Ови албански "зналци" не превиђају само тврдње Казимира Шульца, већ и такве лингвисте као што су Италијан Апендини, Француз Сипријан Робер, као и Ами Буе, који се у својој студији "Европска Турска" (Париз, 1840) опширно бави Албанцима. Ту је и први словенски летописац Нестор Часни Кијевски, као и велика савремена енциклопедија "Ларус, у којој с'е о Албанцима не саопштава ништа одређено и уверљиво.

Тврдње да су Трачано-Илири Срби посвједочују и ГУСЛЕ, инструмент који и дан данашњи симболише српство и идентификује његово историјско биће, особито у Црној Гори и српским крајинама. Ту тврдњу не износи ни један српски или словенски научник, већ Италијан Апендини Франческо Марија, аутор једне од најбољих граматика илирског језика, издате у Дубровнику 1808. године, гдје је био професор. Он каже:

"Једножичне гусле; тако се називају од Словена, првобитни је инструмент Трачана, који се највише употребљава код народа илирског језика... Оне у једно исто време здружују звук са певањем..." Баш то да су се "гусле највише употребљавале код народа илирског језика" и да се "у исто време здружује звук са певањем" и свједочи да је језик старих Илира - језик античких Срба и да је, као што Апендини закључује, "словенско - илирски језик био на снази у најдавніјим временима у старој Тракији... и да те карактеристике проистичу из ВЕЛИКЕ СТАРИНЕ".

Казимир Шулец своје дјело "О пореклу и седиштима старих Илира" завршава јасним и увјерљивим закључком:

1. - Илири и Трачани били су истог порекла и истих обичаја.
2. - Истог порекла, као они, била су племена која су настањивала Алпе, источну Италију, особито Венети, Норици, Винделици и становници Реције.
3. - Трачко - илирска племена заузимају су и области око горњег Дунава и то: јужну и источну Германију од давнине.
4. - Илиро-Трачани се нису појавили тек од Биребистовог и Докеоваловог времена, већ су живели од највећих давнина почев од Карпата, па по васколиким северним областима, почев од Херцинских планина, па све до Балтичког мора.
5. - Словени се нису појавили јужно од Дунава тек у шестом веку, већ су онде обитовали од најстаријих времена као Илиро-Трачани. Тако су у време римске владавине, за време Јустинијаново, северни Словени дошли и оснажили староседеоце у њиховим седиштима, задржавши обичаје, уређење и сачувавши језик предака".

Матији Петар Катанчић, фрањевац, историчар, археолог и пјесник (рођен у Валпову 1750. год., а умро у Будиму 1825. године), у својој расправи о Илирима и илирском језику и о хрватско филологији, на коју се ослања и Шулец, износи да "сви Илири говоре језиком српским".

У те "све Илире" који "говоре језиком српским" он убраја: "Црногорце, Србијанце, Бошњаци и Србе у Угарској, и то са обе стране Дунава". "Истим језиком говоре и Далматинци", вели он. А онда ће, што је веома занимљиво, истаћи да се "Далматинци од Хрвата разликују". Рећи ће Катанчић и да су се "Хрвати од увијек разликовали, па да се и данас још (XVIII в.) разликују од Далматинаца и по језику и по домовини".

Катанчић потом наводи да је "чакавщина језик Хрвата", а "свих Илира", па тиме и Далматинаца - "штокавщина". Он повлачи и гранцу између Хрвата чакаваца и Илира штокаваца, "који себе зову Србима". Каже:

"Хрвати живе западно од линије повучене од Драве, па кроз Мославину до утока ријеке Цетине у Далмацији; а на том простору живјели су увијек њихови потомци (чакавци), који ту и данас још живе". Катанчић, иако духовник, границу између чакаваца и штокаваца - Хрвата и Илира - не поставља на основу вјерског опредјељења - православног или католичког, већ на основу народне припадности. Он то јасно и истиче:

"Вјера не чини разлику у народности".

На основу ових, као и низа других сазнања и постојеће документације, стиче се увјерење, да се имена Илири, Трачани или Илиро-Трачани, као и доцније настало име Словени, могу сажети и замијенити именом: СРБИ.

ШТА КАЖЕ НЕСТОР ЧАСНИ КИЈЕВСКИ?

Први словенски хроничар Нестор Часни из Кијева, у свом љетопису из 1113. године, тврди да су Руси поријеклом из Илирије и да су стари Илири Словени.

"После рушења Вавилонске куле", каже он, "раздвојише се народи човечанства... Населе синови Сима источне стране, а Хамови јужне. Јефтови синови населе запад и северну страну".

"Међу седамдесет и два народа био је и словенски народ, од племена Јефтова... После много времена населили су Словени и Подунавље, где су сада угарска и бугарска земља. Од тих Словена неки издвојише и узеше ново име, по месту које населише. Тако се населише на реци именом Морава и прозваше се Моравци, а други се назваше Чеси. А исти су Словени Бели Хрвати, Срби и Хобутани. Волохи (тумачи се: Келти) наиђоше на подунавске Словене, населише се код њих и зостављаше их. Онда ти Словени одоше и населише се на Висли и прозваше се Лахови. А ти Лахови поделише се на Пољане Лаховске, Љутиће, Мазовшане, Поморјане. Такође исти Словени одоше и населише се на Дњепру и прозваше се Пољани, а други Деревљани, зато што живе у шумама. А неки се настанише између Припјата и Двине и назваше се Дреговичи. На Двини живе и Полочани, прозвани по реци која се улива у Двину и зове се Полота. Словени који се населише око језера Иљмена задржаше име Словени, саградише град и прозваше га Новгород. А неки населе Десну, Сему и Сулу и зову се Северјани. Тако се раздвојио словенски народ..."

Несторова тврдња да су стари Илири - антички Словени, по комеитарима знаних слависта, није плод маште и словенског фанатизма, већ великог труда и методичности у сабирању и хронолошком ређању што је могуће вјеродостојнијих чињеница које су претходиле његовом времену - од настанка свијета. Те чињенице, овај честити руски калуђер, није тражио само у митологији и народном предању, који су својствени словенском роду, већ и код до тада најпознатијих византијских и европских љетописаца и писаца хроника и историја. Међу писцима на чије се изворе ослањао, помињу се и византијски хроничар Ђорђе Кедрин, писац историје која је обухватала догађаје од настанка свијета до XI вијека, као и непристрасни грчки историчар Јован Скилица. Нестору је на располагању била и хроника Теофана Исповедника која је обухватала догађаје након Христовог рођења до 813. године, за коју се казује да је "Историјски документ од највеће вриједности".

Нестор Часни Кијевски своје казивање развија с особитом надареношћу, веома јасно. Хронолошким редом открива бит словенских предака од Јефтових потомака, који се након рушења Вавилоиске куле, и збрке човјечијих језика, разиђоше са поља Сенара и населише Балкан и Подунавље - до деобе на данашње народе словенске.

Његово казивање добија на значају тек у XIX вијеку, када се кренуло у потрагу за колијевком словенских предака и временом њиховог расијања диљем Европе и Азије. За полазиште на том миленијумима приметеном путу, најумнији и најупорнији слависти истраживачи, за своје полазиште узимали су казивање и тврдње Нестора Часног.

СИПРИЈАН РОБЕР О ПРВОБИТНИМ СРБИМА

Сипријан Робер ¹, за којег се тврди да је проникао до самог коријена словенског рода, за своје истраживачко полазиште је, како сам наводи, "побожно узео Несторов одломак" у којем се говори о насељавању словенских предака на Балканско полуострво.

"Од тог текста ћу да пођем, како бих у току следећег излагања показао поријекло и постепено рађање четири велике националности: Илиро - Срба, Чеха, Пољака и Руса, који сачињавају четири облика славизма", најавиће Робер свој наум, а онда, на основу стечених сазнања, рећи:

"Навикли смо да видимо седиште словенске моћи само у Русији... Али далеко од тога да може да буде искључено из словенских области Подунавље. Напротив, Подунавље је њихова осовина и средиште... Прве словенске масе заблистале су на великој реци..."

¹ Проф. др Олга Луковић-Пјановић представља Сипријана Робера (прва половина XIX в.) као првог западног Европљанина који је објективно, на научним основама, представио словенски свијет Западу. Понирао је, вели, у најдавнију прошлост и дошао до увјерења да су Словени Илирије -аитички Срби са Балкаиа, почетно стабло Словена.

Робер ће, у свом даљем казивању, поновити више пута, да је "Дунав прасловенска река" и да у словенској раси "приоритет старине припада Словенима Илирије" - балканским и подунавским Србима², који су се у "давнини ширили према северозападу и истоку".

² У вријеме када је Робер трагао за коријенима словенских предака и на Балкану, највећи дио балканских Словена, а тиме и Срба, био је под мрачњачком влашћу Турака, те отуд и једна од његових капиталних студија има наслов "Словени у Турској" (Париз, 1846). Друга његова значајна студија носи наслов "Словенски свет" (Париз, 1852 г.)

"Питаће ме, несумњиво, како сам дошао до тог уверења?" рећи ће овај велики слависта, који у потрази за истином не трага само за историјским догађајима и топонимским обиљежјима и порукама, већ и за кључем сваке истине - за језиком, првобитним словенским језиком. Он на себи јасно постављено питање, даје и јасан одговор:

"Пошавши од идеје, да се на почетку сваке велике расе налази једно племе - мајка, исто тако као што и на почетку сваке језичке фамилије постоји језик - мајка, тражио сам годинама то племе и тај језик на северу Европе. Но нигде нисам открио њихово постојање. Нашавши, да су Пољаци и Чеси Боемије чувари најстаријих познатих докумената словенске историје, ја сам - на основу тога - најпре закључио, да су та два народа најстарији од целе словенске групе. Међутим, обилазећи њихове области, уверио сам се, да сам био у заблуди..."

"После узалудних истраживања одлучио сам, да идем да тражим тај тип код Руса. Али код њих сам открио словенска својства толико изобличена азијатским утицајем, колико и у Пољској утицајем запада. Очајан, прешао сам на Словене, за које се каже да су варвари. Све је допринело да се упутим у том правцу.

"Пољак из Варшаве упутио ме је краковским горштацима, као највернијим чуварима националних одлика. Руси пак из Москве слали су ме Русинима у Украјину као оснивачима њиховог царства. Стигавши у Украјину, ту сам нашао обичаје, легенде, традиције и цео русински живот у толикој мери испуњен јужњачким успоменама, да сам био присиљен да идем да тражим вилу чуварицу словенске колијевке даље на југу..."

"Најзад прешавши Дунав, није ми дуго требало, да ту пронађем украјинског Козака, Русина из Галиције, пољског горштака са Карпата и боемског планинца из Судета - једном речју - сва првобитна племена Словена, дивно изражена кроз балканског Илира."

"Све што код других словенских народа живи још само као легенда, или нејасан мит - постоји још увек као живи закон у тој непроменљивој Илирији: Нисам ли на основу тога могао да закључим, да сам најзад додирнуо живу стену - тле првобитног постања. и да су Срби Илирије најстарији међу Словенима".

Усхићен тиме што је својим сазнањем "додирнуо живу стену првобитног постојања словенског", Сипријан ће наћи за потребно да изјави и следеће:

"... Од словенских језика треба што је могуће боље упознати најстарији, најједноставнији, онај који даје кључ за остале... Тај језик, тај народ, ту првобитну словенску поезију, верујем, нашао сам код Срба из Илирије".

Сипријан Робер Србе Илирије или Илиро-Србе назива и "Прото Србима" или првобитним Србима. "Доњег Дунава и Црног Мора".

"Порекло Прото Срба Доњег Дунава и Црног Мора", пише он, "иде до једне тако давне епохе, да се она губи чак и пред истраживањем етимологије. Ти Срби, у то давно доба, дошли су с југа, преко Трачког Босвора или околото Црног Мора, на Балкан и Подунавље. Одатле се проширили на сјевер, к западу и истоку... На Балтичком Мору били пре него што је Мојсије кренуо са Јеврејима из Египта... И читава Италија је била насељена словенском расом... У тој неиспитаној временској давнини имали су они читаву мрежу држава, које су се пружале од Јадранског Мора до Архангелска..."

Код Робера чита се и ово:

"Присуство Словена (ччитај Срба или Прото-Срба, јер име Словени у предхришћанско доба није постојало) пре Христа у области Илирије и Дунава - потврђује мноштво имена места, река и планина, која очито носе словенски печат. Могао би да се наведе један велики број античких градова, чија имена имају јасно значење само у словенском (српском) језику ... Један знатан град у Македонији, тако, зове се Србица. Код Птоломеја Сербинум је име једног другог насеља у Панонији, које пак Пеутингерова Табла означава као Сербициум..."

"А зар", у наставку ће Робер, "Церија, та илирска краљица, не носи своје име по планинској области око Цера. Најзад, ко зна да на римски начин записано Генцијус није означавало господара Зете, тј. области чији је главни град Скадар, који је одувек био главна својина илиро-словенских господара". Роберова казивања су супротна од казивања берлинско -бечке германске школе, која се појавила као реакција на обимна истраживања словенске прошлости, посебно у оквиру Јужно-словенске историјске школе, познате као српска аутохтонистичка школа.

ГЛЕДИШТА БЕРЛИНСКО-БЕЧКЕ ГЕРМАНСКЕ ШКОЛЕ

Илија М. Живанчевић¹, научник широког и сигурног знања, за којег се каже да је настојао да са "нашег расног генија и наше народне мисли разгрне туђински вео", о српској аутохтонистичкој школи и оној берлинско-бечкој каже:

"Крајем XVIII се појавило и цели XIX век трајало необично живо интересовање за историјом уопште и истраживањем Словена и њиховог порекла."

¹ Наш савременик, у свом дјелу "Новом поколењу" (Београд, 1934.) сабрао је, повезао, анализирао и учинио јасним, можда боље од свих других, изворна знања о словенској раси, њеним прецима и цивилизацији, коју су подарили европским народима. На жалост, и ово савремено дјело, као и она ранија: Шафарика, Суровјецког, Сипријана Робера, Милоша Милојевића, Симе Лукин-Лазиха и других, предато је заборава, али, на срећу, није избрисано, као што нијесу ни она друга.

"Ослањајући се најпре на летописну књижевност и традицију, на словенском југу створила се веома заслужна историјска - Српска. Тако би се могла назвати, јер су јој Срби били најизразитији представници, или јужнословенска по томе, што су је примили готово сви историчари са словенског југа, или, најзад, аутохтонистичка по томе, што Словене налази у давним временима као староседеоце на Балканском полуострву".

Живанчевић у наставку наводи да је "ова школа сматрала, да су они народи, који су живели на данашњој словенској територији: Дачани, Трачаки, Илири и сви остали који се спомињу на Балкану, у јужној Русији и у средњој Европи, само имена словенских предака и њихових племена".

Ово Живанчевићево казивање о распрострањености словенских предака у свему одговара казивању Милоша Милојевића, Симе Лукин-Лазиха, Сипријана Робера, Шафарика, па и Плинијевим и Страбоновим сведочанствима и Птоломејевим географским картама.

Живанчевић има на уму и Летопис Нестора Часног, по којем су се словенски преци налазили и на пољу Сенару, где су са ондашњим првобитним народима подизали Вавилонску кулу, а онда, као што то стоји у старим изворима, доспели на Балкан и у Подунавље.

О Српској аутохтонистичкој школи Живанчевић каже и следеће:

"Идентификујући Винде, Винеде, Венде, Венете са Херодотовим Сараматима и Енетима и са Хомеровим и Цезаревим Венетима, ова школа је нашла претке Словена - не само на Балкану и у Централној Европи, већ и у Италији, на Пиринејима, у Бретањи, Хелвечији, Скандинавији - готово у целој Европи. А ослањајући се на ономастику и филологију, нашла их је и у Северној Африци - Египту и Малој Азији."

Најпознатији представници ове школе, наводи Живанчевић јесу: Јован Рајић, Милош Милојевић, Мавро Орбин, Качић-Миошић, Грубишић, Раковски и др. Ова школа је извршила огроман утицај и на руске раднике на историји Словенства: Тадишчева, Ламанског, Болтина, Даниловског и друге. А од Пољака припадају јој добро позната имена Адама Мицкијевича, Суровјецког, Клечевског и др. Међу Словацима и Чесима: Лепенек и Павле Јосиф Шафарик.

"Против ове школе појавила се као реакција немачка Берлинско-бечка школа, која данас тријумфује на свим нашим катедрама историје... Стала је на гледиште, да се Словени имају тражити као "варвари" на оним местима на којима их је означио готски калуђер Јорданис у шестом веку, а њихово надирање на Балкан има да се рачуна од Јустинијанова доласка на престо, после године 527."

"Према овоме, теза о аутохтоности Словена и тзв. аутохтонистичка школа имају отпасти и насељавање данашње словенске постојбине има да се схвати као предодређено кретањем Хуна и њиховом пропашћу".

Живанчевић у наставку каже, да казивање готског калуђера Јорданиса, као и још неких баварских летописаца, на којима берлинско-бечка школа заснива своје упориште, "не могу се узети као тачни и непристрасни извори за словенску историју. А због тога, што произилазе од оних писаца, који су верски и национално припадали оним таборима, из којих се на Србе гледало крвавим очима..."

Према Живанчевићу, "Немци су пали у још једну темељну грешку":

"Стали су на непозитивистичко гледиште, да су Аријевци подударни са Германима."

"Овим немачким тврђењем Словенство је потискивано из индоевропске групе и његова прошлост обавијана тамом... Његова стара култура имала се, тако, тражити негде међу Монголо-Татарима..."

Илија Живанчевић, на основу компаративне филологије¹, настале 1786. године, разјашњава поријекло и сродност групе индоевропских језика, а тиме и германске подударности, тј. неподударности с Аријевцима.

¹ Компаративна филологија се развија од 1786. год.

"Према филолошким претпоставкама, сви ти тзв. индо-европски језици произилазе из једног заједничког језика², који никада није био савршено уједињен", пише он у свом дјелу "Новом покољењу". "Тај језик, као извор аријских језика, грана се на тај начин што су се од њега одвојили разни дијалекти, диференцирајући се све више од заједничког прајезика и разликујући се све више међу собом. Поделом, они су, опет према претпоставци, отишли у две велике групе, у једну која број сто изговара са "К" - кентум или Ц" - центум и другу, која га изговара са "С" - сата или сатем."

² Године 1813. сви језици, онда сматрани као сродни, сврстани су у индоевропску групу језика, коју су германски научници прометнули у индогерманску. Тек 20 година касније индоевропској групи језика придодат је Словенски.

"У прву групу отишли су: стари грчки са свим дијалектима - латински са италским, две групе келтског и две групе германског."

"У другу групу отишли су: санскрит, ирански, јерменски, словенски и литвански."

"По подели индоевропских језика у две групе с обзиром на изговор "К", "Ц" и "С", испитан је степен сродства између разних језика исте групе, као и сроднички односи разних језика из разних група. По досадашњим резултатима подела изгледа овако:

"Словенски језик је, према изговору, отишао у групу "С", али се тамо нашао са тако блиским рођацима, да је филологија стала на гледиште, да су словенски и ирански произашли из истог дијалекта аријског језика и да су, према томе, ова два језика у прошлости били једно. Затим, налазећи архаичне облике јако заступљене код словенског, санскрита и јерменског, као и мешања самогласника "у", "а", "о", "е" и кратко "Е" -

Филолози су нашли необичну блискост словенског, санскрита и јерменског. А упоређењем словенског са балтским, закључено је, да су и та два језика морала постати из истог дијалекта преиндоевропског језика".

"На овај начин, филологија је нашла да је словенски језик необично сродан са свим језицима из групе "С"..."

КО ЈЕ ДАО РИЈЕЧ ДРУГИМА И КО ЈЕ НОСИЛАЦ АРИЈАНИЗМА?

"Што се тиче", наставља Живанчевић, "сродности словенских језика са германским, као језиком из групе "К-Ц", немачки филолози Фик и Шпајхер закључили су да и један и други језик произилазе из старог аријског дијалекта."

"Из ових карактеристичних факата, да словенски стоји, с једне стране, у тако блиском сродству са ИНДОИРАНСКИМ, као и да је с њима произашао из истог дијалекта, а да су, с друге стране, ГЕРМАНСКИ И ИРАНСКИ тако далеки међу собом - мора се закључити да се ИНДОЕВРОПСКО ЛИНГВИСТИЧКО СРОДСТВО ГЕРМАНСКОГ И ИНДОИРАНСКОГ заснива само преко СЛОВЕНСКОГ и његовим посредством."

"Другим речима, словенски језик заузима централно место у групи индоевропских језика - и филолошки и географски, и у колико му је било који индоевропски језик географски ближи, утолико му је ближи филолошки (случај источногерманског и западногерманског) и утолико више има АРИЈАНСКОГ ЕЛЕМЕНТА."

"Према закључцима, до којих су дошли страни филолози: Фик, Шлајхер, Гријерсон, Џајлс и други, за нас је потпуно несумњиво јасно, да су Словени староседеоци готово на целој својој данашњој територији. Да су са те територије, као географске централе, вршили утицај на суседе и на западу и на истоку. На западу на Германе, а на истоку на Дасијусе, давши и једнима и другима и Германима и Дасијусима - Реч... Због тога је словенски језик централни језик замишљене ИНДОЕВРОПСКЕ ГРУПЕ..."

Живанчевић је доказ за ово вјероватно засновао и на врском есеју Адолфа Пиктеа "Индо-европско порекло, или првобитни Аријевци" (Париз, 1877. г.). У овом есеју "лингвистичке палеонтологије", како се истиче, добродошлом сваком лингвисти, филологу, митологу, историчару, етнографу, па и археологу, Пикте, у потрази за народом који је дао "реч другима", каже:

"У давно време, које је претходило било каквом историјском сведочанству, у време које се губи у тами прошлости, једна раса постепено је расла у првобитној колевци, где се припремала за своју сјајну будућност. Надарена даровима мудрости, у срцу грандиозне, али строге природе, која је давала своја богатства, но не расипајући их, та раса је била од почетка позвана да радом победи материјалне услове у циљу сигурног опстанка..."

"Растући бројем и напредујући, та бујна раса је изграђивала као моћно средство развита свој језик - диван по свом богатству, својој снази, својој хармонији и по савршенству својих форми; језик кроз који су спонтано избијале све њене импресије, њени благи осећаји, њена наивна дивљења, али исто тако и њен елан ка једном вишем свету; био је то језик пун слика и интуитивних идеја, који је носио у заметку сва будућа богатства величанственог процвата најузвишеније поезије, као и најдубљих мисли."

"Најпре је један и истородан, пошто је већ постигао висок ступањ савршенства, тај језик је том првобитном народу служио као заједнички орган све дотле, док није изашао из граница своје родне групе. Стални и брзи пораст житеља морао је да доведе до постепених и све даљих сеоба."

"Од тада - због одвајања на различита племена, због све мањих међусобних веза, због промена у начину живота, дошло је до стварања, на заједничкој основи, извесног броја дијалеката, који су наставили да се развијају, но не одвајајући се још од почетног стабла..."

"Колико је векова требало, док се није завршила ова прва фаза мирне еволуције? Једва да се у овом погледу може направити нека претпоставка. Оно што је сигурно, то је, да ми већ почетком историјског времена налазимо овај првобитни народ расут на огромном простору..."

"Компаративна лингвистика је управо објаснила ове опскурне проблеме, бацивши на њих неочекивано светло. Помоћу тог моћног истраживачког оруђа, доказано је непорецивом очигледношћу, да је порекло толиких расутих народа заједничко..." Међутим, недостајао је још као центар за везу, један језик, ближи првобитном извору, који је као такав боље сачувао првобитну чистоту."

Тај језик је нађен у санскриту... и зенду... Њихова привидна или стварна размимоилажења била су сведена на истинске узорке, на промене, на губитке изазване временом и непрекидном потребом, да се надокнаде изгубљене форме... Коренски афинитет свих индо-европских језика неизоставно води до тога, да их све посматрамо као произашле из једног јединог почетног језика - језика мајке, јер никаква друга хипотеза не би могла да објасни блиске везе које их међусобно спајају.

Дакле, како нам један језик увек намеће помисао и на народ, који њиме говори, произилази, да све индо-европске нације потичу од једног стабла... Отуда са сигурношћу можемо да закључимо да је постојао један преисторијски народ... у свом почетку чист од сваке мешавине, довољно бројан, да буде подлога мноштва људи, који су из њега произашли и довољно надарен, да би створио можда најљепши језик света.

"Тај народ, који не познаје ни једна традиција, али чије постојање је обелоданила филолошка наука, желимо да узмемо за предмет своје студије... Ми Европљани желимо тако неодољиво да знамо, који је то народ био..."

ЈЕЗИК ВЕДА

Из овог Пиктеовог надахнутог поимања, јасно је да је он тачно осјећао присуство тог преисторијског народа. Но, да би његово име са сигуриношћу јавно обзнанио, потребно му је било да располаже непосредним и непобитним свједочанством. У разради предмета свог изучавања, тражио је те чврсте доказе у језику Веда или језику знања -ЈЕЗИКУ МАЈКЕ, за чије се вријеме и мјесто постанка није много знало.

"Када су", вели се, "настајале и последње ведске химне, Соломона још није било"¹

1 Ами Буе

Пикте о језику Веда каже:

"Био је то језик веома богат једносложним глаголским облицима, од којих је суфиксима стварао обиље изведеница свих врста. Његов фонични (гласовно-звучни) систем био је једноставан и складан. Разликујући три рода, тај језик је давао неку врсту симболичког живота свим предметима неживе природе. Помоћу три броја и седам падежа његове деклинације, прецизно је означавао граматичке односе. Структура његових глагола особито је показивала дивно савршенство. Прономинални (заменички) наставци са три лица и три броја, исто тако као и различите флексије у комбинацији с променама основног вокала (самогласника), омогућавале су, да се разликују најфиније нијансе времена и начина. Ако се томе дода велика лакоћа стварања сложеница свих врста, увидеће се, да је тај језик сједињавао на једном високом ступњу квалитете, чији тако потпун скуп се не налази нигде друго".

На овај Пиктеов истаичани опис ведског језика, складно се надовезује и опис санскритолога Неве:

"Овај језик је музикалан, свеж, чудесан, створен да буде ехо живе природе, буран, хармоничан; он је огледало прозрачног неба и планинског хоризонта. У неким химнама РГ - ВЕДА одражава се, уз благо светло, изненађујуће богатство форме и сликеОн носи печат ратничког поноса и тихе меланхолије..."

Иако Пикте и Неве нису директно обелоданили који је народ говорио ведски, у њиховом опису давног ведског језика, препознаје се у свему савремени језик Срба, што доказује Ами Буе. У опису српског језика Буе распјевано каже:

"Српски језик је богат, лаконски, енергичан и хармоничан; он подједнако добро пристаје и мушком и женском полу и употребљава се исто тако срећно за опевање љубавних нежности, као и великих и крвавих подвига бога Марса; он је звучан, отмен, говорнички, снажан; то је уједно исто тако језик јунака као и говорника. Србин говори полагању од Немца, правећи паузе и на начин, који се дивно прилагођава дебатама. Никаква дискусија на неком европском језику не подсећа нас више на пристојност и речитост енглеског говора, као она, која се одржава на српском."

"Сва разлика је у томе, што је Енглез одвећ често флегматичан и хладан у својој унутрашњости, док душу Србина загрева јужно сунце..."

"Конструкција српских реченица је тако једноставна, Срби имају толико смисла за прецизност, њихова машта је тако чудесно источњачка, сваки говор тако пристојан, кад на њега дође ред, да можемо само да се дивимо њиховом језику, упоређеним с муцањем Грка, праћеним гестикулацијом и честим прекидима присутних, или с француским и италијанским одвећ надувеним и пуним реторичког цвећа, или пак с језиком натмурених Немаца, с њиховим реченицама при којима се губи дах и с њиховим особинама, да лепоту обавијају велом."

"Ако су икада један језик и један народ били створени за владавину јавним расправама, то су сигурно српски језик и српски народ."

Буе истиче и следеће:

"Врло је незгодно, што студиј српског језика још није олакшан потпуним делима ... Но Срби поседују много лепу поезију и само то би требало да нас обавеже, да учимо њихов језик... Учење српског је било занемарено, јер се замишљало, да је тај језик 'варварски', те да нема литературу.... Међутим, познати су радови извесних филолога, на проналажењу потпуно зајеничких корена грчког и српског језика..."

Учена Олга Луковић-Пјановић у својој студији СРБИ... НАРОД НАЈСТАРИЈИ, узимајући у обзир описе и коментаре српског језика, каже:

"Српски језик, судећи по свим до данас сабраним документима и сведочанствима, више од свих других језика, с којима смо могли да вршимо упоређење, може да буде тај ненађени и од западњака неоткривени језик, представљајући не само језички континуитет почев од давног ведског, па чак и предведског периода, већ континуитет како ведских традиција, тако исто и ведског духовног блага готово у његовој свеукупности. Један писац изузетног знања то потврђује и нама се чини, да његов ауторитет не може да се оповргне. То је Илија. М. Живанчевић, који је јасно изрекао, управо на основу свог великог знања, да су СЛОВЕНИ ОСТАЛИМА ДАЛИ РЕЧ..."

Илија Живанчевић је својим анализама и поређењима индоевропских језика одиста показао да су Словени другима подарили РЕЧ. Он каже:

"Као што се извор тзв. индоевропских језика налази у Словенству, тако се први, за сада познати, аријански обичаји налазе очувани у ВЕДАМА. А обичајн древних Словена, уколико су познати, забележени или очувани, подударни су са обичајима из ВЕДЕСКЕ и готово ВЕДЕНТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ - из чега излази, да су и ВЕДЕ И ВЕДЕНТЕ, као прва аријанска. предања, творевине СЛОВЕНСКИХ ПРЕДАКА, као носилаца аријанизма и тзв. индоевропске групе.

"Када се, дакле, Словенство непристрасно посматра са научно-филолошког гледишта и када се детаљно испитају његов претхришћански живот и древни обичаји онда и његова и општа историја добијају други изглед.

"Историја Словенства тиме", закључује он, "престаје да буде историја народа или расе, која се има сматрати као удаљена од културе за читаве векове и просторе. Напротив, као историја народа који је дао РЕЧ, ВЕДЕ И ВЕДЕНТУ, она постаје општа историја, историја носиоца оне људске мисли, која и данас зрачи, извире из безгранично простране и несрављиво чисте, бесмртне Словенске Душе".

ВЕДЕ И ВЕДЕНТЕ¹

¹ Прва позната аријанска предања.

О којима Живанчевић говори на основу добро истражених и простудираних сазнања, најстарији су индоевропски писани споменик, који чини поетски зборник од око хиљаду химни.

Химне су посвећене највећим дијелом божанствима, митским бићима, веровањима, обичајима - о зачетку човечијег живљења између неба и земље. У једној од њих се и каже:

" НЕБО ЈЕ МОЈ ОТАЦ,
МАЈКА МИ ЈЕ ВЕЛИКА ЗЕМЉА;
НАЈВЕЋИ ДЕО ЊЕНЕ ПОВРШИНЕ
ЊЕНА ЈЕ МАТЕРИЦА.
ТАМО ЈЕ ОТАЦ ОПЛОДИО УТРОБУ ОНЕ,
КОЈА ЈЕ ЊЕГОВА СУПРУГА..."

По својој љепоти, дубини и узвишености исказане мисли, ВЕДЕ се карактеришу као опште признато врхунско поетско дело људског ума и као претходница поетског словљења.

Народ који је говорио ведским језиком - ВЕДАМА је увеличавао свечаности приношења жртве боговима - заштитницима од суседних непријатеља, потом заштитнику куће, укућана, стоке, земље, дарова природе... Химна којом су се обраћали неком од тих богова каже:

"ЗАЗИВАМ ТЕ -
ТЕБЕ,
ИЗ ТВОГ ДРЕВНОГ БОРАВИШТА,
ТЕБЕ,
КОЈИ СИ УСЛИШИО ВЕЋ ТОЛИКО МОЛИТВИ,
ТЕБЕ,
КОЈЕГ ЈЕ НЕКАДА МОЈ ОТАЦ ЗАЗИВАО!"

Уз Бога и божанства - отац, у ведским химнама, има посебно мјесто. Уједној од њих стоји:

"ОЧЕВИ НАШИ СУ ТРАЖИЛИ СКРИВЕНО СВЕТЛО.
НАЈМУДРИЈИ СЕ ПОКАЗАО...
ПЛАНИНА ЈЕ ОТВОРИЛА УТРОБУ
ПРЕД ДОБРОТВОРНИМ ВИТЕЗОМ,
ТАЈ СМРТНИК,
СЈЕДИЊЕН С МЛАЂИМА,
РАЗДЕЛИО ЈЕ ЉУДИМА
БОГАТ ПЛИЈЕН.
АГНА (свештеник)
МУ ЈЕ УПУТИО ДУБОКО ПОШТОВАЊЕ".

Из ВЕДА, као из историје, сазнајемо да народ који их је створио, у областима на којима је живио, није био миран и спокојан, већ је са сусједима који су га окруживали био у непрестаној борби за свој опстанак. Тим ратницима, баш као што је случај код Срба нашег доба, место је у пјесми. Каже се:

"ПОБЕДОНОСНЕ ГРУПЕ СУ СЕ САБРАЛЕ,
ОКО ОНОГА
КОЈИ ЈЕ БИО РАСПОЛОЖЕН ЗА БОРБУ.
НОВОСТ СЕ РАШИРИЛА,
ДОК ЈЕ ВЕЛИКА ЗВЕЗДА ИЗЛАЗИЛА ИЗ МРАКА ..."

А пошто у ратним окршајима нестају добра и падају главе, за помоћ се обраћа свемоћном богу Агни. Уз приношење жртве, говорн се или пјева:

"ТИ СИ, АГНИ, ЧАСНИ ГЛАСНИК,
НОСИЛАЦ МИЛОДАРА,
КОЊАНИК
КОЈИ УПРАВЉА ЖРТВАМА.
ЗДРУЖЕН СА ЗОРОМ,
ПОДАРИ НАМ ВЕЛИКО ОБИЉЕ -
УЗ СНАЖНА МУШКА ЧЕДА..."!

Зар се не чини да се овом молбом Богу не обраћа неко из давног доба, из доба ВЕДА, већ неки Србин из данашњих наших земаља на Балкану, уз славски колач?

Ведске химне, тако, у себи чувају прапочетке поимања законитости људског живота и живљења у једној давно-давној епохи, засноване првенствено на светости куће, породице и земље, што у Српству и данас представља највећу вриједност и светост.

СРБИНДА И СРБЕНДА

Неки санскритолози су мишљења да су ВЕДЕ донијете у Индију са сјеверозапада у трећем или другом миленијуму прије Христа, након инвазије неког од индоевропских народа. Неки, опет, налазе да оне датирају још из много ранијих времена и да им се почетак и трајање не могу одредити.

Емил Бирнуф, тако, у свом, код санскритолога веома цијењеном, есеју о Ведама, објављеном у Паризу 1863. године, каже да су "песницима ведске епохе претходили други, старији песници, који су уједно били њихови преци и оснивачи њихове вере и обичаја". Бирнуф сматра да су "ти прадавни господари породица, по прилици, живели северозападно од Пенцаба, а други још и даље на северозападу, што указује да се трајање ВЕДА апсолутно не може одредити". По његовом тврђењу, ведске химне су претходиле класичном санскриту и пракриту -чиме постају средиште свих филолошких студија".

Компаративна лингвистика је утврдила да Бирнуфови "прадавни господари породице" могу бити само древни Срби, јер од свих европских народа, они једини, у најстаријим ВЕДАМА, званим "РГ-ВЕДЕ", налазе траг свога имена у облику СРБИНДА, што одговара ововременом српском СРБЕНДА.

Берлинско-бечка германска школа је настојала да овај крунски доказ о древности српској обезвриједи. Протумачила је да се израз СРБИНДА у ВЕДАМА не односи на људско већ на митолошко биће. Међутим, и из редова германских научника јавило се објективно тумачење израза СРБИНДА. Учннио је то аустријски санскритолог Валтер Вист. У једној од својих расправа он наводи да "СРБИНДА у ВЕДАМА означава властито име, назив неког ВОЈСКОВОЋЕ или ПРВАКА што значи: господар, вођа, принц-ПРВИ код нововремених Срба". "СРБИНДА је име једног војсковођс с ким су дошли у сукоб Индуси и бог Индра", стоји у једном објашњењу.

Вист, осим властитог имена СРБИНДА, истиче и имена ријека, планина, народа и насеља и каже да се кроз анализу имена која се јављају у ВЕДАМА, може објаснити чак и сама тзв. "аријевска инвазија", над којом, "упркос напретку нашег века на разним подручјима, лежи вео нејасности".

Више санскритолога, посебно оних из словенског рода, сматра Вистов аналитички рад веома корисним, не само у области индологије већ и за класичну филологију, античку историју, географију и етиологију. Они потом доказују да СРБИНДА није једина прасрпска ријеч у ВЕДАМА. Према њиховом непотпуном прорачуну, "наш матерњи језик је сачувао више од три хиљаде ријечи из времена најстаријих ведских химни, које ни до данашњих дана нијесу измијениле ни облик ни смисао".

"Не мора се, наводи се, бити лингвиста, нити посебно учен, већ само писмен Србин, да би се у ВЕЛИКОМ САНСКРИТСКО-ЕНГЛЕСКОМ ОКСФОРДСКОМ РЕЧНИКУ нашло и издвојило хиљаде чистих српских речи".

Истичу се и примјери бројних истоветних имена и ријечи које се читају у ВЕДАМА и налазе у ововременом српском језику: За мајку, и у ВЕДАМА и у нашем МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ се каже: НАНА, за оца и онда и сада ТАТА, за брата - БРАТ, сестру - СЕСТРА. Исти су називи и за ближу родбину: свекар је СВЕКАР, свекрва - СВЕКРВА, стрина - СТРИНА, прија - ПРИЈА. За пут којим се ходи и у ВЕДАМА и у СРПСКОМ стоји ПУТ, огањ - ОГАЊ, дан - ДАН. У ведском ријеч САБА у српском значи САБОР, УПАНАХ - ОПАНАК. У ведском глагол ДУДЕТИ, ДУДАТИ у српском значи ГУСЛАТИ. Поставља се с правом питање да ли су творци ВЕДА знали и за инструмент ГУСЛЕ?

Да су ВЕДЕ духовна творевина првобитних Срба, које Живанчевић назива древним Словенима, што у крајњем и јесте исто, осим увјерљивих ријечи - имена, назива и израза, доказује још много тога СРПСКОГ или СЛОВЕНСКОГ: народне изреке, пословице, обичаји, нека вјеровања, породична компактност, поетичност казивања, знање, видовитост...

И ријеч ВЕДА, како се тумачи, налази коријен у српском појму ВИД, ВИДОВИТОСТ и значн ЗНАЊЕ - СВЕТО - ЗНАЊЕ Дакле: ВЕД - ВИД - ЗНАЊЕ.

У значењу коријена ВИД, управо се и види подударност ведског и српског језика, те поимање мудрости и знања. У претхришћанско доба, код наших предака, ВИД је означавао и бога ВИДА - СВЕТОВИДА. То је онај Световид, којем су, како је већ речено, Срби посветили и дан у години, под именом: ВИДОВДАН.

РГ-ВЕДЕ садрже и бројне називе мјеста, ријека, језера и многа друга обиљежја и значења која као печат свједоче о живљењу наших предака у Индији. На основу тих и мноштва других исто тако увјерљивих доказа и свједочанстава Шафарик и каже:

"У Европи ни за један други народ, осим за Српски, не може да се каже да је био у Индији".

ЗАШТО СЕ ЗА ИМЕ СРБИ МАЛО ЗНАЛО У ПРЕТХРИШЋАНСКО ДОБА?

Павле Јосиф Шафарик, с којим смо се сретали и на претходним страницама ове приповјести, који се убраја у великане славистике, што и јесте, оставио је праву ризницу доказа, свједочанстава, општоумних расправа, анализа и упозорења о древности и аутохтоности СРБА.

Да би своје тврдње лишио било какве сумње, истаћи ће да он своје "излагање о српском имену и Србима, не заснива на вјероватноћи, већ на истини и чврстој историјској подлози".

Рећи ће и да су странци тешко изговарали име Срби, те се и зато мора разликовати њихов изговор овог имена:

"Грци, Латини и Германи не само што су име Србин изговарали и писали у искључивом облику: Сербли, Зурби, Зрби, Гурбизи, већ су их, због нејасних појмова о њима, називали и кривим именима: СКИТИМА, САРАМАТИМА, ИЛИРИМА, ТРАЧАНИМА, ВЕНДИМА, ТРИБАЛИМА..."

Византијски писац и историчар Лаоник Халкокондил, из друге половине XV вијека, у својој историји о Византији, која обухвата догађаје од 1298. до 1463. године, записаће да је турског султана Мурата у боју на Косову 1389. године "убио један Трибал".

Дакле, и у ово историјско доба, након два вијека постојања средњовјековне српске државе Немањића на Балкану и Душана Силног, цара Срба, Грка и Арбанаса - један учени Атињанин, највећег српског јунака, МИЛОША ОБИЛИЋА назвао је ТРИБАЛОМ.

Тумачи се, да овакву тврдњу Халкокондила није исказао случајно или злурадо, већ на основу, у његово доба постојећих списа и рукописа, у којима је он све Србе идентификовао са Трибалима, које сматра најстаријим и највећим од свих народа. Он каже:

"Трибали су народ најстарији и највећи од народа, поуздано знам... Трибали, Мизи, Илири, Пољаци, Сарамати између себе се служе истим језиком... Бораве с ове и оне стране Дунава... такав је мој закључак".

По Шафарику, то мноштво имена којима су називани стари Срби, и био је разлог што се српско име мало јављало и за њега мало знало код странаца у предсловенско доба. А "....српско име стварно се простирало од Одре и Елбе, па преко средње Европе до Дунава и преко Дунава", вели он. А у наставку каже:

"Постоји име: СЕВЕРНИ или РУСКИ СРБИ, које баварски географ назива ЗЕУРИНИ, затим ИЛИРСКИ или ЈУЖНИ СРБИ, МЕЈСЕНСКИ и ЛУЖИЧКИ СРБИ; има то име и у провинцијама око реке Сале, названих СРБЕЛАНД, САРОВА, ЗУРБА, СВУБЕРЛАНД. Посебна област била је СРБИШТЕ или ЗЕРБИШТЕ, око места ЗЕРБЕСТ, између Руте и Елбе.

"Тако је, дакле, сва данашња Румунија Седмоградија, Моравија, Чешка, део Аустрије или Ракуске, сва Шлезија, Пољска, Мађарска, Банат, Галиција и Буковина, Бесарабија и Мала Русија до Дњепра, састављала некадашње царство српско или тзв. Даско (Дацко) и Гетско", стоји у Историји Милоша С. Милојевића, као да је допуна мишљењу Јосифа Шафарика.

"Уопште узев, ништа у древним временима није раздвајало словенски свет од словенског севера до словенског југа", каже Сипријан Робер.

Ова, као и бројна друга сазнања, намећу питање:

- Које и када раскинуо словенску компактност с "оне и ове стране Дунава" и од Балтичког до Јадранског и Егејског мора?

- Одговор и на ово, као и на бројна друга питања која се односе на давнину, налазимо код ових великана славистике.

Шафарик каже:

"Најезде које су представљале ужас за Европу, биле су најезде Хуна, Авара, Бугара, Казара, Мађара и Печенег, који су наваљивали у хордама из Азије..."

Након ових разорних најезда народа монголско-турског поријекла, древну српску цивилизацију на Балтику и у Подунављу докрајчили су Германи у савезништву са Мађарима.

Милојевић констатује:

"Мађари су упали и остали у подручје централне Европе, баш у онај део у којем су обитовали древни Срби".

Шафарик износи да се упркос свим најездама, германизацијама и мађаризацијама и до његова времена - "име Срби задржало на доњем Дунаву и Сави, па у некадашњој Илирији на Балкану"¹, затим у доњој и горњој Лужици..."

¹ У Шафариконо доба највећи дио Балкана налазио се под Турцима.

Када је ријеч о Србима са Балкана и Лужичким Србима, Шафарик каже:

"Оба та народа наслиједила су своја имена из прадавних времена, када су сва данашња словенска племена била уједињена под заједничким именом СРБИ и када су говорили још једним општим, заједничким језиком, из којег се, постепено, приликом многих кретања, кроз дуго време, развило дванаест различитих говора..."

У закључку расправе о древности, облицима и значењу имена СРБИН и СРБИ, овај велики слависта ће рећи:

"Ако узмемо у обзир да је име СРБ првобитно домаће име СЛОВЕНА, тим почиње за нас један нов, далек и сигуран пут у истраживање поријекла и најстаријих сједишта данашњих Словена, јер имамо два сигурна имена тог прастарог народа: страно име ВЕДЕН или ВЕНДЕН и домаће и опште познато име СРБИ".

Рећи ће и следеће:

"Тек када најстарија седишта и историја Венда или Срба, чија словенска припадност не подлеже никаквој сумњи, буду историјски испитана, одређена и са сигурношћу установљена, тек ће онда истраживачки поглед смети да падне и на друге народе, да се установи постојање вендског, односно: српског народа у старој Скитији и Сараматији, или у другим европским земљама; тада ће грађевина наших старина бити чврста и необорива".

ДУНАВ ЈЕ ПРАСЛОВЕНСКА РИЈЕКА

Да је Шафарик знао за археолошко откриће из 1965. године, на обали Дунава, у Ђердапској клисури, на локалитету Лепенски вир, вјероватно би с усхићењем узвикнуо:

- Ето, то је најстарије место Венда или Срба илити древних СОРАБА, прародитеља свих словенских племена.

Шафарик би, са својим истомишљеником Суровјецким свим словенским археолозима, лингвистима, географима и честитим историцима - вјероватно оставио поруку и опоруку да подизање грађевине наше старине, ако хоће да им буде чврста и необорива, отпочну управо на обалама великог Дунава, којег су неки истраживачи словенске прошлости и назвали "прасловенском реком".

Они би засигурно тако урадили, јер би, на основу чудесних ископина творевина и трагова људске давности, сагледали да је овдје откривена велика тајна зачетка сјајне човјечије културе, надахнуте дубоком религиозношћу, која припада првобитном стаблу СОРАБА и још увек траје у традицији савремених Срба.

На вијест о археолошком открићу у Лепенском виру, париски дневник "Фигаро" је записао:

"Управо је остварено једно важно откриће у пределу Гвоздених Врата на Дунаву... Радници, копајући на једном градилишту у Доњем Милановцу, изнели су на светло дана трагове једног насеља, које је, по мишљењу стручњака, старо око 8.000 година."

"На површини од 1.200 квадратних метара, нађени су остаци од 41 куће трапезоидног облика, многобројне скулптуре и фигурине људи и животиња, које су по облику и димензијама јединствене."

"Ово насеље, сматрају археолози, једно је од најстаријих, за које се зна. По његовој архитектонској структури, по богатству у оруђу, у предметима и по осталим карактеристикама, ово насеље је једно од најнеобичнијих свједочанстава која поседујемо из каменог доба".

Светислав Билбији, дешифрант етрурских записа и аутор студије "Староевропски језик и писмо Етрураца" (Чикаго, 1984. г.), каже:

"Лепенски Вир је историјски документ, који нам открива део велике тајне; јер - из Подунавља је бели човек почео да се расељава и насељава најпре Европу, па Малу Азију, да једна његова грана допре чак до далеке Индије".

Билбија даје и скицу тог расељавања и уз њу каже:

"Лепенски Вир на овој скици симболично представља Подунавље - колевку, из које је потекао бели човек. Расељавање и ширење из Подунавља трајало је хиљадама година ... све док му се правци трагова нису изгубили у северној Африци и Индији..."

Драгослав Срејовић, археолог који је открио Лепенски Вир, у свом дјелу под истим насловом пише:

"Археолошка истраживања вршена на овом месту, између 1965. и 1968. године, показала су да је Ђердап подручје једне од најчуднијих и најблиставијих култура праисторије, у чијим су оквирима - знатно пре почетка неолитске културе, остварене форме и исказане идеје, које заузимају истакнуто место у општој историји људског духа."

"На Лепенском Виру, између шуме, камена и воде - поникла је прва монументална уметност средње и југоисточне Европе и настали су најстарији облици организованог друштвеног, привредног живота у Подунављу. Већ у шестом миленијуму старе ере Лепенски Вир је био стално насеље ловаца и скупљача хране, велики верски и уметнички центар, коме су остале привржене и прве генерације подунавских сточара и земљорадника из петог миленијума старе ере."

"Овом месту са хиљадугодишњом традицијом, обележеном стрмим литицама и застрашујућим вировима, враћао се човек и каснијих епоха, све до VI века нове ере, да крај њега живи, или сахрани своје мртве. Зато је Лепенски Вир - у ствари - велика некропола културе и народа. Њеним испитивањем упознаје се историја Ђердапа дуга преко 7.000 година, утврђује се нова димензија опште историје уметности и открива се посебно поглавље европске праисторије..."

У наставку Срејовићевог казивања стоји:

"Лепенски Вир је доказ, да мезолит није 'мрачно доба' европске праисторије, већ само период истрајне бременитости и да први велики успон европске културе у постгласијално време није оплођен утицајима са стране, него да је настао спонтано буђењем дуго притајених енергија подунавске културе млађег палеолита..."

Археолог Срејовић о том далеком времену каже:

"На почетку млађег палеолита, приближио око 35.000 година пре Христа, култура Подунавља у ово доба добија властиту физиономију и, што је посебно значајно, у њој отпочињу процеси и остварују се форме, важне за разумевање неких битних облика културе Лепенског вира: Оснивају се насеља на отвореном простору, започиње уметничко стваралаштво и формирају се јасне религиозне концепције."

"Тако се већ у старијој фази млађег палеолита јављају насеља на отвореном простору и први примери округле пластике. Али, тек у средњим и позним фазама млађег палеолита, од времена појаве Граветијанске културе (приближно око 25.000 година пре Христа), позната су бројна насеља на отвореном простору, често подигнута као и Лепенски Вир, на лесу, крај речних обала, са стаништима грађеним од дрвета, дугачких костију мамута, или камених плоча. Највећи број антропоморфних и зооморфних фигура такође припада Граветијанској култури, а иза њених оквира познати су и први налази, који јасније илуструју религиозна схватања подунавског становништва: жртвовање животиња, култ ватре и огњишта, повезивање покојника са огњиштем, посебно сахрањивање лобање..."

"Ово је", закључује Срејовић, "значајна чињеница. Она показује, да Европа није морала да прими са Блиског Истока становништво и културу, како би могла да превазиђе прошлост и нађе снаге за стваралачку будућност. Новооткривена култура Лепенског Вира је доказ, да је овај подвиг учињен у Европи самостално. Њено неочекивано откриће и њене изузетне форме показују, да су наша знања о путевима културе још увек ограничена, као и наше могућности, да предвидимо облике, које је живот способан да организује..."

Драгослав Срејовић, врсни археолог који је открио Лепенски Вир, а потом исписао значајно дјело под истим називом, с пуно оригиналних свједочанстава, не само што је боље и дубље од других предочио епохалност овог открића, које открива зачетак европске праисторије, већ је изношењем и описима важних појединости разоткрио и препознатљив ембрион породичних и религиозних традиција наших предака, изражених у култу предака, рођаштву, кућном прагу и огњишту, који се и дан данашњи држе у српском народу.

Срејовић, у поглављу "Чувари огњишта", у дјелу "Лепенски Вир", прецизно и сликовито описује унутрашњост куће лепенских житеља. У кући, породичном светилишту, посебну важиост има кућно огњиште.

"Огњиште са рецепијентом", пише он, "окружено каменим 'столовима' и скулптурама се издваја из простора за становање, те постаје центар малог светилишта... Огњиште има осовински положај, а прави центар има рецепијент са рељефном декорацијом, док камени 'столови' затварају са свих страна простор, који је директно осветљен млазом светлости..."

Светост огњишта се везује за култ предака, јер се уз њега "полажу покојници", али не сви, већ најважнији у породици -предак. Њима је у кући породице обезбеђивано трајно мјесто. неки од њих сахрањени су и под кућним огњиштем, да би "уживали топлоту ватре, која се не гаси, а исто тако и храну, што се на њему припремала". На тај начин "стицали су и вечни мир у безбедним и увек осветљеним оквирима светилишта". Гробно мјесто покојника је обиљежавано: изнад главе скулптуром с орнаментом, а испод стопала каменом плочом. Скулптура која се, како се казује, временом претворила у божанство које штити кућу, у хришћанству је преобраћена у икону свеца.

Погребни ритуали и помени обављани су у кућним светилиштима: око огњишта, скулптура и жртвеника. Приликом ископавања пронађени су остаци приношене жртве - рибе, јелена и још неких животиња. Јеленски рогови су у том послу имали посебно значење, па су закопавани уз умрлог.

Употребу јеленских рогова Срејовић је протумачио овако:

"Рогови јелена лако су могли да постану симбол, који, на најбољи могући начин, уједињује смрт и поновно рађање, васкрсење, сталну обнову и бесмртност. То су појмови који, истовремено, осмишљавају и живот и смрт. Стога се и полагањем рогова јелена уз покојника отклањало све оно што при сахрани збуњује људску мисао и узнемирује дух..."

"Помените жртве, као и остали елементи укључени у светилиште, показују, да суштину религије културе Лепенског Вира чини култ огњишта и ватре, култ предака и можда сунца. Међутим, све идеје које се везују за светлост, огњиште, ватру, небеска тела или покојника - израз су једне исте идеологије, која произилази из изразито космичких преокупација становника Лепенског Вира..."

"Једнообразност култа, која је до те мере наглашена, да се стиче утисак, да је религија кодификована, подразумева јединство заједнице и постојање бројних табуа, односно, друштвених норми, а светиње, које су из генерације у генерацију на исти начин распоређене око кућних огњишта - доказ су, не само упорног одржавања традиција, већ и строго патријархалних породичних односа..."

Уз ово тумачење, Срејовић каже и следеће:

"Ни у једној другој европској култури, све до времена раног хришћанства, покојницима није дата овако велика надокнада за сва одрицања од материјалних добара. Стога, гробови на Лепенском Виру и нису илустрација индивидуалних судбина, већ увек изражавају само идеју посебне метафизике. У њима недостају предмети који опомињу на пол, занимање, поседовање, друштвени положај и личне преокупације, али су зато постављени у простор испуњен обиљем облика, који формулише 'поглед на свет', подсећајући нас на српско пословично схватање све до нашег времена: 'Земаљско је за малена царство' "

Пишући о епохалном археолошком открићу на обалама Дунава - у Лепенском Виру - Срејовић није могао, а није ни настојао, да сасвим разјасни тајну првог изданка словенских предака и њихову јасну препознатљивост од давних давнина у евро-азијској људској заједници, али је јасно назначио и означио оно што је прије овог открића наслућивано и тражено. А то је: подударност религиозних и породичних традиција житеља Лепенског Вира са религиозношћу и породичном компактношћу античких, па и савремених Срба, што документовано и сликовито доказује Веселин Чајкановић у свом дјелу "Мит и религија у Срба".

На основу ових сазнања, може се са великом сигурношћу рећи да је колијевка Словенства Подунавље, да је Српство још од свог ембрија на свом данашњем тлу. Вријеме је с Лепенског Вира ¹, у једном часу, скинуло копрену с тајне, да би нам показало истину. Истину о нама, истину на коју Германи, Ватикан и Турција вјекovima већ атакују.

¹ Археолошко откриће Лепенског Вира и у њему очувани остаци материјалне културе, подстакли су ново гледиште о поријеклу словенских предака. Оно је наметнуло и теорију по којој СОРАБИ или древни Срби не воде поријекло из Индије, већ из Подунавља, одакле су расијањем доспјели у Индију, тамо донијели своју културу и овалотили је религиозним химнама ВЕДЕ и уредбом исказаном у Мауовом Законику.

ИЗВОРИ СРПСКЕ ЧИТАНKE

Лепенски Вир, баш као каква исконска књига, коју је мајка-земља миленијумима чувала у својим њедрима, својом вјеродостојношћу потврђује све оно што смо слушали од Симе Лукин-Лазича, Милоша С. Милојевића, Илије Живанчевића, Павла Јосифа Шафарика, Лоренца Суровјецког, Сипријана Робера и њихових умних претходника Мојсија Хоренског, Лаоника Халкокондила, Нестора Часног Кијевског, који је, вјероватио, на основу неког поузданог извора, Дунав и означио словенском ријеком, као и други који су се бавили коријеном и поријеклом Словена.

Лепенски Вир, тако, са својим саставним свједочанствима, која се могу узети као замена за несазнате или нестале давне записе и списе, уз сачувана дјела античких писаца и оних нововремених, које називамо слависти - драгоцјен је извор за исписивање ЧИТАНКЕ или ИСТОРИЈЕ о давнашњим СРБИМА, што вековима чека свог писца.

На географским дужинама и ширинама Азије, Европе, па и Африке, попут неуништивих свједока, стоје, и топоними и хидроними са српским именима и значењима. Они, као неуништиви печати, показују давнашње трагове наших прародитеља.

Издашан извор су и митови, легенде, скаске, химне, обичаји, вјеровања и друга предања, које српски род чува у свом језичком памћењу још од сорабских и ведских времена.

И Библија, за коју се мисли да је књига божјег објављења, настала је из митова и легенди. Научна истраживања показују да су томе највише допринијели израилски свештеници.

Они су били истраживачи, компилатори и редактори старих митова и легенди. Коначна редакција данашње верзије библијског текста, како тврде библисти, настала је доста касно, у раздобљу од VI до IV вијека прије наше ере, након повратка Јевреја из вавилонског ропства. Намјера овог великог посла је

била, да се код Израеља, народа који још од његовог настанка није пратила слога и срећа, створи и учврсти увјерење о настанку свијета и човјека вољом Бога Јехове, којем ваља служити, од њега примати награде и кажњавања, подносити му жртве и стрпљиво чекати објављивање његове воље. У складу са том божјом вољом, ова света читанка попримила је васпитну улогу у подучавању израиљског народа о његовом настанку, борби за опстанак на синајским просторима, моралним нормама, друштвеном уређењу, законима и будућности.

И, мада се вјековима мислило да је "Стари завјет" "оригинална јеврејска творевина", скорашњи библисти су утврдили, да су се његови творци у свом "послу служили мноштвом прастарих предања различитих народа, али су их безобзирно прерађивали и допуњавали властитим причама у своје религијске сврхе... Приче које су творили и преносили покољењима, служиле су им само за то да докажу да је Јехова још од Аврамових времена управљао судбином изабраног народа".

Нијесу ли се ти творци инспирисали и понајприје служили митовима и легендама СОРАБА? Оних који су се први покренули из Индије према западу и оставили у земљи Месопотамији, гдје су, како се казује, "основали Нову Сарбарску, подигли многе градове и проборавили неколико вјекова". Они који су у неком од товара донијели култ Бога Триглава, а у сјећању РГ-ВЕДЕ - старе химне посвећене религијским митовима и вјеровањима, и преносили их с покољења на покољење.

Упорјеђивањем библијских прича о стварању свијета са ведским химнама, које су претходиле пословима израиљских свештеника на "Старом зајвету", наводи на помисао која пита: - А зар химна из ВЕДА у којој стоји:

"НЕБО ЈЕ МОЈ ОТАЦ,
МАЈКА МИ ЈЕ ВЕЛИКА ЗЕМЉА..."

није могла бити преуређена у библијско:

"У ПОЧЕТКУ- СТВОРИ НЕБО И ЗЕМЉУ..."?

И у једном и у другом случају, зар не, НЕБО И ЗЕМЉА имају превасходну улогу у стварању свијета.

Зар сарбарски Бог ТРИГЛАВ није могао бити преименован у израиљског ЈЕХОВУ, а сарбарско вјеровање у тројство преиначено у јеврејски монизам.

Уочљиве су важне појединости и када је ријеч о градитељима Вавилонске куле, коју су подизали на "пољу Сенару, тако названом по сенарима, пластовима слаганим од покошеног сена".

По Библији, у вријеме градње те куле, чији је врх имао досећи небо, "беше један језик и једнаке речи". И док су градитељи, састављени од више ондашњих народа, говорили и споразумијевали се једним језиком, Кула се дизала у висине. Али када је Господа разгњевила та работа и гордост човјечја, он им "збрка језике да не разумију један другог", а онда им "снажним ветром поруши кулу" и "оданде их расу по целом свету".

Први љетописац словенски - Нестор Часни Кијевски - продужава ову причу тврдњом да је "ондје, међу седамдесет и два народа био и словенски, од племена Јевтова" и да су се "потомци оних, који су већ имали свој језик на ПОЉУ СЕНАРУ, након много времена, настанили око Дунава и у Илирији". Неки интерпретатори Библије кажу да се ова Несторова тврдња није могла засновати на библијској причи коју су за Библију творили израиљски свештеници, већ на сорабским, сарбарским или српским што је једно те исто, изворним предањима, које су они у свом памћењу понијели из Месопотамије гдје су вјековали. О тој изворности свједочи, веле, и СЕНАР, чиста српска ријеч, коју налазимо и у библијској причи и у Несторовом Љетопису.

"Ономе ко не зна шта је: сено, сенак, сенокос, сенар... то ће бити тешко да схвати", каже Ненад Ђорђевић у својој обимној студији "О српском имену и о старости српског народа".

Још више питања може се поставити, уочљивих сличности и идентичних појединости наћи, па и до изненађујућих сазнања доћи, када је у питању грчка митологија, богови, легенде, поезија - језик.

Диодор Сицилијски у својим списима тврди да су најстарије митолошке приче о Аргонаутима, Амазонкама, Атлантиди и другим "преузете од српских песника, Хомерових савременика, који су писали своје песме на пелазгијском језику и старим писмом". По њему, први пјесник који је писао пелазгијским језиком и старим писмом био је Орфеј, који је живио неколико вјекова прије Хомера. Емил Бирнуф, којег смо упознали као сјајног znalца ВЕДА, предходнице сваког знаног пјесништва, истиче, такође, да орфичке химне не "спадају у власништво грчких предака и грчке традиције". "Орфеј је", каже он, "можда компоновао своје песме на самом првобитном језику - ведском".

Дионисије са Сицилије, баш као и његов земљак Диодор и лингвиста Бирнуф, пориче припадност орфичких химни грчкој традицији. Он ни Орфеја не убраја у Грке. У једном од његових списа ¹ стоји:

"Орфеј је био Трачанин. Он је својим познавањем певања и поезије надилазио све људе, о којима је сачувано сећање. Састављао је славне песме, особито по складности стихова. У том погледу он је достигао такво савршенство, да му се приписује моћ да је лепотом својих песама и музике омамљујуће деловао не само на људе, већ и на животиње, птице, па и дрвеће... Био је највећи песник и музичар доба у којем је живео..."

¹ Књига IV, гл. 25.

"Одликовао се и ученошћу, особито познавањем теологије. Путовао је и у Египат, где је стекао још велики број нових знања. Захваљујући свему томе, он је постао и најславнији човек свога времена доктрином о теологијама и мистеријама".

Тврди се:

И чувена Илијада није плод грчког језика.

У студији Олге Луковић читамо:

"... сасвим је сигурно, да је 'Илијада' била писана језиком, који још није био грчки... Цела митологија у 'Илијади' трачког је порекла! Има само један народ који може тако да пева и тај народ још увек пева на исти начин; то су Срби! Не долазе узалуд научници из целог света да слушају српске гусле, како би објаснили извесне 'хомерске проблеме'... Но, то је посебна студија".

НА БАЛКАНУ ПРИЈЕ ГРКА ЖИВИО ЈЕ ЈЕДАН СТАРИ НАРОД

Казане тврдње, које се чине као да смо их начули у дубоком сну, разјашњава увјерљиво Грегор Данковски, професор грчког језика. Он у свом дјелу "Грци као племенски сродници Словена", из 1828. године, наводи да је "Хомер писао познатим дијалектом прасловенског језика" и да је сам Платон тврдио да "Грци дуго нису разумевали ИЛИЈАДУ, него су имали учитеље који су је тумачили".

Данковски у наставку подвлачи:

"Јасно је, да се још у Хомерово доба није правила никаква разлика између трачког и грчког језика... Хекатеј из Милета, који је живео 500 година пре Христово рођења, сведочи на основу споменика његовог доба, да је у старини цела Грчка била настањена варварима. Атику су, тако, имали Трачани... Атињани су стога пореклом Трачани (Рашчани, преци Словена)... Страбон сматра ту појаву сасвим нормалном, јер, каже он, Трачани и Епирци живе до данас (19. година по Христу) поред Грка. А некада морала је Грчка бити њима настањена, пошто варвари још увек заузимају највећи део Грчке... Тако Трачани поседују Македонију..."

Ово казивање добија пуну увјерљивост, када се Данковски позива на "оца историје" - Херодота, који у својим списима тврди да је на Балкану прије Грка живио један стари народ који он назива "Варварима" и Пелазгима. Те Пелазге, мирне и радине, покорили су грчки преци, који су на Јонска острва стигли као ратници семитско-етиопске расе, од којих су настали Елини, а потом Грци.

Херодот, истина, није назначио ко су били ти "варваро-Пелазги", али каже да су се они "много пре Грка нашли на путу знања" и да су они својим побједиоцима - Грцима, "били у много чему учитељи: научили их вјештини обрађивања земље, градњи путева, архитектури... Они су им, такође, предали своју веру и азбуку. Њихов језик се прометнуо у грчки".

По Херодоту, Грци су највећим дијелом и постали од тих "варвара" - Пелазга. "Ови тако (након потчињавања тих 'варвара' од малених постадоше велики и бројни", каже он. "... Затим је", цитира га Данковски, "настао грчки језик, употребљаван увек упоредо с тим варварским..."

И Платон, који је рођен неколико година након Херодотове смрти, у једном од својих дијалога наводи, да су и у његово доба, у Грчкој, жене "варварске" говорчиле "варварским језиком", јер су "оне боље од покорених мужева чувале традицију".

Херодотово и Платоново спочитавање "варварског језика" и Пелазга, о којима не говоре ко су, не само Данковски већ и више слависта - историјски и филолошки доказује:

"Да су ти тајанствени Пелазги, што су од Грка називани 'варварима', били антички Срби".

"А пошто се грчки народ", каже се даље, "бројчано повећавао на рачун погрчавања Пелазга - ништа толико није природно као помисао, да су ти 'варваро-Пелазги - Срби' у новонастали грчки језик унијели не само своје лексичко богатство, већ и многе друге духовне одлике, због којих француски слависта Сипријан Робер и каже:

"Мноштво грчких митова може се објаснити само помоћу српских обичаја, веровања, предања и ..."

Уз ово Роберово карактеристично и истанчано запажање, стоје и упозоравајуће ријечи Милоша С. Милојевића:

"Тек када се језик тог славног (грчког) народа буде ваљано проучио, откриће се ствари нечувене."

Трагање је докучило да се и латински језик, баш као и грчки, развио из пелазгијског. Француски историчар Левек налази "фрапантну аналогију" између латинског и словенских језика, па то објашњава тиме да су Пелазги преци Словена -антички Срби. На основу анализе и истицања упоредних примјера из "фрапантне аналогије" латинског и словенских језика, Левек закључује:

"Да је словенски (антички српски) дао прве и најстарије елементе латинском језику;

- да су староседеоци Лацијума¹ били словенске расе и
- да су се они тамо настанили у време, док се језик још ограничавао гогово само на изразе најпречих потреба".

¹ Гдје је зачет латински.

Грегор Данковски није се у свему сложио са својим савремеником Левеком, те при крају свог дјела "Грци као племенски и језички сродници Словена" пише:

"Осећам се позваним, да мишљење господина Левека у овом предмету коригујем:

Прво: Да су словенске (античких Срба) речи које се односе не само на основне потребе, већ и на истанчанија осећања, а и на више појмове, истог порекла са грчким, као и да је граматичка конструкција оба језика једна те иста.

Друго: Да је латински са словенским (српским) јединствен особито у речима, које су истовремено власништво и грчког".

У прилогу овој корекцији Данковски наводи и примјере, а онда у закључку каже:

"Следеће речи би требало да јасно покажу степен сродности између словенског, грчког и латинског. Јер од три рођене сестре:

Једна је остала верна наслеђеном матерњем језику;

Друга је своме материнском језику дала највише знање; а

Трећа је смешала свој матерински језик с једним страним језиком (латинским)".

Истраживања ће, вјеровати је, докучити још много наслућених, нерасвијетљених или заборавом прекривених истина о језику и народу СОРАБСКОМ, САРБАРСКОМ, СИРБИРСКОМ - античком СРПСКОМ, који, како неко од врлих слависта рече: "долази из тако давне прошлости, да се чак ни време његовог постојања не може данашњим мјерилима установити".

ИСТИНА О АНТИЧКИМ СРБИМА ЈЕ ОНЕМОГУЋЕНА, У ЗАБОРАВ БАЧЕНА

У студији "Срби... народ најстарији" читамо:

"Срби су, као неком злом коби, били спречени да сами напишу своју историју, а онај мали број њих, који је успео да дође до истине, на неки начин био је онемогућен - избрисан".

Ово горко запажање односи се на неколико сјајних научника из прошлог вијека, чија су свједочанства, мишљења, тврдње и закључци бацили истинско свјетло на староставност српску, посебно на претхришћанско аутохтоно постојање Срба на Балкану и Подунављу, али је тај њихов сав драгоцен труд предат забору.

Увјерљиво се доказује, да је то учињено под утицајем гледишта берлинско-бечке германске школе, која је примјеном псеудонауке безобзирно настојала да се српско име, као исконско жилиште свих Словена, за сва времена избрише.

То је била завјереничка замисао, како би се нестанком имена Срби - избрисали трагови њихових злочина извршених над Балтичким и Полапским Србима у вријеме христјанизације, која им је била изговор за уништење ових Срба и отимање њиховог отачества.

Илија Живанчевић ову германску завјеру у свом дјелу "Младом покољењу" прокоментарисао је овако:

"Почетком деветнаестог века национализам је громко запретио да растргне ненационалне државе... Аустрија је била прва на удару, али она се брзо снашла... Створила је генијални одбрамбени план:

"Против Јужних Словена имао је у првом реду да се изврши напад и спроведе на онај начин, на који су га Немци спроводили према источним Словенима: непрекидно, на сваком месту, на сваки начин, сваким средством сугерисати, да су Словени нижа раса."

"Та је сугестија код завојевача створила самоуверење, код нападнутих губљење вере у себе. Губљење вере у себе има као последицу потпуно признавање туђег вођства."

"Поред овога, за Аустрију је било од нарочитог значаја и разбијање јужнословенских племена - и физички и идејно. То разбијање је помагао цео бечки апарат - од сеоског нотароша до академије наука, на тај начин, што је непрекидно и свуда стварао и сугерисао неку националну подвојеност код јужнословенских народа..."

"И зацело, ако погледамо на прошлост или садашњост или на ону аустријску припрему за будућност, свуда ћемо видети једно те једно: тежњу аустријске превласти на Балкану", каже један други наш списатељ. "Ето то је правац аустријске политике! А то значи: или треба те народе потчинити у свему себи, срушити им веру, народност и сваку наду у будућност, да се икад као политичка индивидуалност не покаже у историји света, или, ако се то не може, а оно их до једног уништити".

Овакво разбијање Словенског југа, с коначним циљем сатирања и затирања БАЛКАНСКИХ СРБА - Аустријанци и Њемци, ево чине, само још перфидније, и у задњој деценији двадесетог вијека. Чине то у садејству с Ватиканом, и уз благослов ововременог Папе, у чијим жилама, о, знаш ли БОЖЕ, тече словенска крв - крв витешких Пољака, над којима су Њемци, кроз вјекове, особито у II свјетском рату, упркос њиховом католичанству, вршили страхотна злочина, како би их, попут Лужичких Срба, свели на "антрополошки остатак".

Здруженост ватиканских службеника с Германима у мржњи према Србо-Словенима, најстаријем човјечијем роду на тлу земље што се зове Европа, траје, о Боже, од настанка хришћанства. И не, Боже, што ови Србо-Словени нијесу достојни правила и светости вјере што је на земљу успостави син Ваш - Христ и што је они нијесу хтјели пригрлити, већ зато што се нијесу, уз прихваћање вјере Христове, поћу Германа и католичких службеника, одрицали мајчинског језика, памћења свога, својих породичних и родбинских обичаја, предања о краљевствима својим и славним прецима, које је славним огласио управо из својих уста "цар свега света" - Александар Велики.

О тој њиховој гнусној, а теби Боже противној, работи - постоје многа свједочанства. Ево једног што се чува у "Архиву за словенску литературу, умјетност и науку", у потпису: "Један Кашибо" које описује горку судбину свога племена. У том свједочанству пише:

"Кашиби - огранак великог словенског стабла, насељавали су у најстарија времена целу низију дуж Балтичког мора, између Одре и Висле, све до Неце и Варте. Већ са увођењем хришћанства, појавили су се и први почеци страног језика и страних обичаја у земљи њиховој..."

"Пре тога, они нису били никоме потчињени и господарили су по сопственој вољи... Но немачки службеници са онима што су уводили хришћанство, настојали су свим силама, да у погледу културе старе становнике потискују све ниже, да би потом - духовно и материјално осиромашени народ могли да лакше германизују... Век који касније у окрузима Лауенбурга, Битова, Столпа, Румелбурга и у Данцишком округу то дело је потпуно извршено... Онима што су још у себи задржавали дах словенства с осећањем насладе се довикује: 'Ви сте германизовани!'

У објашњењу овог свједочанства у потврду његове вјероватности читамо и слједеће:

"Између оних северних Срба и Срба на Балкану, везе су биле тесне и сезале су до најдавнијих времена, што поред других аутора, потврђује и француска "Велика енциклопедија", издање које представља гледање и учење науке, пре него што је упала у мрежу германских политичких тенденција. У њој о давним Словенима, у одјелку 'Словени и етиографија' се тврди:

"Утоку свих протеклих периода, долине Висле и Одре биле су у вези с дунавском облашћу и под њеним утицајем... У доба првог гвозденог доба, тзв. Халштатске епохе... један народ се полако и постепено ширио - скупа са земљорадњом - кроз старе шуме, почев од Дунава, па дуж његових притока са северо-запада, према источној Чешкој, према Лужичкој Србији; исти тај народ се настанио у горњој равници око Одре, у низији око Висле, до Балтичког мора сједне стране и до Дњестра, на другој... Трагове које је тај народ оставио - особито од Дунава до Чешке, па око Одре, Висле и око Балтичког мора, истоветни су с путем, којим се кретала трговина ћилибаром, одношеним - као још и данас - из Балтичких области према југу Европе. Уз то, постоје такође археолошки докази о вези и трговачкој размени између тог истог народа и северне Италије. А у гробовима између Одре и Висле нађени су предмети израђени у Етрурији и у Риму. Овај народ, каже писац 'Велике енциклопедије', могао сам да идентификујем са старим Вендима (што ће рећи Србима).

"У време, које је претходило непосредно хришћанској ери, као и у почетку хришћанског доба, тај народ је био делимично побеђен од Германа. Међутим, постоје докази, да је он своју егзистенцију наставио све до VIII века по Христу, тј. до христијанизације области Балтичког мора..."

Ова христијанизација, како је остало записано, "одвијала се под гнусобом католичке и германске мржње". Нешто од те гнусобе открива Милош С. Милојевић кад каже:

"Немци, који су од Папе и целог запада добијали помоћ, да би тобоже обратили у хришћанство Србе Балтика, имали су сасвим други циљ, а тај им је био, како да распростру своју земљу, тако исто и да заробе и покоре што више робља, које би им бадава радило. Свештеници њихови били су такви исти као и цео тај преко сваке мере себичан и ужасно тврдоглав и среброљубив народ.. Доста је само да наведем, да су најсмернији проповедници христијанства међу Србима, немачки попови, презирали Србе и гадили се од њих као од поганика..."

Овакав презир и неподношљиву мржњу Германа према Словенству, по једној значајној студији, посејао је и учврстио сам Ватикан. Као свједочанство за ову тврдњу, уз остало, узима се поступак католичког свештеника-апостола Бонифација, који је дјеловао у VII вијеку. По њему, "Обичаји словенски били су варварски и револтирали су странце који су са њима долазили у везу... Живели су на старински начин, обрађујући земљу заједнички... Својим бројним боговима приносили су жртве, спаљивали мртве и погребе пратили гозбом и ратничким играма...."¹

¹ Ово казивање апостола Бонифација о Словенима доноси и француски "Ларус XX века", за који се каже да је "највиши израз француског духа и смисла за реалност".

Апостол Бонифације је својој усцепталој мржњи дао и расни карактер, када је у својим проповедима говорио да су "Словени најодвратнија и најгаднија раса од свих раса".

Ето Боже, на чему је заснивао и чиме је хранио своју и својих вјерника мржњу отац католичке цркве према балтичким Словенима. Зар је, о Боже, икад било и хоће ли икад бити богохулно обрађивати земљу, брати плодове, сахрањивати своје мртве и изражавати пошту њиховим сенима и култу предака? Зар су иком, осим католичком апостолу Бонифацију и његовим следбеницима, оваква људска благотворства била разлог за мржњу према једном народу?

Узаврела мржња католичког апостола Бонифација према Балтичким Словенима прераста у Ватикану и код Германа у општу мржњу према свим Словенима. Временом, та мржња, у германијским државама - Њемачкој и Аустрији - постаје основа на којој се гради далекосежна национална политика Њемачке -у покоравану и германизацији словенских пространама источно од Рајне пут Волге, а Аустрије-у ширењу својих граница на југ к Јадрану, поробљавању Јужних Словена и искорјењивању Српства и српског имена.

Оваква политика германских држава у првој половини XX вијека довела је и до два свјетска рата. Германи су оба изгубили.

Други свјетски рат историја памти као геноцидни.

Њемачки Фирер - Адолф Хитлер - свој набрушени национ повео је у овај рат са циљем коначног истребљења "гадне словенске расе", уз гесло да ће "њемачку земљу нађубрити словенским костима", у првом реду: пољским, руским и српским. Историчари кажу да је Фирер овај паклени план створио и рат против Словена повео уз прећутну сагласност Ватикана.

Мишљења смјелих и проницљивих историчара кажу да Ватикан у разарању Словенства и вјере православне, која ни у чему није мање божја и хришћанска од католичке, не посустаје ни након геноцидног II свјетског рата. И не само да не посустаје, већ у остваривању своје замисли о затирању словенског духа, и православља, измишља и примењује чак и нове начине.

У томе предњачи постављање за папу, први пут у историји Ватикана, једног Словена - Пољака Павла Војтиле. Каже се, да Ватикан овог Пољака није поставио за папу да би тим чином прибавио искупљење за огромна страдања и жртве које су пољски и други словенски народи у II свјетском рату задесиле великим дијелом и заслугом Ватикана, већ ради лакшег ширења католицизма у словенском свијету, како би га баш под папством једног Словена припремио за нову фазу германизације, а можда и геноцида.¹

¹ За рачун њемачке, аустријске и ватиканске политике - активно је радио на разарању државе Јужних Словена - Југославије. У годинама грађанског и вјерског рата који је започео 1991. године, од САД, Енглеске и Француске, српских савезника из I и II свјетског рата, тражио је да поведу рат против Срба.

УПОЗОРЕЊЕ РУСКЕ ЦАРИЦЕ КАТАРИНЕ ВЕЛИКЕ

Мало се зна да је руска царица Катарина Велика, друга жена цара Петра Великог, која је Русијом владала од 1762. до 1796. године, прва упозорила на германску политику против Словена.

Подстакнута германском жудњом за словенским просторима, она је и пруском краљу и аустријском цару дала на знање да супериорност у Европи има словенска, а не германска раса. На германско надмено истицање своје расе као најстарије, царица Катарина је одговарала "да мјера и доказа старине једног народа није измишљени мит, већ његов језик. А како се сазнаје да је језик словенских предака био првобитни језик људског рода, то мора да стоји да је раса словенска старија од германске".

Пруског краља и аустријског цара Катарина Велика је опомињујуће подсјећала и на свирепости које су Њемци примјењивали према сјеверним Словенима, посебно Лужичким Србима, при њиховом насилном превођењу у католичку вјеру и германизацији.

Своја иступања, ставове и замисли Катарина Велика није саопштавала само са позиција неприкосновености царског трона, већ и са полазишта научне мисли и доказаних истина. Кажу да је она била врло, врло просвећена и умна жена. Око себе је окупљала најученије Русе, а одржавала је личне везе и кореспонденцију и са најумнијим људима Европе тога времена, међу којима су били Волтер, Дидро, д'Аламбер и други.

Царица Катарина је иступала промишљено. Свјесна своје царске одговорности, али и потребе да се у вријеме, када су Њемци смишљено стварали мит о себи као аријевској раси старијој, па тиме и надређеној другим расама - скрене пажњу на Словенство, његову важност и величину, древност и аутохтоност.

Вјерује се да је на Катаринин одиос према Германима, осим државних интереса, утицало и њено поријекло, за које се говорило, а у Њемачкој и писало, да је германско. Доказ за ову тврдњу бјеше

област Анхалт-Зербст у којој је њен отац, био принц. А намјера? Да је упркос свему огласе Њемицом, али не са жељом да је посвоје, већ да је као такву омразе народу руском.

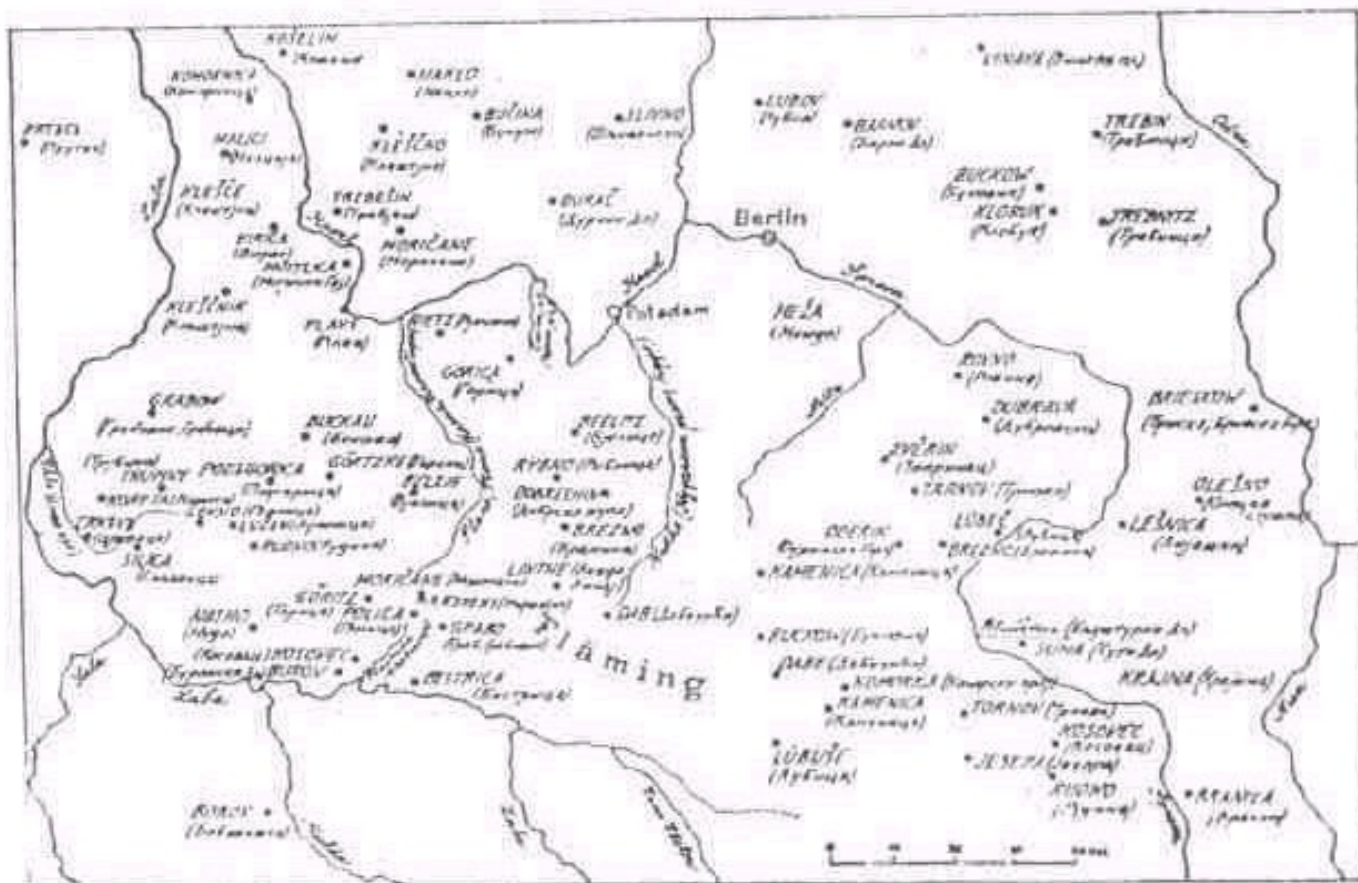
С тога разлога и по царичином налогу, историчари руски су се дали на проучавање њеног коријена и поријекла и дошли до непорецивих сазнања да су њени преци - не Германи, већ Лужички Срби и да се, упркос насилној германизацији, још зову Сербоси. А то што је њен отац био принц области Анхалт-Зербст, која се прије германизације звала Србиште, не може измијенити племенито царичино поријекло, дакле ни њену припадност словенском роду.

Након ових сазнања, историчари руски су на сав глас говорили:

"Катарина Велика, царица руска, није Њемица, већ права и племенита СРПКИЊА".

Тиме она још више омили руском роду и народу.¹

¹ На ову тему париски "Фигаро", од 8. јула 1984. године, донио је занимљив текст.

СЛИКА БР. 8

КАРТА НЕКАДАШЊЕ БАЛТИЧКЕ СРБИЈЕ, која је германизована у име Христа, како се каже "огњем, мачем и разпињањем на крст". Карта је узета из дјела Реље Новаковића - "Одакле су Срби дошли на Балканско полуострво - историјско-географско разматрање" (Исшоријски инстнтут и Народна књига, Београд, 1978. године.)

Географски називи на овој карти непобитно су свједочанство постојања Балтичке Србије и сеобе балтичких Срба-Бојки са сјевера на Балкан.

Поруке које је Катарина Велика упутила краљу пруском и цару аустријском о словенској раси и словенском језику имале су велики одјек у Европи: и у државним и у научним круговима. Не зато што се "царска не пориче", већ зато што су оне међу народима у Европи успостављале прави однос величине и моћи, а науку која је управо нарастала упућивале на пут истине - на објективно казивање оних који се

баве проучавањем давнине, поријекла и коријена појединих раса и народа. Биће да су оне и утицале на етику и нужност научне и историјске објективности.

Примјер те научне објективности, пружа нам својим мишљењем и тврдњама велики, али у нас не баш познати, француски слависта Сипријан Робер. Она се можда понајбоље огледа у његовом сучељавању са њемачком псеудонауком у односу на Словене:

"Њемачка наука се узалуд труди, да нам Словене представи као уљезе у Европи. Међутим, они су били у Европи пре Гота, тих њемачких отаца. Може чак да се каже, да је Немачка настала на распарчаним словенским краљевствима јер још у време Карла Великог (IX в.), све што је било с оне стране Рајне - то није била Франачка, већ Слaviја. Данашња Аустрија била је настањена само Словенима - Вендима, а у Пруској све до XVI века - уљез је био Герман, који је ту живео само као пољски вазал..."²

² Упркос тврдњи "њемачке науке" да су Њемци, тј. Германи житељи Европе од памтивијека, објективна наука истиче да је "вјероватније да су се Њемци, одн. Германи у области гдје живе данас, појавили између 1.500 и 1.000 године прије рођења Исуса Христа. То ће рећи, да су Германи, а тиме и данашњи Њемци, који хоће пошто пото доминацију у Европи - у њој се појавили након Сораба или Срба, тј. словенских предака, чак ако се и изузме Лепенски Вир и Подунавље, око 2.000 година.

КАД ВРИЈЕМЕ САЗРИ И ЗЕМЉА ПРОГОВОРИ ТАЈНАМА

Из Роберовог казивања јасно проистиче то што су народ на чијим је "распарчаним краљевствима настала Немачка" Њемци називали Вендима, а не Србима или Словенима, није резултат незнања, већ далекосежне намјере. За њих је од пресудне важности да из историјског памћења избришу име СРБИ и на тај начин докажу и учврсте гледиште о појави Словена у Европи с азијатским хордама у похришћанско доба и њихово настањивање на европским просторима у V или VI вијеку нове ере, када се, тобоже, први пут и сазнаје за име СЛОВЕН.

Служећи се псеудодоказима и преокретањем истине у неистину, они у свом ужареном хтјењу и задртом настојању заборављају на два неизбрисива факта:

- прво, да је памћење Срба о свом путу с истока на запад и расијању евро-азијским копном - истовремено ИСТОРИЈА СРБА и
- друго, кад вријеме сазри, и земља се отвори и проговори духом предака о тајнама.

На то, чини се, упозорава и Сипријан Робер, кад каже:

"... Име Србин употребљавано је исто тако као и име Венд. Ја нећу да се бавим испитивањем, да ли су се ова два имена појавила једно за другим, или оба у исто време. Али ништа не спречава да се закључи да су ова два назива употребљавана истовремено, једно - Срби од домаћих људи, а друго - Венди од странаца... Иста раса може да носи истовремено више имена, а да се тиме не баца сумња на њену јединственост. Ова означавају целу словенску расу".

Овај велики слависта, што је својим неуморним истраживањима дотакао дно староставности словенских предака, сматра невјероватним да народ какав су били Балтички Срби, који су имали богате градове и храмове са позлаћеним киповима својих божанстава - није имао своју писменост.

"Неко ће ми", каже он, "засигурно рећи: "Па што од те писмености нешто није остало? Да су имали писаних споменика, до нас би допрли бар неки натписи?"

"Ја на то одговарам, да су ти натписи могли да постоје, да они могу да постоје и данас, а да се за њих не зна. Нисмо ли моноскрипт у Ремсу кроз векове сматрали за коптски, а испоставило се да је словенски".

Шафарик је увјерен да су Срби писменост донијели још из Индије, па у свом спису "Историја словенског језика и литературе" пише:

"Вјероватно је, да су словенски преци донели слова из Индије; али, знање писања, које су поседовали само малобројни, морало се изгубити због вечног лутања толиких племена. Неизвесно је да ли је од тога старог писма нешто прешло у ћирилицу, или не. Прастаре песме које су у најновије време срећом откривене код Чеха и код Руса (код Срба сабране знатно раније), указују својом оригиналношћу

и чистотом на много раније духовно формирање народа, него што се то обично узима. Сваком пада у очи да многе од њих припадају паганском периоду..."

Зналци, као што су Диодор Сицилијски, Дионис Трачки -граматичар, Апендини, Милош Милојевић, Грегор Данковски, Илија Живанчевић и други, налазе да се слова и знања која су СОРАБИ-антички Срби понијели из Индије- нијесу изгубила, већ су се током дуга времена прометнула у слова и знања тајанствених Пелазга, а из пелазгијског у грчки и латински. Доспјела су та слова и знања и у стару српску ГЛАГОЉИЦУ И ЋИРИЛИЦУ.

"Та је српска азбука", пише Сипријан Робер у својој студији "Словенски свет", "у толикој мери национална, да не можемо да верујемо, да је настала из грчке,¹ јер, осим слова која су заједничка буквица и Грцима, она садржи и гомилу других, која грчка никада није познавала. Може да се каже, да српска азбука садржи у себи отприлике све гласове расуте у различитим европским језицима. Отуда долази крајња лакоћа код Срба при учењу наших (западних) језика, који изгледа као да се сви налазе у њиховом језику. Код њих је слово имало велику важност. Слово је спољни знак идеје. Оно је скоро сама идеја".

¹ Односи се на српску азбуку, коју су сачинили Ћирило и Методије, 864. године.

А Апендини, писац "Илирске граматике", каже:

"Изумитељ глагољске азбуке, која је настала код трачко-илирских народа - античких Срба, поступио је тако, да имена илирских слова, следећи једно за другим, изражавају неку мисао и савршено обухватају смисао речи; док код других азбука -називи слова, а ни њихов ред то нису."

Понесен љепотом и значењима старог српског писма, Сипријан Робер, иако западњак и припадник католичког реда, не може да не укаже на насиље које су над овим писмом вршили латински мисионари, па у свом већ поменутом дјелу пише:

"Ако данас више не може да се пронађе прихватљив смисао српског писма, узрок треба тражити само код првих хришћанских мисионара. Они су, долазећи код Срба, потпуно изменили ред њихових слова и изобличио их што су могли више, да би учинили, да народ лакше заборави на своје паганске обичаје и порекло..."

"Латинско свештенство", наставља Робер, "слушало је само своју амбицију, која му је налагала, да потчини својим обредима што је могуће више Словена, не мислећи на последице, које би из тога могле произаћи... Могло би се помислити у првом тренутку, да те разлике у писму нису имале озбиљне последице. Но, то је варка. Јер код тог народа латинска абецеда је постала синоним латинске вере, а ћирилица је оне, који су се њом служили, означавала припадницима источњачке литургије..."

"Када се увидело", продужава Робер, "да ћирилска буквица уједињује словенске језике, латински бискупи су за време синода у Салони (код Сплита) прогласили ову буквицу ђаволским изумом и забранили је под претњом искључења из своје пастве. Пољска, Чешка и Хрватска су напустиле ћирилицу и тада је свуда отпочела борба између српских и латинских слова. Ова борба између две азбуке продужила се као борба између две цркве кроз векове - све до данас".

Роберов сународник Ами Буе, у свом дјелу "Европска Турска", у којем је, како се казује, писао нашироко о свим приликама у европком дијелу ондашњег Отоманског царства, расправљао је и о језику Срба и Хрвата и њиховој различитости. Буе пише:

"Хрвати због сиромаштва своје литературе и због неправилности свога језика нису успјели да створе посебну књижевност, већ су били присиљени, да се приближе Србима и да се служе њиховим језиком, на начин, који их је одвео дотле, да су Србима предложили, да се с њима уједине под извиканим називом Илира. Међутим, овај подмукли предлог, чија је сврха ишчезавање српске националности, од Срба би одбачен".

Ово је Буе записао 1840. године, управо када је Људевит Гај припремао "реформу" хрватског језика или, како се то у лингвистичким круговима каже, "отимање српског језика", коју је обзнанио у "Даници" 1846. године, уз приволу неких Срба.

ВЕЛИКА ГРЕШКА

Онима који не прихватају, као и онима који не знају да су Срби и у најдавније претхришћанско доба на Балкану представљали аутохтону етничку цјелину, Сипријан Робер ће рећи: "Не заборавимо, да су Илиро-Срби, као и Грци произашли из исте колијевке, или из пелазгијског стабла..."¹

¹ Француски историчар Francois Pauguvel, којег је као и Робера занимала прошлост Балкана - посебно стара Грчка, о којој је издао и неколико научних дјела - тврди да су Пелазги најстарији становници Грчке. Њих су, вели, покорила војничка племена семитско-етиопске расе, од којих су настали Елени, а потом Грци. Он, као и низ других слависта из прошлог вијека, налазе да су ти Пелазги могли бити само првобитни Срби - они што су на Балкан стигли у првом таласу - 3.000 година прије хришћанске ере.

Словени илити балкански Срби су по свим својим обичајима и уредбама блиски Хеленима. Историја једних, историја је других. Њихова судбина, изгледа сједињена је још у античко доба".

На основу овога Робер и изводи (већ цитирану) тврдњу:

"Мноштво грчких митова може се објаснити само помоћу српских обичаја, веровања и предања". Уз ову тврдњу, што буди наш уснули дух, Сипријан је изрекао и једну опомену, која је тај дух морала и да пробуди. Он реско и са жаром истинољубивог научника каже:

"Велика је грешка отпочињање српске историје седмим веком по Христовом рођењу".

"Велика је грешка", јер су, како Сипријан образлаже, "кретања словенских предака - првобитних Срба, отпочела много вјекова прије времена прихваћеног од историчара. А отпочела су, вели, "у претхришћанско доба, које је тешко одредити... Са Балкана и из Подунавља највише су се кретала у правцу северозапада, а са доласком римских освајача - к североистоку. Међутим, с почетка III века хришћанске ере долази до кретања у супротном смеру: од севера према југу, а од Карпата и Трансилваније к западу - балканским просторима".

Узрок том кретању, по Сипријану, биле су дивље номадске хорде с азијског истока, које су "донеле Словенима много патње, али и прилику балканским и подунавским Србима да ослободе гробове својих отаца од римских освајача... И Срби из Русије и Пољске дојурили су у помоћ својој браћи на Дунаву, те је тако отпочела вековна борба између Срба и Римљана..."

Казаће Робер и то да све земље, које је споменуо као станиште древних Срба, "већ од најдавнијих времена нису престајале да буду њихове, јер чак, када су непријатељи и успели да изазову њихову сеобу, иза оних који су отишли, увек је остало њихове браће, која су наставила да чувају језик и обичаје. Тако када су Срби са Карпата опет стизали у подунавске равнице, нашли су ту потомке својих пређа, којима римски или германски непријатељ није успео да наметне ни језик, ни обичаје... Тако је оно, што су Немци и њихови политичари тенденциозно називали инвазијом Балкана у касније доба, у ствари било само успостављање ранијег стања..."

Имајући на уму, да би му се, од необјективних подложника берлинско-бечке германске школе, могла изрећи опаска, да су за тих времена градови били грчки или римски и да нема доказа да су Илиро-Срби тада имали било какву улогу, опрезни Сипријан Робер ће у наставку рећи:

"Можда су Илиро-Срби тада по градовима и били претопљени било у Грке, било у Римљане. Међутим, села, а особито планине, нису никада престале да буду Илирско-Српске и да говоре илирско-српским језиком".

"Велика грешка", коју је Сипријан уочио и увјерљиво саопштио још средином XIX вијека - није, ево, ни до последњих година двадесетог стољећа исправљена.

Због тога се у студији СРБИ... НАРОД НАЈСТАРИЈИ, која ври аргументима и констатацијама о српској и словенској давности, с осјећањем горчине каже:

"Германско-аустријска замисао је остварена до последњег слова... Њихово гледште, да се Словени имају тражити као 'варвари' у Европи од VI, а на Балкану од VII века по Христовом рођењу, тријумфовала је на свим нашим катедрама историје".

Рећи ће се и да је "германско-аустријски план применом правила псеудонауке под највишом заштитом успео, да се истина о давности Словена уопште, а посебно у српској нацији - у потпуности

збрише! Да се и само име српско потисне до те мере, да данас и велики део културног човечанства готово ништа не зна о Србима".

Германска политика, уз благослов и штедру помоћ Ватикана, ишла је за тиме да се, баш под заштитом науке, све што је српско замагљује и анатемисе вјековима. Она то чини, ево, и поткрај XX вијека, и то још жешће и подмуклије него у минулим временима, вјерујућу да се индивидуалност једног народа може разорити и његова аутохтоност затријети баш путем замагљивања његове прошлости и анатемисања његовог имена.

"Велика грешка", тако, пада на душу програмера и писаца наше уџбеничке историје. Јер "чудно је", записала је у својој студији Олга Луковић, "како је олако прихваћено гледиште о некаквој 'Великој српској сеоби' у VII веку по Христу, с обзиром да има толико докумената, која говоре против тога".

Олга Луковић-Пјановић се у чуду пита:

"Како је могуће, да се нико од свих њих није заинтересовао за дело Сипријана Робера?!"

Ово питање устрептала Олга упућује првенствено оним нашим историчарима, па и другим интелектуалцима, који су своја знања стицали, као и она, у Паризу.

Држећи се гесла, да је "Заборав највећа људска коб", Олга Луковић нашу пажњу подгријава не само за Сипријана Робера већ и за друге посленике славистике и античке писце који нам својим дјелима омогућавају доста вјерно сагледавање наше и историјске и митолошке прошлости. С посебним разлогом указује на оне који су се документовано успротивили "олаком прихватању гледишта о некаквој 'Великој српској сеоби' на Балкан и оне који подвргавају сумњи свједочење византијског цара и писца Константина VII Порфирогенита о тој сеоби. У те "сумњивце" - велике истраживаче и зналце наше древности, од писаца званичне историје нигдје споменутих, понајприје могу се убројати: Павел Јосиф Шафарик, Лоренц Суровјецки, Милош С. Милојевић, Сима Лукин-Лазич, Илија М. Живанчевић и још неки. Шафарик каже:

"Оно што Константин пише о сеоби Срба за време Хераклија, подвргавам највећој сумњи... Ја лично верујем само у делимичну српску сеобу - и то крајем шестог и почетком седмог века..."

Шафарик вели и слједеће:

"Да Константиново казивање није у супротности само са собом па и с неким његовим сопственим и страним сведочанствима и да оно, осим тога, не носи одвећ јасне трагове извесне намере- онда бих прихватио вест о сеоби Срба, али ништа више од тога. Међутим, како стоје ствари, ту вест треба подвргнути строжијем испитивању".

Шафарик, као и његов сумишљеник Суровјецки, налази да су стари грчки и римски писци, списима које су оставили, "направили многе грубе и недопустиве грешке и констатације, што је довело дотле, да је српска историја, тог давног периода, хаотична и до одвратности немогућа, да се реконструише... У именима народа и племена влада хаос, све је тако нејасно, расплинато и чудно, да је потребан велики напор, да се словенски називи најпре препознају, а затим очисте од немогућих облика и примеса, како се не би изгубило наслеђе српско-словенске народне фамилије".

Шафарик и Суровјецки потом у један глас¹ кажу да је "велико зло што преко таквих непоузданих сведочанстава треба да се нађу складна решења о језику, о положају земаља, о њиховој природи и о људским односима, о чему су Грци и Римљани били толико противречни... А то је отуд јер су им недостајала већа и претходна знања, чак и она најосновнија о физичком и језичком сродству међу људима северно од Грчке и Рима".

¹ У свом заједничком дјелу "О поријеклу Словена", које је Шафарик, након смрти Суровјецког, за штампу припремио и 1828. године у Будиму објавио.

Ови слависти, у заједничком дјелу "О пореклу Словена" питају:

"Који је то грчко-римски писац, који је јасно сагледао језичке и међусобне односе северних европских народа?"

Након овог суштаственог питања, рећи ће:

"Све грчко-римске информације о постојању народа с оне стране Висле и много ближе Дунаву, само су крње приче с бескрајним недостацима, из којих не може да се разазна историја ни најмањег народа".

Овај глас надарених и објективних научника, снагом нађених аргумената упозорава на штетност старих "ауторитета" по Српску историју:

"Заиста је чудно, да ми тим старим писцима приписујемо свезнање и непогрешивост, о чему чак ни они сами нису сањали."

Суровјецки и Шафарик ће - након ових жестоких замјерки старим грчким и римским писцима - онима који буду имали смисла и љубави за истинским знањем и успостављањем историјских спона са Србима и Српством и с оне стране VII вијека, у свом заједничком дјелу "О поријеклу Словена" оставити и поруку:

"Сведочанство ни једног ни другог, нити више таквих сведока не може овде да одлучи. Кроз такав један лавиринт може да нас води једино свеукупни истраживачки, истинити и свеобухватни рад".

ПОРФИРОГЕНИТОВА НЕИСТИНА И НЕКРИТИЧНОСТ ИЗЛАЗЕ НА ВИДЈЕЛО

Наш историчар Милош С. Милојевић, прије него што ће изрећи свој суд о казивању Порфирогенита о сеоби Срба на Балкан и историчарима који су то казивање у догму претворили, ће записати:

"Нама се, пре свега, ваља упознати с карактером писца Константина Порфирогенита (905-959), па тек онда да изрекнемо суд наш о његовом писању о нама:

"Зна се, да је он остао по смрти оца свог Лафа Философа под туторством, као непунољетан, стрица свога Александра, који се није брнуо ни о држави, а камоли о престолонаследнику."

"По смрти овога, сенат преда непунољетног престолонаследника патрицију Николи, под чијим упливом, пуним сплетки и интрига, одрасте Константин. Тај га Никола 919. године и ожени и од тог доба владаше над њим таст му Роман, којег се једва отараси 944. године."

"Но и по овоме Константин се показу, како по карактеру, тако и у свему, да није човек за владу, а тако исто и да као човек није од карактера. Будући и као државник ништавиљан у свему, он гледаше да му син не буде такав и баш за њ писао он своје сочињеније из ког наши паметаристи - историчари, као из најзнатнијег извора, црпу све о нама, верујући у све тамо казано, као фанатик Турчин у свој Куран..."

"Он, напослетку, и није писао историју, већ упутства свом љубезном сину Роману, како ће, кад дорасте и постане император, да сакрива истину и како ће да влада и поковава дивље 'варварске' народе..."

"Ја ћу ти пре свега изложити, пише он, 'какав народ и чим може бити користан и штетан за Грке. Даље, како живе народи и како се могу покоравати и утамањивати... Ја ћу ти казати о разликама међу народима, њиховом происхођењу, простору земаља, као и шта се догађало овим и Грцима, а тако исто и шта је у нас учињено у односу овоме. Све сам ја то проучио и предајем теби, мој љубезни сине, да би ти, знајући разлике међу народима, умео се обраћати с њима: мирити их, а када је могуће, покоравати их и побијати. Тијем они ће са страхом и ужасом гледати на твоје великодушје и бојаће те се као живе жеравице'."

"Мислим", каже Милојевић у наставку, "да је довољно казано и да намера Порфирогенитова излази јасно на видело, нарочито, када се човек сети оне измишљотине, да су се Срби тобоже населили најпре у Маћедонији, основали на граници Тесалије град Србицу, па тада одмах вратили се натраг, дошли до Дунава и ту молили грчког неког претора да им се уступе земље."

"Прво и прво, није лако основати град за две до три недеље, а није ни могуће га напустити и ићи чак од Солуна до данашњег Београда... Но узмимо све и да је тако, питање је: куда су се и одакле Срби селили? Рецимо, као што каже Порфирогенит: из Маћедоније к Дунаву."

"Е! Баш се ту огледа његова измишљотина, јер у Европи Грци тада владаху још само Солуном и Цариградом, као и неким још другим приморским градовима у данашњој Грчкој, а од Цариграда неколико часова до утврђених Анастасијевих стена. Остале све земље беху у туђим (аварским) рукама, а

не у грчким... Грци исто тако у Азији стајаху рђаво, јер им персијски цар Хозраје узео све земље, осим неких малих острва, до испод самог Цариграда."

"У то време, покрај све те муке и невоље, српска племена из данашње Бесарабије или Беле Србије и са Кавказа - непрестано прелажаху Дунав и разбијаху Аваре. Тако, око 527. године пређу преко Дунава по леду, идући браћи својој у помоћ, а 547. године пређу такорећи сву империју од Дунава па до Драча, свуда утамањујући и Римљане и Аваре. Око 550. године пројуре кроз сву Тракију и Илирију, а 557. године са 100.000 војника нападну Грке. Године 559. пошто прођу Анастасијев зид, дођу чак под Цариград..."

"Ова иста српска племена под именом: Драговића, Сагудата, Белегезита, Березита, Језераца, Мијаца, Сатића итд., видимо, где око 587. први пут ударају на Солун, да га освоје од Грка, а Св. Димитрије Солунски брани га и прогања их..."

"Даље, кад Бохан, аварски Хакан, направи мост на Сави, крај данашњег Београда, а тадашњег Сингидунума, и пређе на ову страну, видимо га, да у сојузу са горе споменутим српским племенима, удари 597. године на Солун... Тако још видимо, да овај аварски Хакан, око 610. године дође до самог Цариграда; облеташе војском око његових зидина, па удари и пороби цркве цариградске с једне и друге стране мора. Капеле Св. Козме и Дамјана у Влахернима, као и Св. Аранђела претвори у пепео. Из ове последње однесе путир и остале драгоцености црквене, а часну - трпезу излупа у комаде. Одведе и много робља грчког - преко 270.000 глава мушких и женских, не рачунајући у ово децу и остало. Заузима једном речју све земље грчке ван Цариграда... Када се овоме дода оно, што непрестано Парси захтеваху: или главу Ираклијеву и једини комадић у Европи грчке земље - Цариград, или да се поклоне њиховом богу Сунда, онда се потпуно огледа стање Грка у то доба".

Све је ово Милош Милојевић описао у својој студији "Одломци Историје Срба", коју је објавио у Београду, 1872. године, додајући и следеће:

"Ето, у оваквом стању, најкраће речено, налазаше се империја Грчка, или боље, уместо ове, само град Цариград - када се јављају Срби по Порфиригениту као поданици Ираклијеви, којим, тобоже, даје неке земље, чак и половину Далмације, које није ни сам, не само некад, него никад имао... Порфиригенова неистина и некритичност наших паметариста - историчара, тиме још јасније излази на видело".

На видјело је изашло и Порфиригеново скривање, од свог љубезног сина Романа, и свједочанстава која су о Грчкој и Грцима у својим историјским списима оставили његови умни претходници: Страбон, Херодот, Платон и други антички писци.

Као грчки цар и историчар, ваљало је да свога насљедника упозна бар са казивањем Херодота, који је и описао настанак и увећавање грчког народа, и саопштио који је народ, још прије појаве Елена - грчких предака, насељавао стару Грчку и Балкан. А насељавао га је, како каже, неки стари народ, о којем не даје податке, али га назива Пелазгима и варварима. По Херодоту, Грци су највећим дијелом и настали и увећали се од тих "Пелазго-варвара". Каже и то да су ти "Пелазги били Грцима у много чему учитељи".

ЗАПИС О ПАШТРОВИЋИМА КАО ПРЕТХРИШЋАНСКОМ СРПСКОМ ПЛЕМЕНУ

Ти Пелазги, што их Херодот назива "варварима" - били су древни Срби, они Срби што су из Нове Сарбарске, преко Босфорског мореуза, Балкан заплуснули у два наврата: први пут око 3.000 година прије појаве хришћанства, а други пут - након пада Хититског царства и Троје. То су они антички Срби које на балканским просторима и преко њихових граница налазе Плиније, Птоломеј, Страбон, Апендини и други писци из старе и нове ере. То су аутохтони становници Балкана, који никада сасвим, нити у претхришћанском нити у хришћанском раздобљу, нијесу напуштали тло Балкана. Јер, као што је утврдио Сипријан Робер, "када су непријатељи и успијевали да изазову њихову сеобу, иза оних који су отишли, увијек је остало њихове браће, која су наставила да чувају језик и обичаје. Тако када су Срби са Карпата опет овамо стизали, нашли су ту потомке својих пређа..."

О Србима као аутохтоним житељима Балкана и у претхришћанској ери, уз већ предочена свједочанства, тврдње и мишљења бројних истраживача која оповргавају Порфиригеново казивање о

сеоби Срба, сликовито говори и запис нашег Стјепана Митрова Љубише¹ о чувеном племену Паштровићима, које и данас битише на истом простору још из претхришћанских времена:

1 "Цјелокупна дјела", I књига, "Народна просвета", Београд, 1930.

"Планина паштровска лежи као копања међу двије косе брегова; једна је дијели Црмицом, а друга Приморјем. Планина се сва просула доцима, опточенијема густим брежуљцима, гдје се прољећем насркаш мирисом девесеља, зановети, скромута и сваковрсна дивља цвијета."

"Паштровићи су некада становали на тој планини, а имали по Приморју, гдје су им Данас станови, куће поземљуше, у којима су, у пила и бачве, сливали уље и вино; њивили су по планини љуто воће. шљиве и јабуке. И данас можеш видјети на многим мјестима развалине и гомиле камења у клаку. Но је то бивало у прастара времена, још прије него су се покрестили, јер по казивању цариградских повјесника, као и по многијем другим знаковима, на примјер, по презименима, наречју, одјелу и приповиједању, стоји чисто, да су Паштровићи бивали и прије српске сеобе нека словенска населбина на данашњем земљишту, која се изједначила са дошљацима".

О Паштровићима, као претхришћанском српском племену, пише и Јован Цвијић, у "Српском Етнографском Зборнику". Ту он говори и о црногорском племену Цуца и налази да је оно "исто" као и старо српско племе Цуцуловића., које се налази, како наводи, у "Старој Србији у околини Штипа", за које се казује да тамо постоји још из претхришћанског доба. Овај наш велики научник налази у долини Вардара и Црног Дрима и стара велика српска племена: Брсјаке, Језерце, Мијаке, Драговиће, за које се сигурно зна да су на овим просторима живјели и прије VII вијека, ширећи се све до Пелопонеза. Цвијић ће у својој студији "Балканско полуострво" записати и сљедеће:

"Име Брсјаци и Мијаци сачувало се све до данас у западној Македонији".

КАД СРБИ БИЈАХУ СЛОЖНИ И КАД СЛИЈЕЋАХУ ЈЕДНОГ ВОЂУ

БЈЕШЕ, КАО ДА ГА ЈЕ ИСТОРИЈА ОДАБРАЛА

Стефан Душан, девети по реду српски владар из лозе Немањића, крунисао се за краља у граду Сврчиу¹ 8. септембра 1331. у 22. години својој. Бјеше то у свему силна Србена, попут оног Србенде из Веда..

У њему бјеху спојене све врлине народног предводника, вође и узорита владара: храброст и мудрост, одлучност и племенитост, силна воља и бујна свјежина духа, али и уздржаност, промишљеност и потпуно владање собом. Уза све то, он се одликоваше растом, љепотом и тјелесном снагом. Они који су га гледали оставили су запис, у којем се каже, да је Душан био најљепши и најснажнији човјек свога доба. Сила од човјека, па је по томе и назван: Душан Силни.

¹ У доба Немањића Сврчин, који се налазио сјевероисточно од Урошевца, бјеше важно мјесто. Неманићи су у њему имали раскошан двор. Уз двор се дизала и дивна црква Св.Јована Крститеља, у којој је повремено засједао државни сабор. Данас од овог града нема ни трага. Турци су га, након освајања Косова тако разорили да су му и темеље почупали. Мислили су да тиме чупају и темеље српске државности. Њега као да бјеше историја одабрала да Србима покаже и докаже шта све могу када су сложни и кад имају јуначког и мудрог владара којег слиједе и слушају.

Из старих рукописа да се сазнати да је "сва Душанова владавина, која је трајала 24 године, протекла у ратовима".

Али Душанов геније ипак није заокупљен само ратном стратегијом, сјајем побједа и освајања. Посвећивао се он и унутрашњим приликама и стању у својој великој држави: јавној безбједности, судској правди и личним слободама. Брине он и о умножавању народних добара: производњи прехране

и занатске робе, унапређивању и ширењу трговине и саобраћаја, уређењу градова и пазара, подстиче архитектуру, уметност...

Своју владавину Душан је започео "притезањем узди разузданој властели, утврђивањем међусталешких односа и мира у земљи и јачањем убојне снаге српске војске".

Српска војска у то вријеме бјеше двојака: народха и најамничка.

Народна војска је представљала главну снагу. Њу је на поруку владара окупљала властела. Она је ту војску и издржавала, док не крене у рат. А онда се издржавала од ратног плијена, задобијеног на бојном пољу и у освојеним градовима.

Најамничку војску сакупљао је и издржавао владар.

Војску су сачињавали: коњиници и пјешаци.

Коњаници су били наоружани: копљима, стријелама, наџацима, миздрацима и буздованима. На себи су имали сјајне оклопе и панцирли-кошуље исплетене од жице, а на глави шлемове са перјаницама и челенкама.

Пјешаци су били опремљени за бој стријелама, мачевима, а неки и кратким копљима, уз тои штитовима којима су одбијали непријатељске ударце.

Главни заповједник цијеле српске војске био је владар - краљ или цар, а часници и по рангу титулари: велики војвода, војвода, бољар, стотник и стјегоноша или барјактар и други. Војвода је у рату имао неограничену власт, попут краља или цара. Могао је сваког од потчињених му, за непослушност казнити, па и погубити. Стјегоноши је припадала посебна част, па је стијег или барјак додељиван најбољем и најзаслужнијем јунаку.

Постојала је и оваква уредба: када једна војска дође у неко село, онда друга, која за њом наступа, није смјела остати у истом селу, да сељани не би трпјели од тога. Том уредбом штићен је и српски војник. Њега, кад би из војске дошао кући на допуст, прве три недеље, за било какву учињену кривицу нико, па ни власт није смио дирати.

Душан Силни највише држаше до коњице. Она је и чинила језгро и ударну снагу његове војске. У непријатељским редовима изазивала је ужас.

Срби су, не само у Душаново доба већ и одвајкада, коње сјајне имали. Од малена их његовали и подучавали привржености и борбеним вјештинама. С њима су добро и зло дјелили, битке и мегдане добијали. Њиховом брзином и окретношћу се поносили. Легенде о њима испредали и о њима уз гусле пјевали.

ДУШАНОВА ВОЈЕВАЊА И СТВАРАЊЕ СРПСКОГ ЦАРСТВА

Главна замисао Душана Силног, још на почетку краљевства, бјеше да отклони опасности и пријетње које Српству долазаху с југа, од Византије, и са сјевера, од Угарске. Стога, чим заведе ред и мир у земљи и ојача српску војску, удари на Грке и у једном замаху освоји највећи дио западне и сјеверне Македоније, као и градове: Охрид, Преспу, Хлерин, Кастро, Струмицу, Петрич, Гинекастрон, Воден и друге. Кад запријети и Солуну, грчки цар Андроник III Палеолог упути младом српском краљу своје изасланике с молбом за мир... И мир би закључен, у Солуну 22. августа 1334. године.

Уз тај уговор Србенда Душан великодушно поврати Андронику III градове Гинекастрон, Воден, Бер и још нека мјеста око Солуна, а за себе задржа освојене области у којима су заједно са Грцима још увијек живјели остаци српских племена Драговића, Струмљана, Брсјака, Сагудита и других, остаци оних племена која је Самуило са својом браћом прије неколико стотина година подигао на устанак против Византа и ослободио.

Након закључења мира, Душан Силни намјерин да крене на сјевер, на Угре, чијега краља Карла Роберта подстицаше папа да удари на православне Србе, Али кад гласници дојавише Душану да Угри неће заратити с њим, окрену на запад, па удари на државице католичких кнезова у Албанији, које је папа, као и Угре, подбадао против Срба. Ове кнезове Душан без већих тешкоћа смири и "цијелу Арбанију, сјеверну и јужну, придружи Србији".

Годину коју касније, Душан завојшти на југ, да освоји град Србију, управо онај град за који је Порфирогенит говорио да су га основали и подигли Срби, када су на Балкан стигли "однекуда са

сјевера", као и друге градове и мјеста, у којима је, како је сазнавао, било Срба. А сазнавао је да Срба има, још од ко зна које давнине, у Епиру, Пелопонезу, Тесалији, у Солунском заливу, Тракији до Босфора и свуда по Грчкој. Кажу да је Душан на свим просторима Грчке, које је освајао, одиста наилазио на бројне житеље српског рода или поријекла и да су га они, иако временом у многосте већ претопљени у Грке, дочекивали с радошћу и као ослободиоца.

Душан је Епир освојио и Србији придружио 1340. године и тамо за свог намјесника поставио српског војводу и свог шурака Јована Оливера.

Када се имају на уму ова Душанова освајања, онда му се не може, као што се то чини, приписивати да је био освајач попут римских, грчких и других императора. Јер је очигледно да је његова замисао била освајање оних градова и земаља за које се знало и говорило да у њима живе Срби и да те територије одвајкада припадају отачеству српском.

Не стоји ни тврдња, да је његов главни наум био освајање и уништавање Византијског царства. Јер, оновремени грчки властољупци, у међусобним обрачунима око пријестолa, тражаху од Душана и помоћ и заштиту, нудећи му при том не само велика блага већ и градове и територије. Чиниле су то обје завађене стране у исто вријеме. А то бјеху: царица Ана, жена Андроника III Палеолога, и њен нејаки син Јован V Палеолог, а с друге стране Јован Кантакузен.

Кад Душан ни "за неколико градова" не пристаде да до краја учествује у њиховим крвавим превратима, преварама, издајама и којекаквим другим петљавинама, ови грчки властољубци, опет истовремено, окренуше се Турцима, пуштајући их и у сам Цариград.

Е, кад се то догодило, Душан је дошао на одлучну мисао да сруши Византијско царство. Али, опет, не само да би њиме владао, већ понајприје да би и Грке и Србе, па и друге народе Европе, заштитио од турске најезде из Мале Азије.

О тадашњим збивањима на византијском двору, превратима и петљавинама његових династа, као и Душановим премишљањима и поступцима свједоче и бројни списи. У једном од њих да се прочитати и слједеће:

"Наскоро за тим (мисли се на Душаново освајање Епира), умрије цар Андроник III и остави на престо нејака сина Јована V Палеолога, под старалаштвом своје жене Ане и великог слуге Јована Кантакузена, човека врло учена и смела, али до крајности превртљива и властољубива."

"Чим се Кантакузен дочепави власти царског намесника, одмах се прогласи са цара грчког и зарати на царицу Ану. Али Ана победи Кантакузена, те он побегне у Србију и заиште помоћ од Душана."

"Душану добро дође овај раздор грчки, те склопи са Кантакузеном савез и начине овакав уговор: да Душан помаже Кантакузену против цара Палеолога, а у накнаду за то, да Душан освоји области грчке, па да један и други задрже за себе све што год који добије било миром или силом. У исти мах и царица Ана замоли Душана за помоћ против Кантакузена и обећа му дати сав остатак Македоније, осим Солуна. Али Душан одби молбу царичину, јер беше већ закључио уговор са Кантакузеном и задао му реч..."

"Касније царица Ана опет облеташе око Душана, молећи га свакојачко да се одрекне Кантакузена, али Душан не превари задату реч. Најзад царица пошаље Душану особите посланике: Ђорђа, Луку и солунског митрополита Макарија. Они у име царичино предложе Душану на поклон више врло важних градова, само да им изда свог савезника Кантакузена. Но Душан честити, царичине посланике одби овим значајним речима:

"Не само за неколико градова, него ни за читаву империју грчку, тако злочинство нећу ја учинити".

"Душан затим скупилу велику војску, па већи део даде Кантакузену, а с мањим он сам удари на Грке и освоји град за градом, а међу њима и најважније градове Бер и Серез, а затим сву Воден и сав остатак Македоније, осим Солуна. Што тада и Солун не паде у српске руке, имају Грци да захвале срећном положају тог јаког града, који се може освојити само с мора, а Душан тада није имао убојних бродова."

"И док је Душан с мањом војском напредовао, дотле Грк Кантакузен улудо сатре ону српску војску, па онда изневери Душана и пребегне Турцима. Сад Кантакузен добије турску војску, па с њом

запрети царици Ани. Међутим, не само Кантакузен против царице Ане, него и Ана против Кантакузена поче призивати Турке у помоћ."

"Турци то једва дочекаше па нагрнуше из Азије у европску Грчку, те почеше жарити и палити по грчком царству, све то боже као савезници и пријатељи једне или друге завађене стране."

"Душан је све ово будним оком пратио, па видећи да Грцима нема више живота и да се са Турцима приближава нова опасност за Србе, науми одлучно да сасвим уништи грчко царство и да га замени царством српским, те да тако учини крај грчким петљанијама и да постави јаку брану против турске најезде. Многи крајеви грчки беху и сами вољни, да листом пристану уз Душана, јер им беше додијало безакоње њихових великаша и властеле. А њихови великаши и властела осим што је уживала у безакоњу, беше сасвим оболела од властољубља. А та болест беше погана и убитачна и то толико да је брат вешао брата, син давио оца, а очеви и мајке тровали синове своје, те су подавили, потровали и повешали готово све своје владоце и заслужне људе. Најзад, доведоше ти Грци у своју отаџбину и саме Турке Османлије, само да би се могли за који час дочепати , престола..."

У наставку овога списка каже се:

"Да би Грке још већма задобио за се, Душан науми да подигне српско краљевство на царство, а себе да прогласи царем свих Срба и Грка. Но, да би новом српском царству дао што јачу и сјајнију подлогу Душан науми да ослободи и српску цркву од грчког туторства, те да подигне српску архиепископију на степен независне патријаршије."

СЛИКА БР. 9

Фреска-портрет српског цара Стафана Душана из 1349. г., манастира Леснова, Македонија.

"Свог Душан у октобру 1345. сазове у Скопљу црквени и државни сабор. На сабору беше сакупљена сва српска властела, госпоштина и духовништво, а осим осталих ту беше и блгарски (бугарски) патријарх Симеун, охридски архиепископ Николај, сви грчки епископи из освојених земаља и светогорски протопоп са калуђерством Свете Горе."

"По одлуци овог високог сабора, дотадашњи српски архиепископ Јанићијс буде проглашен за патријарха српског, а пећка архиепископија буде узвишена на независну патријаршију српску."

"Затим, на сам дан Васкрса, 16. априла 1346. године на сабору у Серезу,¹ оба патријарха - српски и блгарски, венчају Душана царском круном и прогласе га за цара самодршца српског, грчког, блгарског и арбанашког, а уједно краљица Јелена буде венчана за царицу српску, а деветогодишњи краљевић Урош за 'краља свих српских земаља'."

¹ У уџбеницима историје стоји да је Душан проглашен за цара у Скопљу.

"Све ово извршено је са највећим сјајем и славом, пред целим народом и сабором, на коме беше сакупљено све духовништво и сва велика и мала 'самодржавна властела' и сви Душанови подчињени владоци, па тако и блгарски цар Александар "

Овим чином Душан је и свештенству и властели и потчињеним владарима дао на знање да он Српство уздиже изнад свега и да му посвећује сав свој велики дух и памет. Јер, како каже Илија М. Живанчевић², његово "Српство се налазило између чекића и наковња, између Мађара, иза којих је стајало папство, скупа с Римом и - Турака пред којима су били Грци... И ради одбране тог стешњеног Српства, носиоца вере у Бога, њему је требало Царство. Но, не Царство као производ болесне и

неуравнотежене амбиције, завојевачко Византијско царство, већ мисионарско, као уједињена народна снага за ношење једног великог идеала расе и правосјерја, које се код Душана идентификовало са Српством..."

² Живанчевић је наш зналац из II дијела овог казивања, велики познавалац ареизма, Веда и вендизма, као и права. Он српско право доводи у непосредну везу с правним начелима Веда.

ДУШАНОВ ЗАКОНИК.

Казује се да се Душан, након крунисања за цара, запутио са царицом Јеленом по свом великом царству, богато дарујући манастире и сиромаше, а у исто вријеме удостојавајући властелу присуством својим, савјетима, упутима, а гдје је требало - разрешењима, истављењима и царским указима. Каже се да је на овом путу Душана пратила радост и благослов не само Срба већ и Бугара и Грка; посебно Грка јер су очекивали да ће он учинити крај крвавим обрачунама Палеолога и Кантакузена и заштитити Грчку од Турака. Они су у то и вјеровали, поготово зато што је Душан грчки и српски народ сматрао блиским народима и што грчке великаше, у освојеном дијелу Грчке, није прогонио, већ их задржавао у служби и потврђивао им пређашња права и части.

Таквим односом цар Душан је придобијао и ону грчку властелу и оне Грке који су се још налазили под влашћу Палеолога и Кантакузена. Рачунало се да ће тако грчко расположење навести цара Душана да убрзо удари на Цариград. Но, цар Душан не подлеже таквом расположењу. Он је, као велики стратег и војсковођа, знао да се Цариград не може освојити копненом војском, ма колико она била убојита, без поморске силе - великог бродовља, којег он тада није имао.

Из тог разлога Душан са својом војском, умјесто на Цариград, окрену у освајање још неосвојених грчких земаља и крајева. Тако, 1347. године освоји Етолију и Акарнанију, земље што се пружају јужно од Епира, а потом, наредне 1348, удари на Тесалију.

Каже се, да се тада Кантакузен и царица Ана измирише, у намјери да се одупру Душану. Но, узалуд. Душанов војвода Прелуб, са својом коњицом, сломи њихов отпор и освоји сву Тесалију, осим града Солуна. Откиде Прелуб и угрози и велики дио Тракије. Угрози и сам Цариград.

Душан Силни ни овог пута не удари на величанствени Цариград. Застаде, да у миру, без ратних поклича и звекета оружја, размисли шта му ваља радити у часу кад се његово царство шири од Саве и Дунава на сјеверу и Јадранског и Јонског мора на југозападу до Егејског и Црног мора на истоку. И одлучи да се, уместо освајањима нових територија и градова, посвети учвршћивању већ стечених тековина - да царство своје уреди мудрим и праведним законима и јасно означи права и дужности својих поданика.

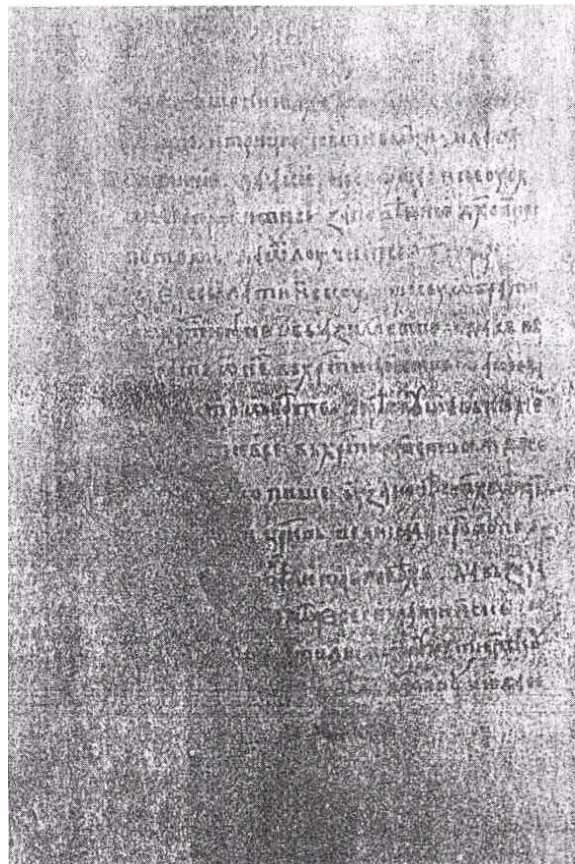
Са својим најближим умницима, Цар Душан припреми закон и свечано га прогласи, 21. маја 1349. године, на Сабору у свом пријестонском граду Скопљу. Тај се закон у старим рукописима именује као "Закон благовјерног цара Стефана" и као "Законик цара Стефана Душана". У једном кодексу Законик и почиње ријечима овим:

"Закон благовернога цара Стефана, лета 6857, на празник Вазнесења Господњег, месеца маја 21. дан.

Овај Законик постављамо од православног сабора нашег, с преосвећеним патријархом, кир Јоникијем, и свима архијерима и црквеницима малим и великим, и са мношвом, благоверним царем Стефаном, и свом властелом Царства ми, малом и великом". Законик има, по казивању, 135 чланова. Душан је овај свој Законик допуњавао и његову допуну прогласио на Сабору у Серезу 31. августа 1354. године.

Законик је имао значај основног државног закона. Њим су утврђивана општа начела ондашњег државног и друштвеног уређења. У највећем дијелу бави се правима и дужностима сталежа и односима међу њима. Законик тако вјерно свједочи о положају, дужностима и правима: свештенства, властеле, властелинчића, војника, трговаца и занатлија, Саса, влаха (сточара) и меропаха (сељака земљорадника). Свештенство је представљало први и највиши сталеж, са светом мисијом служења Богу, истини и светости предака. Илија М. Живанчевић, у својој студији о Душановом Законику, пише:

"Свештенство се схватало као мозак и ум свога владара, који му је указивао сву пажњу, саветујући се с њим о државним пословима, које је као владар обављао. А сам владар, који је представљао, по схватању Срба, и ум и силу, одржавао је равнотежу између свештенства и властеле и штитио најнижи ред. На тај начин владар је код Срба, код којих је осећање правде необично развијено, схватан као чинилац друштвене равнотеже, док је поштовање свештенства било поштовање ума, а не снаге и силе".

Властела је била други по важности сталеж. Она је, како се објашњава, настала од најближих владарских поданика: пратње, дружбеника и оружника. Постојала је виша властела и властелинчићи.

СЛИКА БР. 10

Рукопис Душановог Закона из XIV века, нађен у Струги, Македонија.

Великој властели припадали су велепоседници и обласни господари. Они су се одавали витештву, госпоштини и војничком позиву. По потреби, за владара, скупљали су народну војску, а они у пограничним областима - чували државну границу, дајући и издржавајући граничаре, које је народ називао "крајишници". Овај сталеж је полагао право на наслеђивање државне баштине, са које је владару давао соћ - врсту данка. Властелинчићи или нижа властела су посједовали мања имања.

Она два сталежа - свештенство и властела - чинила су Сабор српске земље, који се на позив владара састајао и са њим саветовао о најважнијим питањима државе.

Слободни грађани су уживали повластице у бављењу

трговином и занатима.

Четврти сталеж, најмногољуднији, били су меропси. Они су били подређен сталеж - сељаци. Живјели на поседима који су припадали владару, цркви и властели. Обрађивали земљу и чували стоку. Према својим господарима имали су и других обавеза: два дана у недељи радили су за њих посебне послове и давали разне дажбине. Ипак, није био потпуно обесправљен. Меропс је земљу коју је обрађивао, иако је припадала господару, могао продати, с тим да купац преузме све обавезе према господару које су продавца теретиле.

Хијерархија сталежа, права и дужности појединих сталежа, односи и понашања између њих, као и у њима самима, били су јасно и у детаљима прописани у Душановом Законику. Он је имао самостални карактер државног закона и строго је примењиван, тако да од онога што је он прописивао, нико није могао бити изузет или од било кога заштићен, па ни од самога цара. Јер, Душан је по старом српском реду и древним обичајима, своју царску неприкосновеност ограничио владарском Повељом - хрисовулом. У тој хрисовули, златним печатом печаченој, уз заклетву царством, стоји:

"Хрисовули Царства ми, што су издати градовима Царства ми: што им пише, да им није властан оспорити ни Господин Цар, нити ко други..."

Дакле, оно што је Закоником прописано - нико, па ни сам цар није био "властан оспорити", већ се према свим царским поданицима, од свештеника до себра, баш као што у Законику стоји, морало примијенити. А у Законику је и у опису учињене кривице и у одређивању казне све било јасно и прецизно казано. О тој јасности и прецизности свједоче и ови чланови Законика:

Чл. 55. "Ако властелин или властелинчић опсују себра, да плате 100 перпера, а ако себар опсује властелина или властелинчића исто да плати 100 перпера и да се осмуди". (коса и брада).

У члану 84. стоји: "Меропсима у земљи Царства ми, да није властан ниједан господар против закона ништа учинити... Ако ли му учини што незаконито, наређује Царство ми, да је сваки меропак властан парничити се са својим господарем, или с Царством ми, или с госпођом Царицом, или са црквом, или с властелом Царства ми, и било с ким; да нико не буде властан задржати га од суда Царства ми, него да му судије по правди суде. И ако меропак добије парницу против господара, да га ујемчи судија Царства ми, како да господар плати меропху све у року и потом да није властан тај господар учинити зло меропху".

У члану 94. се каже: "Ако убије властелин себра у граду или у жупи, или у катуну, да плати 1000 перпера, ако ли себар властелина убије да му се обе руке осеку..."

Члан 97.: "Ко се нађе да је почупао браду властелину, или добром човеку, да се томе обе руке осеку".

Уједном члану пише:

"Сирота праља да је слободна исто као поп".

У другом се каже:

"Ако који властелин узме властелинку на силу, да му се обе руке осеку и нос одреже... А ако ли себар узме себи равну на силу, да му се исто обе руке осеку и нос одреже."

Моралним везама и обавезама у Законику се придаје посебна важност и налаже:

"Властела и остали људи да се не жене без благослова... И ниједна свадба да се не учини без венчања..."

Говори се и о племенитости:

"Светитељи да не проклињу хришћане на сагрешеније духовно, да пошаље двапут и трипут ка онеме да га обличи. И ако не послуша и не усхтедне да се исправи заповешћу духовном, да се потом одлучи".

Прописује се и слједеће:

"И по свим црквама да се хране убоги... Ако их неко од митрополита, или од епископа, или од игумана не усхрани, да се одлучи од чина".

Осим појединачне, прописује се и заједничка одговорност. Најмања заједница која је пред Душановим Законом била одговорна је кућа, потом село, затим град, а онда цијела околина. Ова заједничка или колективна одговорност код Срба је постојала још од памтивијека и Законик ју је кодификовао као традиционалну одговорност. Кажу да прије Душановог Законака ни римско ни византијско право није познавало начело заједничке одговорности.

"У свему се 'чува стари ред', а у приватно-правним односима у потпуности. Јер, народ има своје древне обичаје, који су освештани и у које се не дира", каже један од тумача Душановог Законака.

ЗАКОНИК СВЕТИХ ОТАЦА

Душан Силни, дакле, није био само велики српски цар, већ и велики законодавац. Коментатори и приказивачи¹ су оцијенили да је Душанов Законик један од највећих српских средњовјековних споменика, најузвишеније и најљепше дјело велике средњовјековне српске културе.

¹ Стојан Новаковић, Марко Костренчић, Илија М. Живанчевић и други.

"За нас је потпуно јасно", каже врсни познавалац права и Душановог Законака Илија М. Живанчевић, "да је Душанов Законик дело расног генија. Он није творевина ни Душана ни његова времена. Њиме су Душан и Срби потврдили стародревне српске јавно-правне и приватно-правне обичаје и наслеђене освештане односе... Потврдили Закон наших светих отаца, који светли као света буктиња која не сме да се угаси".

"А тај раснн геније", наставља Живанчевић, "оваплоћен у Душану, досеже у далеку прошлост, јер се сва начела Душановог законодавства, и јавно-правна и приватно-правна, налазе у ВЕДАМА и у прастаром аријском Мануовом Законику, који се помиње на доста векова пре Христа".

Довођењем Душановог Законака у везу са Ведама и божанским Мануом - Живанчевић нам открива суштину, величину и љепоту овог српског споменика. Он то разоткрива у једној од својих расправа која садржи бројна упоређења и објашњења, као и налажење континуитета обичајног права од давних Веда до савремених Срба. Та веза се очитује и када је у питању Бог Ману, о којем Живанчевић каже:

"Ману је Бог... Самородни, самосвојни бог. Од њега произилази шест других Мануа, који поседују вишу душу и вишу вољу. Први од тих шест Мануа јесте Сварожић, опет стари српски Бог. Сварожића помиње и бискуп Димитар у X веку по Христу у вези с Балтичким Србима (Бојке), који су у његово време још увек били бројни на свом давнашњем тлу, заузетом од придошлица Германа. Ману је, дакле, Бог законодавац".

Живановић ће напоменути да је "Ману право српско име. Оно се код нас Срба задржало као - Мане и носи га половину кршне и поносне Лике".

Правни коитинуитет од древних Веда до савремених Срба, Живанчевић доказује упоређивањем Мануовог и Душановог Законака. Каже:

"Код Мануа ведско друштво је било издељено на четири сталежа. На првом месту постављен је брамански, свештенички сталеж, носилац мисли и науке, управо као и код Срба; на другом месту су каштрије, војсковође и ратници по позиву; на трећем месту су васје и најзад, на четвртм судре... (и у Душановом Законику је четири сталежа)."

"Поред институисања сталежа, Мануов Законик готово у свим ситницама предвиђа и регулише све приватно-правне односе... Кривична дела се сматрају као насиље, па се тако и зову."

"Кривична колективна одговорност која се сачувала у Душановом Законику и повлачење у 'вражду' као колективну глобу (а из Српског права утицала на византијско право) помиње се још у ведској књижевности 'Варадеји'. Ове речи - 'варадеја' у Веда и 'варда' у Срба значе исто - дати. Обе оне долазе од глагола 'да', 'дати', у овом случају, дати глобу".

Живанчевић даље наводи да Мануов Законик баш као и Душанов предвиђа управитеља општине, а онда, према територијалној подјели, управитеља: десет, двадесет, сто и хиљаду општина. Управитељ општине и по Мануовом и по Душановом Законику био је дужан да управитеља десет општина лично обавјештавао приликама у својој општини - разбојништву, крађама и другим деликтима.

Убиство брамана код Веда, по Мануу, као и свештеника по Душановом Законику, кажњавано је смрћу. Ако би судра почупао браду браману, по Мануовом Законику кажњаван је одсијецањем руке. Истовјетна казна, по Душановом Законику, чекала је себра, ако би свештеника ухватио за браду. За увреду код Веда, по Мануу, казна је износила 100 пана, а у Срба, по Душановом Законику - 100 перпера. Лопове је и код Веда и код средњовековних Срба чекала мазија. Један од Веда, по имену Удака Арунеја, описао је свом сину мазију овако:

"Ухватили су човека, довели и кажу: 'Узео је нешто. Лопов је.' На његову одбрану наређују, да се усија мазија. Ако је преварио, погинуће, а ако се не опеке, исправан је и биће слободан".

Вук Караџић, у свом "Рјечнику", за мазију каже да је то стављање на пробу помоћу усијаног гвожђа и вреле воде. Окривљени за крађу на овакву пробу стављани су и у његово доба. Вук нам својим описом и осликава страхотну пробу с мазијом:

"У Србији су, доскора, кашто вадиле мазију, тј. кад на каквог човјека реку да је што украо, а он се одговори да није, онда узавре пун казан или велики котао воде, па у ону врелу воду метну комад врућа усијала гвожђа, а онај, на кога веле да је украо, засуче рукаве, па објема рукама извади оно гвожђе из воде. Ако он не буде украо оно, што на њега говоре, неће се ожећи ни мало, а ако ли буде украо, изгореће му руке".

Овој језивој причи, Вук додаје и следеће:

"Ја не знам ни једнога, који је вадио мазију, да се није ожегао, а знам двојицу, што су им руке изгореле: Панту Стаменића из Јадра, из села Тршића и Митра Туфегџију из Рађевине, из села Мојковића".

*
* *

Поређењем Душановог Законика са Мануовим, Илија М. Живанчевић није само проширио видике српског права и показао његов континуитет од давних Веда до савремених Срба, већ је и указао на велику грешку оних који су тврдили да је Душаново законодавство препис византијског, тј. "византијска допуна византијског права". Живанчевић подвлачи:

"Овим смо, сматрам, несумњиво утврдили, не само да Душанов Законик није препис византијског законодавства, него је, уколико се подударају - његов далеки претеча".

Понесен величином Душанова генија, Живанчевић ће његову појаву у српској историји овако описати:

"Душан је до сржи расан. Он је спас балканских Срба, као носилаца и чувара древне културе, видео у Српском Царству. А Царство, као и све остало, ван њега и у њему, хтео је да подчини својој великој идеји, да стави у службу свом великом циљу -чувању истине и правде."

"Надахнут, велики идеалиста, велики родољуб, велики визионар, Геније, Душан је избегавао све сукобе, који нису служили општем добру, чији је носилац требало да буде Српска држава, његово Царство. И да би умирио сталеж, он се решио, да му и писмено, Уставом, призна готово сва права, која су му припадала од памтивека, од времена Веда, од Мануа. Он је хтео све и свакога да приволи великом послу и то не са страхом, већ љубављу, помоћу идеала, који је и њега уздизао и носио. Отуда и његов Законик, само Устав, и то сталешки Устав, који је и писмено освештао само она начела, на којима су сталежи живели много векова, традиционално. Душан је, поред тога, хтео да законом укаже пут новим покољењима, ради одбране бесмртне српске мисли..."

ПРИЈАТЕЉОВАЊЕ ЦАРА ДУШАНА И ПАПЕ ИНОЋЕНТИЈА

Године 1353. царство Душана Силног већ досезаше врхунац своје моћи. Обухватало је, без града Солуна и јужне Тракије са Цариградом, све балканске земље од доњег тока Саве и Дунава до обала Јадранског, Јонског, Егејског и Црног Мора. На том простору бјеше и сав српски народ, осим оних Срба што од давнина живљаху с оне стране Дунава, у ондашњој Угарској краљевини.

И баш тада, када је Душаново царство зрачило у Европи царским сјајем и споља и изнутра, против њега се дигла тушта и тма непријатеља. Оне са запада и сјевера - Угре, Хрвате и мале латинске владаре окупљаше и потицаше моћни римски папа Иноћентије IV, а оне са југоистока - Турке и Грке - Кантакузен.

Душан је, како се из историјских извора може сазнати, свим овим непријатељима "јуначке лекције делио. угре до ногу потукао и потерао на север преко Саве и Дунава. Од њих је Мачву и Срем повратио, онда и Славонију с градом Осјеком отргао, а потом на хрватског бана, угарског поданика, ударио и смирио..."

Историјски записи садрже и објашњење зашто су угари и њихови поданици Хрвати ратовали против Срба и зашто их је римски папа на то наговарао:

"Овом угарско-хрватском ратовању са Србима један узрок бјеше Босна, али други крупнији узрок била је - вјера. Јер кад се Душан зацарио, узео је наслов: 'православни цар'. Већ тиме је дао на знање, да је у његовом царству православна вјера државна вјера и да се ни пошто неће трпити ширење какве друге вјере на штету Православља."

"Па збиља Душан то и није трпио, него је жестоко казнио свакога ко би рушио Православље и подривао народну српску цркву. То се опет није допадало римокатоличким владоцима, а понајприје папама, који бјеху разаслали по српским земљама читаву војску својих свештеника, те ови обраћаху православне Србе у римску вјеру. Стога папе подбадаху угарске краљеве и хрватске банове, те ови сваки час узнемираваху Србе у Босни и у Србији..."

У наставку стоји:

"Душан, који је увијек чинио праве и велике ствари у право вријеме и промишљено, кад сузби и примјерно казни Угре и Хрвате, покуша да се измири с папством, које онда бјеше тако моћно, да се папиној ријечи није смио противити ни који владалац римокатолички. Тако он јунија мјесеца 1354.

пошаље папи Иноћентију IV своје посланике: Божидача, врховног судију у Србији; Нестјага, намјесника у Срезу и Дамјана, намјесника у Котору."

"Ови посланици оду у Авињон и донесу папи писмо у коме му се Душан обраћа, да му да благослов за крстоносну војну и да га именује 'врховним војводом против Турака', а папа да у исто вријеме пошаље њему своје посланике, који ће у Србији уредити црквене ствари римокатоличких Срба..."

"Папа је", каже се даље, "био ванредно усхићен овом помирљивошћу Душановом и много се обрадовао, надајући се тврдо, да ће тако помирити сав народ српски. С тога папа Иноћентије 24. децембра 1354. године написа цару Душану врло ласкаво и слатко писмо. У том писму папа изјави Душану своје признање за све што он буде учинио у корист цркве, пожели му дуго и срећно царевање, успјех у рату и срећу у миру. Посла му и свој благослов и прогласи 'заставником цркве' и 'врховним војводом против Турака' и замолио га најзад, да благонаклоно прими два његова посланика. Уједно папа заповједи угарском краљу и хрватском бану, да се смире и да не узнемиравају Душаново царство."

"Тиме Душан мишљао да је постигао код папе оно што је желио, те склопи ратни савез са Мљецима (да му дају бродовље) и поче се озбиљно спремати да удари на Цариград и Турке. Али док се он спремао, папини посланици не уредише своје црквене послове у Србији, него их још више заплетоше, радећи отворено и безобзирно против православне вјере."

"Стога цар Душан опет прекиде све послове с папом, и страшно га огорчи та неискреност папског посланика, бискупа Петра Томаса Мезијера.. Цар Душан бјеше толико озлојеђен на овог папиног изасланика, да када му једном дође у двор, од њега затражи да падне на кољена и пољуби његову царску ногу... Тако се горопадно заврши Душаново пријатељство с папом":

"Сад папа", наставља наш историчар, "огласи прави крсташки рат против Срба и њиховог цара, те опет нагна угарског краља и хрватског бана да ударе на Србију и Босну... Угарски краљ и хрватски бан наскоро утаборе око Загреба до 100 хиљада најамничке војске од свакојаким народа и вребаху згоду да нападу Душана. Сад папа од великог задовољства даде угарском краљу ону титулу 'заставник цркве', коју је био дао Душану. Но и Душан се спреми, да их мушки дочека, те Угри и Хрвати тада не смједоше ударити на Србију, него им се учини пробитачнијим, да ударе на Душанова савезника - Мљечане."

"Душан имајући на врату сад два противника: оздо Турке, а озго Угре с папом - науми, да одједном пречисти на обје стране. С тога подијели своју убојну снагу на двоје:

"Једна српска војска удружи се с Мљечанима у Далмацији и отпоче против Мађара и Хрвата жестоку борбу око града Клиса и Скрадина, те у тим и у свим другим борбама однијеше побједу. А док је трајала ова борба на сјеверозападу, дотле Душан са главном својом војском и сјајном опремом пође у Цариград, па продре у Тракију и приближи се самим зидинама Цариграда."

"Ова српска војска бјеше тако силна да се под њом земља тресла, а над њом небо проламало. Она се утаборила код мјестанца Деволи. И док се спремала за одсудан напад на Цариград, дотле се међу самим Грцима створи странка, која бјеше вољна да преда Цариград српском цару, само да се град како било спасе од Турака."

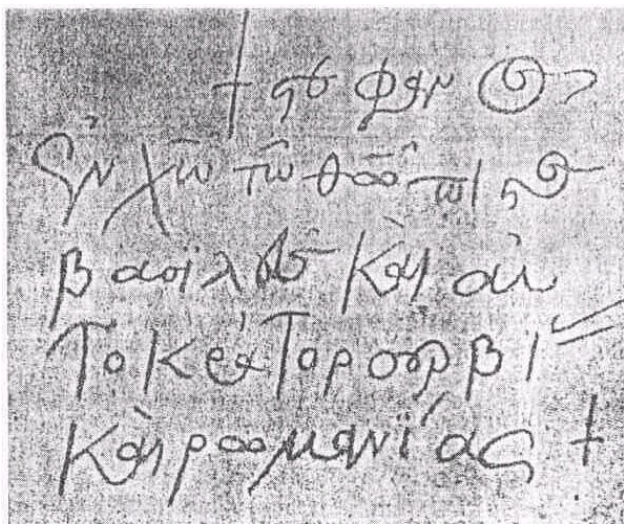
"Све је, дакле, било како ваља: српска војска силна, дивно опремљена и још дивније одушевљена, а непријатељ преплашен и готов на предају. Али баш када јетребало закорачити само још један корак, па да се царска српска застава залепрша на поносним зидинама Цариграда; баш у том часу задеси Србе највећа несрећа и жалост: умрије на пречац Душан Силни, цар српски... Умрије у Деволи ¹ под Цариградом 20. децембра 1355. године у 46. години живота и у 24. години владавине своје (родио се у Скадру на Бојани 1309.године)".

¹ Одмах по смрти, Душаново тијело је пренето у Србију и сахрањено у Манастиру св. Арханђела Михаила, у близини његовог пријестоног града Призрена, који је он и подигао. Турци су касије овај красни манастир разорили, али до Душанових мошти нијесу дошли. Ко их је и гдје од Азијата скрио, није сасвим познато. Али се зна да су оне сачуване и након дуга времена сахрањене у Цркви св. Марка у Београду.

ШТА СЕ ДОГОДИЛО СРБИМА КАДА СУ ИЗГУБИЛИ ВЕЛИКОГ ВОЂУ

Ако је историја показала Србима ко су и шта могу када су сложни и кад слушају једног разборитог вођу, она им исто тако показа какав их усуд чека, када њихову судбу под своје узме више самољубивих владарчића.

Та историја, за коју кажу да је "учитељица живота", показала да након смрти Душана Силног, међу српским великашима не нађе се ни један једини одличник који би ону снагу и силину, окупљену под цариградским бедемима, снажном руком и разборитом памећу одржао на окупу и повео напријед. Напротив, сва та господа, чим осјети да су испали дизгини из снажних руку цара Душана, окрену ћурак наопако: напусти опсаду Цариграда и са војском којом су командовали запутише се у своје жупаније,

кнежевине и области. Њихово одметништво и властољубивост не обузда ни устоличење за цара Душановог сина јединца Стефана Уроша V - десетог наследника из династије Немањића.. Додуше, Урош не бјеше ни налик на свог оца:

"Био је преко мјере благ, скроман, милостив, миран и поводљив, а уз то и сувише млад. Кад је постао цар имахе тек 19 година, па је зато и назван: 'Нејаки Урош' ".

СЛИКА БР. 11

Потпис цара Стефана Душана на хрисовулу светогорском манастиру Св. Пантелејмона, 1348. године.

"Он отпоче своју владавину", каже "учитељица живота", "под туторством своје мајке, царице Јелене и Вукашина Мрњавчевића, прилепског жупана, кога Душаи Силни на самрти беше поставио за царског намесника до пунољетства Урошева".

Каже се и ово:

"С почетка српски великаши признаваху врховну царску власт. Али чим осетише слабу руку Урошеву, одвојише се свако на своју страну".

"Први од Уроша отпаде његов стриц, а Душанов полубрат Синиша, који се по матери звао још и Симеон Палеологовић. Њему беше жао што он није наследио Душана, па се већ друге године по смрти Душановој сам извиче (прогласи) за 'цара свих Срба, Грка и Арбанаса'. А пошто га нико не шћеде венчати за цара, Синиша подговори охридског архиепископа, те се овај одвоји од пећке патријаршије и прогласи се за независног патријарха охридског, па венча Синишу за цара. Тако Синишиним неваљалством поникоше у Србији два цара и два патријарха... Сад Синиша потегну и за Урошевим престолом. Али народ и властела никако не шћедоше пристати уз цара Синишу, те се он повуче у своју област Тесалију и своју престоницу Трикали, где и умрије 1371. године".

Након Синише, осили се Вукашин Мрњавчевић. До његове жеље да влада царством дође након што га цар Урош узе за вјенчаног кума и што му даде чин деспота.

"Наскоро", каже се, "Вукашин се тако осили, да преоте од Уроша сву власт, па владаше по својој вољи. Но, то се не допаде осталим великашима, те они саветоваху цара Уроша, да више не слуша насилника Вукашина. А кад их Урош не смеде послушати, онда великаши сазову сабор у Призрену, па одлуче да се Вукашину одузме сва власт. Али Вукашин се не покори саборској одлуци, него оде у своју прилепску област и тамо се прогласи за краља српског... По примеру Вукашинову и остала српска властела отпаде од Уроша, те Србијом завлада много ситних и групних господара..."

Осим Синише Немањића, или Синеуна Палеологовића, господара Тесалије, Етолије и Акарнана, и Вукашина Мрњавчевића, господара сјеверозападне Македоније, најважнији међу њима бјеху:

- браћа Вукашинова, деспот Угљеша и војвода Гојко, господари југоисточне Македоније;

- браћа Дејановићи- Константин и Драгаш, управљачи Струме и Струмице;
- њихов стриц Богдан, господар солунске области;
- деспот Јован Оливер, властодржац Штипа и Кратова;
- војвода Тома Прељубовић, господар Епира;
- кнез Радич Бранковић, господар Браничева;
- Лазар Припчевић Хребелановић, кнез Поморавља и сјеверне Србије;
- војвода Вук Бранковић, господар Косова;
- кнез Никола Алтомановић, господар западне Србије од Рудника до Боке и Дубровника, и
- браћа Балшићи, господари Зете и Приморја.

Душаново царство, тако би раскомадано на око 15 држава и државица. О великашима, растурачима тога великог царства, Његош у свом "Горском вијенцу" каже:

"ВЕЛИКАШИ, ПРОКЛЈЕТЕ ИМ ДУШЕ,
НА КОМАТЕ РАЗДРОБИШЕ ЦАРСТВО,
СРПСКЕ СИЛЕ ГРДНО САТРИЈЕШЕ
ВЕЛИКАШИ ТРАГ ИМ СЕ УТРО,
РАСПРЕ СЈЕМЕ ПОСИЈАШЕ ГОРКО,
ТЕ С ЊИМ ПЛЕМЕ СРПСКО ОТРОВАШЕ..."

БАЛКАН И ЊЕГОВУ СТАРУ КУЛТУРУ ПРЕКРИ ОТОМАНСКО МРАЧЊАШТВО

Диоба српског царства охрабри спољне непријатеље, те они, попут острвљених хијена, отпочеше откидати од њега дјелиће и дјелове, а потом и цијеле покрајине и државе. Тако, по папином наговору, угарски краљ Лудовик откиде Мачву са Београдом, а Кантакузенев син Матија од Синише оте Етолију и Акарнанију. Затим Матијини Грци уз помоћ Турака ударише на југоисточни део Угљешине државе - драмску област. Али тамо још једанпут бљесну сјајно српско оружје, и то у рукама ћесара Војихне, Угљешина таста. Он јуначки пресрете Матијине Грке и Турке. Потуче их и Матију зароби. Но ускоро храброг граничара Војихну задеси смрт, па Турци, који се већ бјеху добро утврдили¹ на европском тлу, све чешће и јаче упадаху у пограничне насеобине и градове Урошеве државе. Тим упадима, једно вријеме, деспот Угљеша и брат му војвода Гојко успјешно су одолијевали. Но, како су Турци наваљивали све новим снагама, које су у таласима притицале из Мале Азије, Угљеша и Гојко позваше у помоћ брата, краља Вукашина.

¹ Још 1363. године Турци су заузели Дренопоље - Једрене, учврстили их и за своју пријестоницу прогласили.

Сад браћа Мрњавчевићи скупе велику војску, која је, како у неким документима стоји, бројала око 60.000 коњаника и пјешака. Својим сјајем и силином подсјећала је на војску Цара Душана. Краљ Вукашин намјеравао да с том војском протјера Турке са Балкана, а онда кад буде овјенчан славом побједника, оснује ново српско царство. Вукашину и његовом брату Угљешу одиста пође за руком да потерају Турке пут Дренопоља и Босфора. Кад су стигли до Черноменских лугова, на дан хода од дренопољских утврда, утаборише се на десној обали ријеке Марице.

Румелијски беглербег Лалашахин, кад увиђе каква је сила у Срба и кад процијени да јој се у директном судару неће моћи супротставити, послужи се лукавством: поручи краљу Вукашину да је спреман да му се покори и да му плаћа данак, ако престане да прогони Турке. А баш у вријеме кад упуту изасланике краљу Вукашину, заповиједи свом вјештом војсковођи Хаци-Либеку да 4.000 његових војника мотри на војску краља Вукашина и деспота Угљеше.

Кад краљ Вукашин ступи у преговоре с изасланицима румелијског беглербега, у српском табору настаде весеље. Око распаљених логорских ватри пило се, пјевало, свирало и играло у ноћи између 25. и 26. септембра 1371. године. Српски витезови, опијени дотадањим побједама, веселише се те ноћи без стража или било каквог обезбјеђења око табора. И, док су у српском табору одзвањали звуци музике и пјесме, Хаци-Либек се са оних 4.000 својих војника неопажено приближи табору и окружи га. Чекао је као запета стријела да се српски ратници уморе од весеља, погасе ватре и поспу у својим чадорима. А када се то догоди, негдје испред праскозорја, на Хаци-Либеков знак, Турци одједном и са свих страна хрупише у логор, халаучући на сав глас.

Тада у табору Вукашинове и Угљешине војске наста страхотна пометња. И сјеча. У тамном предзорју, сјекоше се међу се и српски ратници. Највећи број њих, буновних и дезоријентисаних, поскака у надошлу Марицу... Кажују да је те кобне ноћи више Срба изгинуло од српског него од турског мача, и "да их је највећи број однијела мутна Марица".

Да ли је било тако или другачије- посигурно нико не зна. Тек, када је свануло и сунце обасјало крваво бојиште - велике српске војске више није било. Погибија је одиста била страхотна - толика да Турци то мјесто назваше "Сирб-синдиги", што значи "Српска погибија". А у српском народу се и дан данашњи, када се нешто драгоцјено и велико изгуби, каже: "Однијела га мутна Марица". У боју на Марици, код Черномена, погибе и главни растурач српског царства - краљ Вукашин Мрњавчевић и брат му деспот Угљеша.

Бој на Марици назначио је најсудбоноснију прекретницу у историји нашој. Након тог боја Балкан и све његове народе, њихову стару културу и цивилизацију, прекри отоманско мрачњаштво, под којим се зацарише рушилаштво и терор, који потраје пет кобних вјекова.

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

ДРАШКО ШЋЕКИЋ рођен је 21. септембра 1931. године у Беранама, Црна Гора. Завршио је Факултет политичких наука у Сарајеву у којем је живео до 1976. године, када се преселио у Подгорицу, где и сада живи.

До сада је објавио роман ПЛАНИНА (Сарајево, 1966.) путописну прозу ПРИЧЕ О ДОМОВИНИ (Сарајево, 1965., 12 издања, преко 200.000 примерака!), роман за младе ЗЛАТНЕ ЛЕГЕНДЕ (Сарајево, 1970.), песме за децу РАДИО-КЉУН (Сарајево, 1973.), путопис ПУТУЈУЋИ ЦРНОМ ГОРОМ (Подгорица, 1980. друго издање је управо изашло из штампе) и књигу родољубиве прозе ПЕТ ВЕКОВА ДО СЛОБОДЕ (Подгорица, 1984.).

САБОРНА СФЕРА. 3

Драшко Шћекић

СОРАБИ

YU ISBN 86-81277-97-9

СФАИРОС

Књижевна трајна радна заједница
Јакуба Кубуровића 3, Земун
П. П. Тимор

Подгорица, трг Божане Вучинић 6

Саиздавачи
ГРАД ПИСАЦА, ХЕРЦЕГ НОВИ
СТУПОВИ, БЕРАНЕ

Главни и одговорни уредник	Милан Младеновић
Уредник издања	Ксенија Голубовић
Технички уредник и компјутерска обрада	Релја Станисављевић
Књигу препоручују	Драгиња Урошевић, Миле Кордић
Лектура текста	Вељко Мартиновић
Редактура и коректура текста	Ксенија Голубовић
Корице	Свето Бајица
Ликовна сарадња	Иља Антонић
За издаваче	Милан Младеновић, Дренко Шћекић

Штампа
С.З.Р. МЕТЕМ, Сопот

Тираж 2000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

949.711

ШЋЕКИЋ ДРАШКО

Сораби /Драшко Шћекић. Земун : Сфаирос,
1994 (Земун : Метем). - 170 стр. ; 21 цм

Тираж 2000. - Белешке уз текст. - Билешка о
писцу : стр 166.

ISBN 86-81277-97-9

а)Срби - Историја

ИД= 29867788